Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

2 СНЕЖНЯ 2008 г.
АЎТОРАК
№ 227
(26340)

Кошт 500 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

«Прамая лінія»

Далоў камяні... І цыстыт, і прастатыт

15 снежня, у панядзелак, з 14.00 да 15.00 у рэдакцыі газеты на пытанні аб прафілактыцы і лячэнні мочакаменнай хваробы, дабраякаснай гіперплазіі прастаты, нетрымання мачы, запаленчых хвароба мочапалавой сферы — прастатыту, піеланефрыту, цыстыту адказа **загадчык кафедры ўралогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук, прафесар Аляксандр Уладзіміравіч СТРОЦКІ.**

Папярэдняя пытанні можна пакінуць па нумарах: 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) і 287 18 36 (Вольга Шаўко).

МЫ ЕДЗЕМ!

...Што прыемна, туды, дзе «Звязду» любяць — выпісваюць, чытаюць, перадаюць у спадчыну дзецям, бо нічым жа іншым, відаць, не патлумачыць той факт, што ў Валожынскім раёне ў нас амаль 650 падпісчыкаў, у Навагрудскім — амаль тысяча!

Зрэшты, асноўныя адрасы для сустрэч мы выбіраем не самі — дыктуе лёс: выйграў звяздоўскі тэлевізар Пётр Іванавіч Няпраўскі з вёскі Шатораўшчына, значыць будзь сустрэчы на ягэ Навагрудчыне, пашчасціла валожынскім Барбашынскім на халадзільнік «Атлант», — едзем да іх. Але ж на Дзень падпісчыка, на прэзентацыю газеты, карыстаючыся выпадкам, хацелі б запрасіць усіх. **Сёння ў 12.15** яна адбудзецца ў Валожыне, у памяшканні цэнтральнай бібліятэкі (побач з райвыканкамам), **заўтра ў 12 гадзін** на Навагрудчыне, у Кашалёўскім сельскім Савеце. У праграме, як заўсёды, узаемныя знаёмствы, расказ пра ўчарашні і сённяшні дзень газеты, урачэнне супер- і прызоў падпіскі, адказы на пытанні, прэзентацыя рубрык «Фотаслова» і «Алё, народ на провадзе!», іншш.... На дарозе маленькі звяздоўскі дэсант планує пабываць у Вілейцы, Маладзечне, Іўі, Лідзе, Дзятлаве, Карэлічах — з надзеяй на тое, што і ў гэтых раёнах колькасць падпісчыкаў «Звязды» хаця б не зменшыцца.

УЗНОС РАБОТАДАЎЦАЎ НА ПЕНСІЙНАЕ СТРАХАВАННЕ ПЛАНУЕЦЦА ЗНІЗІЦЬ НА 1 ПРАЦЭНТ

У Беларусі ў бліжэйшай перспектыве магчыма зніжэнне ўзносу работадаўцаў на пенсійнае страхаванне, паведаміла БЕЛТА намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валянціна Караліёва.

Цяпер пенсійны тарыф для работадаўцаў складае, у асноўным, 29 працэнтаў фонду заработнай платы. Прапануецца знізіць памер узносу на абавязковае сацыяльнае (пенсійнае) страхаванне ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацабароны да 28 працэнтаў. На арганізацыі, якія выплачваюць узносы па больш нізкаму тарыфу, гэта нававядзенне не распаўсюджваецца. Зніжэнне тарыфу на 1 працэнт (з 30 працэнтаў да 29 працэнтаў) прапануецца ўвесці і для фізічных асоба, якія самастойна выплачваюць абавязковыя страхавыя ўзносы, і для Белдзяржстраха.

«Пры распрацоўцы гэтых прапаноў былі прыняты пад увагу фактычныя расходы фонду на выплату пенсій і яго сённяшні фінансавы стан, — сказала намеснік міністра. — Зніжэнне тарыфу на 1 працэнт не прывядзе да праблемы са своечасовасцю пенсійных выплат і не адаб'ецца негатыўна на росце памераў пенсій».

Як вядома, дзеючы ў Беларусі пенсійны тарыф — адзін з самых высокіх на постсавецкай прасторы. Але знізіць страхавую нагрузку больш радыкальна не ўяўляецца магчымым, паколькі са збіраемых узносаў фінансуюцца пенсіі практычна чвэрці насельніцтва краіны, прычым у бліжэйшыя гады чакаецца прыток атрымальнікаў у пенсійную сістэму. А памер пенсій у Беларусі — даволі высокі (па гэтым паказчыку рэспубліка знаходзіцца на трэцім месцы ў СНД пасля Расіі і Казахстана). Тэмп росту намінальнай пенсіі ў 2009 годзе, як чакаецца, складзе 122,7 працэнта, рэальнай — 114 працэнтаў.

Сярод іншых прапаноў, якія распрацаваныя вобласць фарміравання дадоходу дзяржаўнага сацыяльнага страхавання, — устанаўленне граічнага ўзроўню заработку для налічэння ўзносаў на пенсійнае страхаванне. Прапануецца вызваліць ад выплаты страхавых узносаў частку даходаў, якая перасягае чатырохразовую велічыню сярэдняй заработнай платы ў рэспубліцы. Работадаўцам, якія гэтай меры дасць магчымасць вызваліць сродкі некаторых работадаўцаў і работнікаў у памеры 0,2 працэнта фонду заработнай платы (у 2009 годзе — каля Br104,3 млрд). «Мы разлічваем, што грошы, якія застануцца ў распараджэнні работніка, ён накіруе ў тым ліку і на дадатковае пенсійнае страхаванне», — сказала субяседніца.

Акрамя таго, плануецца адмяніць кампенсацыю работадаўцамі сродкаў на выплату пенсій за работу са шкоднымі ўмовамі працы ў сувязі з увядзеннем у рэспубліцы прафесійнага пенсійнага страхавання з 1 студзеня 2009 года. Гэта кампенсацыя складае прыкладна 0,15 працэнта фонду заработнай платы (паводле ацэнкі на 2009 год — Br81,1 млрд).

Барыс Батура — ганаровы грамадзянін Магілёва

Магілёўскі гарвыканкам 1 снежня вырашыў прысвоіць званне «Ганаровы грамадзянін горада Магілёва» Барысу Батуру, старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Улады Магілёва адзначылі вялікі асабісты ўклад Барыса Батуры, які з 2000 года і да нядаўняга часу працаваў старшынёй Магілёўскага аблвыканкама, у сацыяльна-эканамічнае развіццё рэгіёна і абласнога цэнтра.

Ілона ІВАНОВА.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

проводит аукционные торги по продаже:

- здания специализированного склада пл. 2 496,2 кв.м, г. Минск, пер. Загородный 3-й, 4а. Имеется ж/д ветка и коммуникации;
- изолированного 3-этажного помещения пл. 379, 8 кв.м, г. Минск, ул. Комсомольская, 11/7;
- объектов недвижимости по адресу: г. Борисов, ул. Даумана, 95, в том числе: здание незавершенного законсервированного капитального строения (4 239,9 кв.м), производственное складское здание (3 458,2 кв.м), производственно-складское здание (4 076, 3 кв.м).
- объектов в г. Заславле: администр. здания (105,1 кв.м и 66,1 кв.м), здания складов (1025,7, 985,5 и 581,6 кв.м), гараж металлический, склад цемента и др. Имеется ж/д ветка.
- Административно-производственного здания (5017 кв.м) в г. Слуцке по ул. 14 Партизан, 15.

Контактные телефоны: (8017) 224 61 34.
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

БЕНЗІН ПАТАННЕЎ!

Змяншэнне кошту нафты на сусветных рынках дакацілася і да Беларусі: з учарашняга дня ў рэспубліцы былі зніжаны рознічныя і оптавыя цэны на нафтапрадукты.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў канцэрне «Белнафтахім», з 1 снежня рознічныя цэны на нафтапрадукты, што рэалізуюцца праз аўтазаправачныя станцыі арганізацый, якія ўваходзяць у склад канцэрна, знізіліся на 9,7—10,1 працэнта. Такім чынам, цяпер кошт адна-го літра бензіну А-76 (Н-80) патаннеў на 190 рублёў і складае 1760 рублёў, літр АІ-92 каштуе 2220 рублёў (мінус 250 рублёў), бензіну АІ-95 — 2530 (мінус 280 рублёў), дызпаліва — 2020 (мінус 220 рублёў). Трэба заўважыць, што папярэдняе змяненне цэнаў на нафтапрадукты ў краіне адбылося ў ліпені гэтага года, калі з-за росту цэнаў на нафту на сусветным рынку кошт бензіну і дызпаліва ўзрос у сярэднім на 5 працэнтаў.

Ігар ГРЫШЫН.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Твае правы

КАЛДАГАВОР ЯК СРОДАК АД... ЗВАЛЬНЕННЯ

Каб спрацаваць весела сына, работніца сельгаскааператыва вырашыла заключыць дагавор і выйсць у гаспадарку парсюка. Кошт там больш за мільён рублёў. Сума вялікая, таму з'явіўся кампрамісны варыянт — разлік за мяса будзе адбывацца ў растэрміноўку, паступовымі вылікамі з заробкаў. Сітуацыя здавалася тыповая. Аднак з яе зусім звычайным працягам. Ужо на другі месяц сельгаспрадпрыемства пачынае рабіць вылікі з зарплаты яе самой жанчыны. А восень жанчына звярнулася гэтага ж ў СВК. І ў выніку сям'я застанецца амаль без грошай. Адмела радыю вызваліцца гаспадаркі? Зрэшты, адказ тут адназначны — плаціць за парсюка павінен толькі той, на каго ён быў выпісаны. А вось наконт законнасці якіхнебудзь «утрыманняў» з мужа тут ужо ёсць вялікія сумненні.

Між тым, не менш вострыя пытанні ўзнікаюць і з іншым. Ці можа санітарка займацца рамонтам бальніцы, як жыхару райцэнтра пашукаць работу ў сталіцы і якім чынам можна «застрахавацца» ад звальнення пасля заканчэння тэрміну кантракта? **Усё гэта стала тэмамі чарговай «выязной прыёмнай» Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, што была наладжана днямі для жыхароў Іванаўскага і Драгічынскага раёнаў Брэсцкай вобласці.**

ДАДАТКОВЫ АБАВЯЗАК НЕ З ГАЛАВЫ

Цікавая сітуацыя. У бальніцы павінен распачацца рамонт. І кіраўніцтва арганізацыі хоча, каб у ім узялі ўдзел санітаркі і сястра-гаспадыня. Прычым такое жаданне пачынаецца «падмацаваць» пашырэннем абавязкаў у службовых інструкцыях.

— Увогуле, калі наймальнік знойдзе важкія аргументы, то пашырыць службовыя абавязкі ён можа, — распавядае намеснік начальніка ўпраўлення прававога забеспячэння і кантролю Дэпартамента дзяржінспекцыі працы Вадзім Браташ. — Паводле артыкула 32 Працоўнага кодэкса, у такім выпадку наймальнік павінен не менш чым за месяц пісьмова паведаміць работніку аб намеры вызначыць «дадатковую нагрузку». І калі работнік з ёй пагодзіцца — ён будзе працаваць на новых умовах. А калі не пагодзіцца — праз месяц можа адбыцца звальненне з выплатай 2-тыднёвай выхадной дапамогі. Разам з тым трэба адзначыць: работнік можа абскардзіць пашырэнне кола сваіх абавязкаў у камісіі па працоўных спрэчках ці дзяржінспекцыі працы, а ў выпадку звальнення ёсць поўнае права звярнуцца на працару месяца ў суд.

Пры гэтым існуе вялікая верагоднасць таго, што абскарджанне дасць вынік. Патрабаванні да кандыдатаў на пасаду вызначаны ў тарыфна-кваліфікацыйных даведніках. І дарунаць работніку выкананне абавязкаў, якія не стасуюцца з яго прафесіяй, пасадай і кваліфікацыяй, нельга. У прыватнасці, у час таго ж рамонту малодшы медперсанал магчыма «нагрузіць» уборкай смецця ці прыбіраннем у парадак памяшканняў. А вось фарбаваннем, пабелкай ці тынкаваннем — не.

МАРАЛЬНЫ ЎРОН БЕЗ ВЫКЛЮЧЭННЯЎ

Няшчаснае здарэнне на рабоце — выпадак неардынарны. Тым не менш сітуацыі ўзнікаюць розныя, скажам, цяжкую траўму можа атрымаць чалавек, які працаваў... па дагавору падраду. Ці можна ў такім разе запатрабаваць кампенсацыі маральнага ўрону?

— Такое права ёсць, — адзначае Вадзім Браташ. — Аднак пытанні спагнання маральнага ўрону і яго памеру разглядаюцца толькі ў судзе. Дарэчы, у гэтым выпадку трэба звяртацца ў суд па месцы знаходжання арганізацыі па працу з 3 гадоў з даты няшчаснага здарэння.

КІРАЎНІК — ТАКСАМА «КАНТРАКТНІК»

Работнік адпрацаваў у арганізацыі 32 гады. Увесь гэты час ніякіх пытанняў да яго ніякіх не было. Але раптам, без «залішніх» тлумачэнняў, ён атрымлівае паведамленне — аб тым, што не будзе прадаўжаны кантракт. Што можна зрабіць? І ці магчыма ў выпадку звальнення патрабаваць, прынамсі, выплаты «выходной дапамогі»?

— Працягнуць ці заключыць новы кантракт ма толькі па ўзаемнай згодзе бакоў, адпаведна, калі такой згоды наймальнік не дае, працоўныя адносіны спыняюцца, — кажа Вадзім Браташ. — Пры гэтым тлумачыць сваё рашэнне развітацца з работнікам наймальнік сапраўды не павінен, не мае тут значэння і адсутнасць дысцыплінарных спагнанняў.

Наймальнік абавязаны зрабіць адно — не пазней чым за два тыдні (калі іншы тэрмін не прадугледжаны ў калектыўным дагаворы) пісьмова папярэдзіць аб будучым звальненні.

Не выпадае весці гаворку і аб выхадной дапамозе. З 2002 года кампенсацыя ў сувязі з заканчэннем тэрміну кантракта не выплачваецца. Зразумела, што само звальненне можна аспрэчыць у судзе, прычым за разгляд справы нічога плаціць не давядзецца. Аднак не сакрэт, што звычайна ў такой сітуацыі суд прымае бок наймальніка. У адпаведнасці да раней пачатай кантракт не быў выкананы месцы работніку проста адмаўляюць.

Праўда, пэўныя варыянты «застрахавацца» ад звальнення пасля заканчэння тэрміну кантракта ўсё ж ёсць. А шлях тут адзін — калектыўны дагавор. Скажам, у ім можна вызначыць, што з арганізацыі нельга звольніць шматдзетных бацькоў, чалавека, якому засталося да пенсіі пяць гадоў, супрацоўніка, што назапасіў працоўны стаж і не мае дысцыплінарных спагнанняў, ці работніка, які з'яўляецца адзіным карміцелем у сваёй сям'і. Прычым тады такія гарантыі для наймальніка стануць законам.

Пры гэтым нельга не заўважыць, што спасылкі, нібыта «кіраўнікоў гэта не датычыцца», слушныя не заўсёды. Падчас заключэння калдагавора нялішне нагадаць, што большасць адміністрацыі — таксама наёмныя работнікі. І мае такія ж кантракты.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

СНЕЖАНЬ ЧАКАЕЦЦА НА ДВА ГРАДУСЫ ЦЯПЛЕЙШЫ ЗА СЯРЭДНІЯ ШМАТГАДОВЫЯ ЗНАЧЭННІ

Для Мінска гэта норма складае 4,3 градуса марозу. Паводле папярэдняга прагнозу, адліга будзе пераважаць на працягу першай дэкады месяца, расказала галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідраметцэнтра Вольга Фядотава. Тэмпература паветра ўначы ў гэты перыяд 0 — +5, удзень — +2 — +7. Калі-нікалі будзе ісці дождж, часам мокры снег. Бліжэй да сярэдзіны снежня прыток цёплага паветра аслабее. Уначы падмарозіць да -1 — -6 (пры праясненнях да -10 градусаў), удзень тэмпература будзе вагацца ад -3 да +2. К канцу месяца ўначы тэрмометр пакажа ад -3 — -6 да 0 — +1. Зрэшты, у асобныя ночы магчыма і паніжэнне тэмпературы да -10. Удзень жа пераважна -2 — +3. У трэцяй дэкадзе снежня снег, мокры снег і дождж будуць змяняць адзін аднаго. У цэлым жа за месяц прагназуецца 70—75 працэнтаў ападкаў ад шматгадовых значэнняў (для Мінска гэта 50 міліметраў). Якой жа будзе гэта зіма ў цэлым? Па разліках сіноптыкаў, адносна цёплай, але ўсё ж халаднейшай, чым папярэдняя, якая ўвайшла ў лік самых цёплых зім за стагоддзе.

Святлана ФРАЛЯНКОВА, *«Мінск—Навіны».*

РАБОТНІЦА БАНКА «ЗГУЛЯЛА» Ў ЛАТАРЭЮ...

Кантралёр аднаго з філіялаў беларускага банка ў Калінкавічах, відаць, была вялікім аматарам «Суперлато»: інакш як патлумачыць тое, што жанчына падзараезца ў крадзяжы 300 латарэйных білетаў, што знаходзіліся пад яе ўлікам. Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама, супрацоўнікі аддзела па барацьбе з карупцыяй і эканамічным злачынствамі ўстанавілі, што 27-гадовая мясцовая жыхарка на працягу чэрвеня—верасня прысвоіла больш за 300 латарэйных білетаў на агульную суму 1 мільён 270 тысяч рублёў. Між іншым, грошы за білеты ў касу банка кантралёр не ўносіла.

Ігар ГРЫШЫН.

АДМЯНЯЮЦЦА ЭЛЕКТРАЦЯГНІКІ

У сувязі з правядзеннем рамонтных работ у расклад руху электрацягнікоў на бліжэйшы час уносяцца пэўныя змяненні.

У прыватнасці, як паведамілі спецыялісты Мінскага аддзялення Беларускай чыгункі, 3 снежня электрацягнікі Мінск, Інстытут культуры — Стоўбцы (адпраўленнем на 14.39) і Стоўбцы — Мінск (адпраўленнем на 11.56) адменены. 5 снежня адмяняюцца электрацягнікі Мінск, Інстытут культуры — Барысаў (адпраўленнем на 12.08) і Барысаў — Мінск-Усходні (адпраўленнем на 10.16). У гэты ж дзень электрацягнік Мінск-Усходні — Орша (адпраўленнем на 13.13) прызначаецца са стаянкамі на прыпыначных пунктах Садовы, Слабада, Загор'е, Барсукі, Пр. Перамога. 12 снежня будуць адменены электрацягнікі Мінск — Асіповічы і Асіповічы — Мінск (адпраўленнем, адпаведна, на 15.04 і 12.53).

Сяргей РАСОЛЬКА.

НЕ ПРАЛАЗЬ ПАД ЦЯГНІКОМ!

На пад'язным пуці ААТ «Жабінкаўскі цукровы завод» загінуў 48-гадовы жыхар в. Сцербава. Мужчына спрабаваў пралезці пад цягніком, які ўжо крануўся з месца.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

НЕ ЗАХОДЗЬ У ЭЛЕКТРАШЧЫТАВУЮ!

У электрашчытавой трансфарматарнай падстанцыі вёскі Дабрынёва Івацэвіцкага раёна было знойдзены труп 50-гадовага жыхара вёскі Сасноўка.

Яна СВЕТАВА.

Фота БЕЛТА.

СОНЕЧНЫ ГАДЗІННІК У ЛІДЗЕ

У горадзе Лідзе, насупраць гандлёвага цэнтра, устаноўлены сонечны гадзіннік, высечаны на гранітным камені. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ва ўпраўленні архітэктуры і будаўніцтва Лідскага райвыканкама.

Цыферблат гадзінніка — рымскі. Ён выбіты на камені пад спецыяльным вуглом з такім разлікам, каб цень ад сонца паказваў час. Дзіўна, але ў сонечны дні гадзіннік паказвае прыкчна дакладны час: хібнасць складае прыкладна 5 хвілін на працягу светлавога дня. Аўтар незвычайнага гадзінніка — вядомы беларускі скульптар Рычард Груша. Ідэю такой скульптуры ён вынашваў 15 гадоў.

Дырэктар злоўжыў на 191 млн?..

У дачыненні да дырэктара прыватнага вытворчага ўнітарнага прадпрыемства пракуратурай Брэсцкай вобласці ўзбуджана крымінальная справа.

Паводле папярэдніх звестак, 45-гадовы брастаўчанін падазраецца ў тым, што, злоўжываючы службовым становішчам, сёлета ў чэрвені нанёс урон Маларыцкаму райвыканкаму ў памеры 191 мільён рублёў.

Дзмітрый СТАНКОВІЧ.

ПРАЕХАЎСЯ

Беспрацоўны з в. Перунова на кіраванне матацыклам не меў дакументаў, але сеў на «Іж-Планету» і вечарам наехаў на трактар, які стаяў на абочыне каля вёскі Рэдзігірава Лунінецкага раёна. 18-гадовы матацыкліст загінуў.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Сярэдняя зарплата работнікаў Беларусі ў кастрычніку склала $451,8, бюджэтнікаў — $335,8 у эквіваленце

У Беларусі намінальная налічаная сярэднямесячная заработная плата работнікаў у студзені-кастрычніку гэтага года склала Br867 тыс. Яна павялічылася да ўзроўню аналагічнага перыяду 2007 года на 25,9 працэнта (па прагнозу на 2008 год — на 18,8 працэнта), паведамілі ў аддзеле развіцця сістэм аплаты працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Сярэдняя зарплата ў кастрычніку склала Br958,4 тыс. ($451,8 у эквіваленце). Гэты паказчык у работнікаў прамысловасці быў роўны $520,5; будаўніцтва — $631,7; транспарту — $536,7; сувязі — $492,9; сельскай гаспадаркі — $292,4 у эквіваленце.

Што датычыцца бюджэтнай сферы, то сярэднямесячная заработная плата за студзень-кастрычнік гэтага года павялічылася на 15,3 працэнта ў параўнанні са студзенем-кастрычнікам мінулага года і дасягнула Br695,3 тыс. Сярэдні заробак бюджэтнікаў у кастрычніку склаў Br712,4 тыс., або $335,8 у эквіваленце. Кастрычніцкая зарплата ўрачоў была ў сярэднім $565,9; настаўнікаў — $337,4; прафесарска-выкладчыцкаму складу — $643,9; навуковых работнікаў — $618,7; артыстаў — $372,7 у эквіваленце.

Рэальная сярэднямесячная зарплата работнікаў у Беларусі павялічылася ў студзені-кастрычніку 2008 года на 9,5 працэнта ў параўнанні са студзенем-кастрычнікам 2007-га (пры прагнозе на гэты год — на 8,5 працэнта).

БЕЛТА.

Арыенцір для падрыхтоўкі — на адукацыйным партале

На сайце Нацыянальнага інстытута адукацыі (www.adu.by) абітурыенты 2009 года могуць знайсці праграмы ўступных іспытаў у ВНУ і сярэдняя спецыяльныя навучальныя ўстановы.

Нагадаем, што ў 2009 годзе выпуск базавай школы складзе 230 тысяч чалавек і больш як 110 тысяч чалавек выйдуць з сярэдняй школы. Пэўныя праблемы пры распрацоўцы праграм уступных іспытаў узніклі сёлета ў сувязі з пераходам школы да 11-гадкі. Вучні 9-х і 11-х штрых-класаў, якія навучаюцца па пераходных вучэбных праграмах, рыхтаваліся аказацца ў няроўных умовах з вучнямі звычайных класаў, паколькі атэстоўваецца ім давядзецца аднолькава. Таму перад рабочымі групамі па распрацоўцы праграм ставілася абсалютная сацыяльная задача — зрабіць усё, каб інтарэсы выпускнікоў штрыхкласаў не пацярпелі.

Як патлумачылі журналісту «Звязды» ў Міністэрстве адукацыі, праграмы ўступных іспытаў для абітурыентаў 2009 года маюць свае адметнасці, паколькі стварaліся на «скрыжаванні» двух праграм: звычайных і штрых-класаў. Зразумела, што на ўступныя іспыты не трапілі раздзелы і пытанні, якія не вывучаюцца ў штрых-класах, або тэмы, якія прадстаўлены толькі для азнаямлення. Наколькі гэта атрымалася, абітурыенты могуць пераканацца цяпер асабіста. Арыенцір для падрыхтоўкі ўжо ёсць.

Надзея НІКАЛАЕВА.

КРЕСТЬЯНСКОЕ ХОЗЯЙСТВО
реализует
лук репчатый по цене 400 руб/кг.
Форма оплаты — любая.
КОНТАКТНЫЙ ТЕЛ.
8 033 663 37 62,
8 033 665 30 54.
УНП 600259565

СДАЮТСЯ В АРЕНДУ
ПРОИЗВОДСТВЕННЫЕ И СКЛАДСКИЕ ПЛОЩАДИ
от 500 м² до 15000 м²
(30 км от кольцевой) в г.п. Радошковичи.
Возможен последующий выкуп.
Хороший подъезд, охраняемая территория.
Тел. 8 029 673 77 70 — Николай Иванович.
УНП 190548835

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 2.12.2008 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 163,00
1 еўра	2 741,93
1 латвійскі лат	3 864,92
1 літоўскі літ	794,13
1 чэшская крона	107,94
1 польскі злоты	716,66
1 расійскі рубель	77,41
1 украінская грыўня	287,63

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў
Цэнтрабанк РФ

USD	27,9409
10 UAH	35,4095
1000 BYR	13,0443
EUR	37,1555

Курс у гандлёвых кампаніях (на 1.12.2008 г.)

USD	2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2008 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

ISSN 1990 - 763X

белагропромбанк
традиции будущего

ТАБЛИЦА ПРОЦЕНТНЫХ СТАВОК ПО СРОЧНОМУ БАНКОВСКОМУ ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ) ОАО «БЕЛАГРОПРОМБАНК» с 02 декабря 2008 г.

Вклады (депозиты) с плавающими процентными ставками — % годовых

Сумма депозита, ед. валюты	Срок, дни 100	200	300	500	1 000	2 000	3 000
Белорусские рубли							
1 – 1 000 000	10,25	11,25	12,50	13,50	14,00	14,50	15,00
1 000 001 – 10 000 000	10,75	11,75	13,00	13,75	14,25	14,75	15,25
10 000 001 и более	11,25	12,25	13,50	14,00	14,50	15,00	15,50
Доллары США							
1 – 500	5,50	9,50	10,00	10,50	11,00	11,30	11,60
501 – 5 000	6,00	9,75	10,25	10,75	11,15	11,45	11,75
5 001 и более	6,50	10,00	10,50	11,00	11,30	11,60	12,00
Евро							
1 – 500	5,50	9,50	10,00	10,50	11,00	11,30	11,60
501 – 5 000	6,00	9,75	10,25	10,75	11,15	11,45	11,75
5 001 и более	6,50	10,00	10,50	11,00	11,30	11,60	12,00
Российские рубли							
1 – 15 000	5,50	9,00	10,50	11,00	11,30	11,60	11,90
15 001 – 150 000	6,00	10,00	10,75	11,15	11,45	11,75	12,00
150 001 и более	6,50	10,50	11,00	11,30	11,60	11,90	12,50

Вклады (депозиты) с фиксированными процентными ставками — % годовых

Сумма депозита, ед. валюты	Срок, дни 100	200	300	500	1 000	2 000
Белорусские рубли						
1 – 1 000 000	8,50	8,80	9,10	9,40	9,70	10,00
1 000 001 – 10 000 000	8,60	8,90	9,20	9,50	9,80	10,25
10 000 001 и более	8,70	9,00	9,30	9,60	9,90	10,50
Доллары США						
1 – 500	4,50	6,50	8,00	8,50	9,00	9,50
501 – 5 000	5,00	7,00	8,25	8,75	9,25	9,70
5 001 и более	5,50	7,50	8,50	9,00	9,50	10,00
Евро						
1 – 500	4,50	6,50	8,00	8,50	9,00	9,50
501 – 5 000	5,00	7,00	8,25	8,75	9,25	9,70
5 001 и более	5,50	7,50	8,50	9,00	9,50	10,00
Российские рубли						
1 – 15 000	4,50	6,50	7,00	7,50	8,00	9,00
15 001 – 150 000	5,00	6,75	7,25	7,75	8,50	9,50
150 001 и более	5,50	7,00	7,50	8,00	9,00	10,00

КОНТАКТ-ЦЕНТР БАНКА 136
время работы 8.00-20.00 без выходных и праздничных дней;
звонок со стационарного телефона - бесплатно на территории РБ;
звонок с мобильного телефона (БеСТ, Velcom, МТС) - по тарифам операторов мобильной связи.
www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 27.10.2006 № 2 выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

Прэзідэнт зацвердзіў Палажэнне аб Камітэце дзяржаўнага кантролю

Прэзідэнт Беларусі 27 лістапада падпісаў указ № 647, якім зацверджана Палажэнне аб Камітэце дзяржаўнага кантролю.

У адпаведнасці з палажэннем Прэзідэнт ажыццяўляе агульнае кіраўніцтва і кантроль за дзейнасцю камітэта. КДК са згоды кіраўніка дзяржавы можа ствараць установы і заснаваць выдавецтва і зацвярджаць іх статуты па ўзгадненні з Прэзідэнтам.

На КДК ускладзены асноўныя задачы па забеспячэнні эканамічнай бяспекі краіны, выяўленні сістэмных парушэнняў гаспадарчага і падатковага заканадаўства, адмоўных тэндэнцый у эканоміцы і сацыяльнай сферы, ажыццяўленне кантролю за прынятым мерам па дэбюракратызацыі дзяржаўнага апарату. Камітэту дзяржкантролю прадастаўлены паўнамоцтвы па прыняцці ў межах сваёй кампетэнцыі нарматыўных прававых актаў. Указам таксама рэгулююцца пытанні кампенсацыі кошту выпрачасці экспертыз (даследаванняў), праводзімых па рашэнні органаў Камітэта дзяржаўнага кантролю, абавязковага дзяржаўнага страхавання супрацоўнікаў органаў КДК і іншыя пытанні арганізацыі дзейнасці камітэта.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Беларусь устанавіла часовы бяспошлінны ўвоз на сыравіну для сельскай гаспадаркі і нафтахіміі

У мэтах зніжэння кошту фосфарных угнаенняў, аніднай і віскознай кордных тканін, павышэння эфектыўнасці вытворчасці Прэзідэнт Беларусі сваім указам устанавіў тэрмінам на 9 месяцаў стаўку ўвазной мытнай пошліны нуль працэнтаў адносна некаторых тавараў, што ўвозяцца на мытную тэрыторыю рэспублікі.

У прыватнасці, гэта распаўсюджваецца на прыродныя фасфаты кальцыю, растваральныя сарты драўнянай цэлюлозы, ніці віскознай трывалыя нейлонавыя або з іншых поліамідаў, не расфасаваныя для рознічнага продажу, і іншыя ніці.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ...

народную артыстку Беларусі Галіну Арлову з юбілеем

«Дзякуючы выдатнаму таленту і акцёрскаму майстэрству Вы ўнеслі вялікі ўклад у развіццё айчыннай культуры. Створаныя Вамі на сцэнах буйнейшых нацыянальных тэатраў глыбокія псіхалагічныя і праўдзівыя вобразы палюбіліся гледачам і ўвайшлі ў залаты фонд беларускага мастацтва», — гаворыцца ў віншаванні. Яркая творчая работа Галіны Арловай на радыё адзначана Дзяржаўнай прэміяй Беларусі. Прэзідэнт пажадаў артыстцы здароўя, доўгіх гадоў жыцця, натхнення, творчых поспехаў і дабрабыту.

...народнага мастака СССР Таіра Салахава з 80-годдзем

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў віцэ-прэзідэнта Расійскай акадэміі мастацтваў Героя Сацыялістычнай Працы народнага мастака СССР Таіра Салахава з 80-годдзем.

«Дзякуючы непаўторнаму таленту Вы набылі вялікі аўтарытэт і прызнанне ў розных краінах. Вашы творы характарызуюцца маштабнасцю, псіхалагічнай напружанасцю і ўнутраным дынамізмам герояў», — гаворыцца ў віншаванні. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што Беларусі шчыра цэніць добрыя адносіны Таіра Салахава да рэспублікі і аказаную дапамогу ў арганізацыі выставак выдатных майстроў мастацтва Расіі на беларускай зямлі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Ордэнам Маці ўзнагароджаны шматдзетныя жанчыны Брэсцкай, Віцебскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцей

За нараджэнне і выхаванне пяці і больш дзяцей Прэзідэнт Беларусі ўзнагародзіў ордэнам Маці шматдзетных жанчын Брэсцкай, Віцебскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцей. Адпаведны ўказ Аляксандр Лукашэнка падпісаў 27 лістапада.

Сярод удастоеных гэтай узнагароды — работніца сярэдняй школы № 2 г. Століна Таццяна Буян, прадавец магазіна Альшанскага філіяла Столінскага райспажыўсаюза Вольга Васюхневіч, аператар машыннага даення СВК «Наўгароды» Міёрскага раёна Ала Гаўрыльчык, індывідуальны прадпрымальнік з Гродна Таццяна Машніна, трэнер-выкладчык па настольным тэнісе Магілёўскай гарадской дзіцяча-юнацкай спартыўнай школы № 1 Вольга Гур'ева.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПАСТАНОВЫ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб прызнанні паўнамоцтваў члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання Талкачова А.В.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь ПАСТАНАЎЛЯЕ:

Прызнаць паўнамоцтвы члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага скліканне Талкачова Анатоля Васільевіча, зарэгістраванага Цэнтральнай камісіяй Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў як выбранага ад горада Мінска (пастанова Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў ад 20 лістапада 2008 г. № 137 «Аб выніках паўторных выбараў і рэгістрацыі члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага скліканне»).

Старшыня Савета Рэспублікі
Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь
Б. БАТУРА

28 лістапада 2008 года, г. Мінск. № 27 — СР4/І

Аб абранні членам Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Талкачова А.В.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь ПАСТАНАЎЛЯЕ:

Абраць членам Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Талкачова Анатоля Васільевіча.

Старшыня Савета Рэспублікі
Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь
Б. БАТУРА

28 лістапада 2008 года, г. Мінск. № 28 — СР4/І

ЗАЯЎКІ НА ПЯТЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫ ТЭЛЕВІЗІЙНЫ КОНКУРС «ТЭЛЕВЯРШЫНЯ» БУДУЦЬ ПРЫМАЦЦА З 1 СНЕЖНЯ 2008 ГОДА

па 23 студзеня 2009 года. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміла член аргкамітэта конкурсу, кансультант упраўлення электронных СМІ Міністэрства інфармацыі Беларусі Надзея Бельская. Конкурс праводзіцца па 20 намінацыях. Матэрыялы для ўдзелу ў Пятым Нацыянальным тэлевізійным конкурсе «Тэлевяршыня» неабходна накіроўваць на адрас Міністэрства інфармацыі Беларусі. Палажэнне аб конкурсе размешчана на сайце ведамства.

У Беларусі занепакоеныя «мітуснёй» Расіі па пытанні развіцця Саюзнай дзяржавы

Пасяджэнне Вышэйшага Дзяржсавета прэзідэнтаў Беларусі і Расіі ў Маскве, якое планавалася на 1 снежня, адкладзена з-за няўзгодненасці парадку дня саміта.

Як паведаміла карэспандэнту агенцтва «Інтэрфакс-Захад» крыніца ў бліжэйшым акружэнні Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі, якая пажадала застацца неназванай, у Мінску «занепакоены «мітуснёй» расійскага боку па пытанні развіцця Саюзнай дзяржавы». «Беларусь заўсёды была і будзе гатовая ў любы час і ў любым фармаце — няхай гэта будзе сустрэча ў форме адзін на адзін або пасяджэнне Вышэйшага Дзяржсавета Саюза — абмяркоўваць любыя пытанні, звязаныя з саюзным будаўніцтвам», — падкрэсліла крыніца.

Суразмоўца агенцтва нагадаў, што 22 чэрвеня ў Брэсце і 25 кастрычніка ў Маскве паміж лідарамі дзвюх дзяржаў была «дасягнутая дакладная і канкрэтная дамоўленасць аб наданні новага імпульсу саюзнаму будаўніцтву, выходзячы з геапалітычных умоў, якія складваюцца». «Зыходзячы менавіта з гэтых дамоўленасцяў, беларускі бок прапанаваў таршыцца «рушыцца» парадак дня пасяджэння Вышэйшага Дзяржсавета праекты найважнейшых рашэнняў у палітычнай, эканамічнай і ваеннай сферах. Расійскі бок адмовіўся абмяркоўваць гэтыя пытанні на пасяджэнні Вышэйшага Дзяржсавета і прапанаваў разгледзець праекты дакументаў у закрытым фармаце.

Беларускі бок нагадзіўся і гатоў быў гэта зрабіць.

Аднак у апошні момант Крэмль адмовіўся ад раней дасягнутых дамоўленасцяў і даў згоду на правядзенне пасяджэння Вышэйшага Дзяржсавета выключна па «рушынным» парадку дня, які, да слова сказаць, не быў цалкам узгоднены», — адзначыў высокапастаўлены прадстаўнік Беларусі.

«Падобная «мітусня» проста незразумелая. Беларусь гатовая да сустрэч у любых фарматах. Але важна правядзенне гэтых сустрэч, уключаючы пасяджэнне Вышэйшага Дзяржсавета, не «для галачкі», не для ВДС як такога, а для рэальнага развіцця Саюза. Як вядома, прэм'ер-міністр Расіі Уладзімір Пуцін, патрэбна «субстантыўнае абмеркаванне пытанняў», — падкрэсліў суразмоўца агенцтва.

Прадстаўнік беларускага кіраўніцтва заявіў таксама аб гатоўнасці апублікаваць «усю папярэднюю сувязь, што не адбыўся, службовую перапіску паміж Мінскам і Масквой, з якой усё стане зразумелым», — падкрэсліў суразмоўца агенцтва.

Каментуючы тлумачэнні ананімнай крыніцы ў Крамлі, якія з'явіліся ў друку, аб прычынах пераносу сустрэчы прэзідэнтаў дзвюх краін, прадстаўнік Беларусі заявіў, што расцэньвае іх «як дэзынфармацыю».

КАЛДАГАВОР ЯК СРОДАК АД... ЗВАЛЬНЕННЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ХТО ПЕРШ-НАПЕРШ ВІНАВАТЫ?

Работнік комплекснага прыёмнага пункта даў аднавяскоўцу «ў доўг» вянок. А неўзабаве праходзіць рэвізія, якая выяўляе недастачу ў 190 тысяч рублёў. Работніка звальняюць. І, да слова, ніякіх парушэнняў заканадаўства тут як быццам няма. Але ёсць адзін «пікантны» момант — пасля прыёму на работу з супрацоўнікам КПП не падпісалі дагавор аб матэрыяльнай адказнасці.

— Калі такі дагавор падпісаны насамрэч не быў, то лічыць, што работнік нясе матэрыяльную адказнасць нельга, — зазначае Вадзім Браташ. — Нягледзячы на гэта, у выпадку здзяйснення работнікам, які непасрэдна абслугоўвае грашовыя і матэрыяльныя сродкі, вінаватых дзеянняў і ў тым ліку недастачы, падобны факт можа даць падставы да страты даверу з боку наймальніка і прывесці да звальнення. Разам з тым неабходна падкрэсліць: паводле артыкула 241 Працоўнага кодэкса, усе пытанні аб незаконнасці звальнення і аднаўлення на ранейшым месцы вырашаюцца толькі ў судзе. Плаціць пошліну тут зноў-такі не давядзецца. Аднак час на зварот у суд у дадзеным выпадку вельмі абмежаваны — усяго 1 месяц.

Гэтаксама ў суд неабходна звяртацца і ў выпадку, калі «забыліся» канчаткова разлічыцца пры звальненні. У такім разе работнік мае поўнае права патрабаваць свой сярэдні заробак за кожны дзень пратэрміноўкі. А калі разлік быў праведзены часткова, можна настойваць на спагнанні сярэдняга заробку прапарцыянальна нявыплачанай суме.

ЕХАЦЬ ТРЭБА НЕ ЗАЎСЁДЫ

Знайсці «лішняе» месца ў абсалютнай большасці рэгіёнаў складана. У той жа час у сталіцы колькасць вакансій перавышае колькасць беспрацоўных у некалькі разоў, а самі ўмовы ўладкавання ў найбуйнейшым горадзе краіны сталі больш ліберальнымі. Адсюль цалкам лагічнае пытанне: дзе можна даведацца, якія спецыялісты патрэбныя Мінску?

Адразу можна сказаць, што шляхоў пошуку вакансій некалькі. Так, можна звярнуцца ў тэрытарыяльны аддзел па працаўладкаванні любога раёна сталіцы. Можна пацікавіцца свабоднымі месцамі ў аддзеле інфармацыйных тэхналогій Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама па вуліцы Пугачэўскай, 9. Але ці не самай зручнай для рэгіёнаў крыніцай застаецца інтэрнэт, у прыватнасці, электронны адрас minsk.gov.by/rabota.

АДНАГО ЖАДАННЯ МАЛА

Цікавы момант. Зусім хутка работніку споўніцца 59 гадоў. Ці можна тады скасаваць кантракт і выйсці на датэрміновую пенсію?

— Выйсці на датэрміновую пенсію на год раней за агульны ўзрост можна выключна пры некалькіх умовах, — тлумачыць Вадзім Браташ. — Па-першае, чалавек павінен мець вялікі (як правіла, гаворка ідзе аб 33 гадах для жанчын і 38 гадах для мужчын) стаж. А, па-другое, чалавек павінен быць зарэгістраваны ў якасці беспрацоўнага. Прычым сёння права на датэрміновую пенсію з'яўляецца толькі тады, калі служба занятасці пацвердзіць — знайсці гэтаму беспрацоўнаму прымальнае месца ў рэгіёне нерэальна. Словам, стаць пенсіянерам да дасягнення агульнага ўзросту «па ўласным жаданні» немагчыма. А тым больш немагчыма грамадзяніну, які мае працоўны кантракт.

БЕЗ АФАРМЛЕННЯ. АДНАК З ШАНЦАМІ

Нарэшце, таксама «пенсійная праблема». Каб даглядаць старых бацькоў-інвалідаў І групы, жанчына кінула работу. Аднак сам догляд афіцыйна афармлены нідзе не быў. Ці могуць залічыць яго ў стаж?

— Догляд інваліда І групы, незалежна ад ступені сваяцтва, можа быць залічаны ў стаж працаздольнаму чалавеку, які не працуе, не займаецца прадпрымальніцкай дзейнасцю, не атрымлівае пенсій і дапамог, пражывае ў адным населеным пункце з інвалідам і наведвае яго штодня, — адзначае начальнік аддзела пенсій і дапамог упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Іванаўскага райвыканкама Галіна Бяскроўная. — Прычым сам па сабе факт афіцыйнага афармлення тут не абавязковы — пацвердзіць догляд інваліда І групы для ўключэння гэтага часу ў стаж можна па паказаннях сведак.

Сяргей ГРЫБ.

Мінск—Іванава.

ШТО НЕ ТАК, МАСКВА?

Погляд

Апошнім часам з Масквы ў бок нашай краіны ідуць сігналы аб незадавальненні часткі расійскай палітычнай эліты паводзінамі Беларусі на міжнароднай арэне.

Ужо не першы раз у штотыднёвай аналітычнай праграме «Постскриптум» маскоўскага тэлеканала ТВЦ гучыць ад імя Масквы крытыка Беларусі за яе быццам бы адыходжанне ад Расіі, намёкі на двайную гульню афіцыйнага Мінска, яго паступовую пераарыентацыю на Захад, лавіраванне паміж Масквой і Бруселем. Вось і ў мінулую суботу вядучы «Постскриптума» задаўся зусім не рытарычным пытаннем: «Ці не страчваем мы Беларусь?» Яго, аказваецца, моцна хвалюе тое, што ў нашай краіны з Еўрасаюзам паступова наладжваюцца адносіны ўжо, будзем спадзявацца, на якасна новым узроўні. Відаць, кагосьці ў Крамлі гэта вельмі насцярожвае. Напрыклад, у пералік сімптомаў страты Беларусі аднесена і тое, што пра А. Лукашэнку ў Еўрапейскім саюзе ўсё менш гавораць як пра «апошняга дыктатара Еўропы», што яму і шэрагу ключавых чыноўнікаў адменена забарона на ўезд у краіны Еўрасаюза, што ў Еўракамісіі абяцаюць крэдыты і развіваць супрацоўніцтва з Беларуссю. Чамусьці ў Маскве заклапочаныя і тым, што ў Бруселі не супраць падпісання з Беларуссю глабальнага гандлёвага пагаднення і згодныя нават даць «зялёнае святло» на яе ўступленне ў Сусветную гандлёвую арганізацыю. І зусім не зразумела, прычым тут да праблем беларуска-расійскіх адносінаў Міжнародны валютны фонд, місія якога нядаўна правяла ў нас перамовы аб умовах прадстаўлення крэдыту на два мільярды долараў ЗША. Гэты яшчэ не выдзелены крэдыт у «Постскриптуме» таксама бачыцца як спроба каварнага Захаду адарваць Беларусь ад Расіі.

Чаму ЕС змяніў сваю тактыку ў дачыненні да Беларусі — вядучаму праграмы зразумела: Захад вельмі насцярожылі рашучыя дзеянні Расіі на Каўказе, а таму ў Бруселі імкнуцца спыніць геапалітычнае ўзмацненне Масквы, у тым ліку і спробамі аддаліць Беларусь ад Масквы. Яшчэ нядаўна там былі ўпэўненыя, што такое немагчыма. А цяпер у Крамлі не настолькі ўпэўненыя ў гэтым, з трывогай у голасе палохае аўдыторыю вядучы. Бо чаму Беларусь цягне з прызнаннем Паўднёвай Асеціі і Абхазіі?

У сваю чаргу хочацца спытаць: што вас так раздражняе, шаноўная Масква? Паляпшэнне адносінаў з Еўрасаюзам — гэта ў першую чаргу вынік плённай работы беларускай дыпламатыі на еўрапейскім накірунку і еўрапейскай дыпламатыі на беларускім накірунку. Павіншуйце нашых дыпламатаў, якія ўжо не першы год працуюць над пытаннямі часам моцна заблытанай і палітызаванай праблематыкі эканамічнага супрацоўніцтва з Еўрасаюзам. Бо палова нашага экспарту ідзе менавіта ў яго краіны. Значная частка атрыманай валюты потым ідзе за разлік за нятанныя расійскія нафту і газ.

І ўвогуле адкуль гэтыя не зусім зразумелыя хваляванні і сумненні наконт нашай вернасці як саюзніка? Здавалася, расійскіх партнёраў павінна было б узрадаваць тое, што мы ў пэўным сэнсе бяром прыклад з іх у імкненні актыўна супрацоўнічаць з Еўрасаюзам насуперак пярэчанням Польшчы і Літвы. Калі вы чулі з Мінску строгія рэкамендацыі, як Маскве праводзіць сваю знешнюю палітыку на Захадзе, ладзіць ці не сустрэчы ў Бруселі і Ніцы, супрацоўнічаць з НАТА, пракладваць у абыход Беларусі па дну Балтыйскага мора газаправод і г. д.

Хоць у Мінску, чаго хаваць, не ўсё падабаецца, што Расія робіць на міжнароднай арэне, як, у прыватнасці, будуе свае адносіны з краінамі СНД. Аднак мы разумеем і прымаем яе нацыянальныя інтарэсы. Няхай у Маскве таксама разумеюць, што і ў нас ёсць нацыянальныя інтарэсы, якія саюзнікам варта паважаць.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

СНЕГ РАСТАЕ, ЗАТОЕ ГІРЛЯНДЫ ЗЗЯЮЦЬ

Магілёўцы самі ствараюць святочны настрой. Гарадскія ўлады аб'явілі традыцыйны конкурс на лепшае навагоднее і каляднае афармленне.

1 снежня ўсе арганізацыі абласнога цэнтра ўключаюцца ў барацьбу за прэміі гарвыканкама. Трэба па-святочнаму ўпрыгожыць фасады, рэкламныя шыльды, вокны і вітрыны будынкаў, а таксама ўваходы ў іх. Будуць улічвацца колькасць і якасць навагодніх упрыгажэнняў. Удзельнікі конкурсу таксама павінны паклапаціцца пра арганізацыю месцаў зімовага адпачынку на навакольнай тэрыторыі — з ёлкамі, ледовымі горкамі, культурна-гульнявымі праграмамі з удзелам Дзеда Мароза і Снягуркі. Вынікі конкурсу будуць падведзены ў першую дэкаду новага 2009 года. У розных намінацыях будуць вызначаны па тры пераможцы: яны атрымаюць прэміі ад 100 да 50 базавых велічынь. За актыўны ўдзел у навагоднім конкурсе прызначаць яшчэ і заахвочвальныя прэміі па 40 базавых велічынь.

Ілона ІВАНОВА.

САСТАРЭЛЫ «ДЫВЕРСАНТ»

Ён залез на тэрыторыю дзіцячага аздараўленчага лагера «Церамок», які знаходзіцца ў в. Шчэбрын і адключыў трансфарматарную падстанцыю. У выніку шэсць вёсак Брэсцкага раёна засталіся без электрычнасці. Адключэнне зрабіў 68-гадовы жыхар в. Шчэрбін, ён у бальніцы з апёкамі ад электратоку.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

НА ПЕРАНОС РАБОЧЫХ ДЗЁН «АДРЭАГУЕ» І ТРАНСПАРТ

Падчас калядных і навагодніх святаў графік працы сталічнага камунальнага пасажырскага транспарту будзе зменены.

У прыватнасці, аўтобусы 25 і 28 снежня,1 і 4 студзеня будуць выходзіць на гарадскія маршруты па графіку нядзельных дзён, а 26 і 27 снежня, 2 і 3 студзеня будуць курсіраваць па раскладзе суботы.

Калі гаварыць адносна прыгарадных маршрутаў, дык 19, 20, 24 і 31 снежня аўтобусы будуць хадзіць па раскладзе пятніцы, 25 і 26 снежня, 1 і 2 студзеня — суботы, а 21, 27, 28 снежня і 3 і 4 студзеня — па графіку нядзелі. Тралейбусы і трамваі 25—27 снежня і 2—3 студзеня выйдуць на гарадскія маршруты па графіку суботы, а 28 снежня і 1, 4 студзеня — графіку нядзелі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

МУС Беларусі гатова да магчымага прытоку нелегальных мігрантаў у краіну

Аб гэтым паведаміў журналістам міністр унутраных спраў Беларусі Уладзімір Навумаў.

Ён адзначыў, што ў сувязі са скарачэннем колькасці рабочых месцаў на тэрыторыі сумежных з Беларуссю дзяржаў некаторыя з працоўных мігрантаў, якія прыехалі ў гэтыя рэспублікі легальнымі, нелегальнымі шляхамі, паспрабуюць пранікнуць на тэрыторыю Беларусі. «Зразумела, яны не паедуць назад у свае рэспублікі, таму што там не было, а цяпер тым больш не будзе рабочых месцаў. Таму не выключана, што яны паспрабуюць пранікнуць на тэрыторыю Беларусі», — сказаў міністр. Уладзімір Навумаў падкрэсліў, што МУС прымае неабходныя меры, і яны адэкватныя існуючай сітуацыі.

БЕЛТА.

Абзац

■ **З 1 снежня г.г. уводзяцца новыя правілы ўвозу на тэрыторыю Польшчы тытунёвых і алкагольных вырабаў. Грамадзяне, якія ўязджаюць у Польшчу з краін — не членаў Еўрасаюза, маюць права правезці за адзін раз 40 штук цыгарэт. Раней ліміт складаў 200 штук. Жыхары непамежнай зоны за адзін раз могуць увезці 1 л алкаголю мацункам больш за 22%, 2 л — мацункам менш за 22%, 4 л віна ці 16 л піва. Жыхары памежнай зоны маюць права правезці 0,5 л алкаголю мацункам больш за 22%, а таксама 0,5 л — мацункам менш за 22%.**

■ У Чэрыкаўскім раёне міліцыя затрымала двух мужчын, якія падазраюцца ў разбойным нападзе на таксіста. Каля 6 гадзін вечара ў машыну індывідуальнага прадпрымальніка, уладальніка таксі, селі двое мужчын, пад пагрозай нажа адабралі Br120 тысяч і зніклі. Пасля звароту пацярпелага ў міліцыю былі затрыманыя двое (35 і 20 гадоў), адзін з якіх раней прыцягваўся да суда. Вядзецца следства.

■ **У Брэсцкім дзяржаўным каледжы сувязі ўчора раніцай ліквідавана ўзгаранне. З будынка каледжа былі эвакуяваныя каля 500 чалавек. У выніку пажару пашкоджана мэбля і аддзелка аднаго з кабінетаў. Як мяркуецца, прычынай пажару стала кароткае замыканне ў адным з вучэбных трансфарматараў.**

■ Паездка ў гарадскім аўтобусе закончылася для гамяльчанкі пераломам рэбраў. Падчас тармажэння гарадскога аўтобуса № 12 пасажырка ўпала, у выніку чаго атрымала пералом рэбраў. Жанчына шпіталізаваная.

■ **Падчас сумеснага начнога рэйду Гродзенскай рыбінспекцыі і мясцовага пагранатрада на Аўгустоўскім канале быў затрыманы браканьер, у якога аказалася 12 кг рыбы. Двое яго саўдзельнікаў зніклі. Затрыманаму пагражае турэмнае зняволенне, так як у яго сетках выяўленая ў тым ліку і рыба сырць (рыбец), занесеная ў Чырвоную Кнігу Беларусі. Кошт адной такой асобіны — Br315 тыс.**

■ Позна ўвечары паблізу вёскі Барсукі ў Смалявіцкім раёне вадзіцель аўтамабіля «Фіят Дуката» не змог прадухіліць наезд на жанчыну, якая нечакана выйшла на дарогу перад блізкай машынай. А цёмнае адзенне і адсутнасць флікера не дазволілі вадзіцелю загадзя заўважыць пешахода. Ад атрыманых траўмаў жанчына загінула на месцы ДТЗ.

■ **Крызіс крызісам, а калядныя канікулы — згодна з раскладам. У адпаведнасці з гэтай высновай будуць святкаваць Новы год і Каляды некаторыя з нашых суседзяў. У Расіі, згодна з прынятымі рашэннямі, традыцыйныя Калядныя канікулы ў сувязі з крызісам адмяняцца не будуць. Яны, як і ў папярэднія гады, працягнуцца 10 дзён — з 1 па 10 студзеня ўключна. А Кабінет Міністраў Украіны рэкамендаваў кіраўнікам прадпрыемстваў, установаў і арганізацый з пяцідзённым працоўным тыднем зрабіць выхаднымі дні з 1 па 7 студзеня 2009 года. Такое распараджэнне Кабміна не датычыцца ўстаноў Пенсійнага фонду, «Укрпошты», дзяржаўнага казначэйства і банкаўскіх установаў.**

■ Трагічна пачаліся Калядныя распродажы ў ЗША: два чалавекі забітыя і адзін затаптаны. У першы ж дзень распродажаў пакупнікі аднаго з магазінаў нават не заўважылі супрацоўніка ўнівермага, што стаяў у дзвярах. Натоўп падчас адкрыцця дзвярэй проста знёс яго з ног. Мужчына, па якім літаральна прабегла 200 чалавек, апынуўся ў бальніцы, дзе памёр ад шматлікіх траўмаў. Яшчэ адзін выпадак здарыўся ў магазіне цацак. Двое мужчын (ці іх жонкі) не падзялілі цацку, пасля чаго прадстаўнікі моцнай паловы выхапілі пісталеты і смяротна паранілі адзін аднаго.

■ **На хімічным заводзе ў прамысловым комплексе горада Слау (35 км на захад ад Лондана) адбыўся моцны выбух і пажар. Відавочцы сцвярджаюць, што выбух быў чутны нават у суседнім Віндзары. Завод вырабляе паліграфічную прадукцыю і лакі для металаў і пластыку.**

Поўны абзац

■ Органы сацыяльнай аховы горада Тарбей (Вялікабрытанія) выдаткавалі 30 тысяч фунтаў стэрлінгаў на... тапачкі для нецвярозых жанчын. Улады тлумачаць, што такім чынам хочуць зберагчы падгулялых дам, абутых у туфлі на абцасах, ад траўмаў у час Калядных святаў. Пачынаючы са снежня, тарбейскія паліцэйскія будуць насіць з сабой мяшкі з тапачкамі і ў выніку неабходнасці выдаваць іх жанчынам, якія будуць вяртацца з бараў і з карпаратыўных вечарынак.

■ **Вучань нямецкай школы, якога настаўнік выгнаў з урока за дрэнныя паводзіны, адпомсціў выкладчыку, разбіўшы яго асабісты аўтамабіль. Васьмігадовы хлопчык дачакаўся, калі закончыцца ўрок і настаўнік пакіне сваё працоўнае месца, украў ключ запальвання і сеў у аўтамабіль выкладчыка. Ён змог завесці транспартны сродак і, уключыўшы першую хуткасць, праехаў каля 25 метраў і ўрэзаўся ў прыпаркаваную Volvo. У паліцыі школьнік прызнаўся, што ён не хацеў разбіваць машыну, а толькі хацеў пабачыць сваю маці і паскардзіцца ёй на жорсткага настаўніка. Урон, нанесены юным вадзіцелем, ацэнены ў 8 тыс. еўра.**

■ У кіеўскім аэрапорце «Барыспаль» з кубка, заваяванага ўкраінскімі шахматыстамі на сусветнай шахматнай Алімпіядзе ў Германіі, знік брыльянт. Прайшоўшы мытныя працэдуры і атрымаўшы багаж, члены каманды выявілі, што сам кубак (сплаў срэбра і пазалоты) быў пашкоджаны, а ўкраплены каштоўны камень знік. Кіраўніцтва Федэрацыі шахмат Украіны падало адпаведную заяву ў міліцыю. У аэрапорце факт крадзяжу пацвердзілі, са шкадаваннем адзначыўшы, што ў апошні час звычка залазіць у рэчы пасажыраў стала вельмі распаўсюджанай у грузчыкаў тэрмінала. Заведзена крымінальная справа.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

на право заключения договора аренды земельного участка общей площадью 10,0000 га сроком на 50 лет для строительства производственного объекта различного назначения, расположенного в районе д. Раков Воложинского района. Начальная цена предмета аукциона — 747 034 840 бел. рублей. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 21.03.2008 г. Аукцион состоится **18.12.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 321. Заявление на участие и необходимые документы принимаются по **17.12.2008 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 326.

Контактный телефон (8017) 224 61 34.
Сайт в интернете: www.rlt.by.

УНП 690324015

У СТАЛІЦЫ — НОВАЯ СХЕМА МАРШРУТАЎ ТРАНСПАРТУ

У сувязі з будаўніцтвам участка першай лініі метрапалітэна ад станцыі «Інстытут культуры» да станцыі «Пятроўшчына» і закрыццём праспекта Дзяржынскага на ўчастку ад вуліцы Алібегава да праспекта Любімава з пачатку снежня ў схему маршрутаў сталічнага камунальнага пасажырскага транспарту ўносяцца змяненні.

Паводле інфармацыі КУП «Мінсктранс», зачыняюцца тралейбусныя маршруты № 47 і № 63. Аўтобусныя маршруты №№ 28, 74, 84, 84Д і 90 будуць арганізаваны: з рухам з боку вуліцы Уманскай — па праспекце Дзяржынскага, вуліцы Алібегава, праспекце газеты «Звязда», вуліцы Голубева, праспектах газеты «Праўда» і Дзяржынскага; з боку вуліцы Касманаўтаў — па праспектах Дзяржынскага, Любімава, газеты «Праўда», вуліцы Алібегава, праспекце Дзяржынскага. Маршруты № 132 і № 542 будуць ісці па праспекце Дзяржынскага, вуліцы Алібегава, праспекце газеты «Звязда», вуліцы Голубева, праспектах газеты «Праўда», Любімава, Дзяржынскага ў абодвух накірунках.

№ 30 і № 30Д з рухам: у накірунку вуліцы Каржанеўскага — па вуліцы Алібегава, праспектах газеты «Праўда», Любімава, Дзяржынскага; у накірунку вуліцы Гарэцкага — па праспектах Дзяржынскага і Любімава, газеты «Праўда», вуліцы Голубева, праспекце газеты «Звязда», вуліцы Алібегава.

Маршруты №№ 32, 35, 41, 103, 117, 120 будуць ісці ў абодвух накірунках па праспекце Дзяржынскага, вуліцах Сямашкі і Чыгуначнай. № 81 — з рухам у абодвух накірунках па праспекце газеты «Звязда», вуліцы Голубева, праспекце газеты «Праўда», вуліцы Алібегава, праспектах Дзяржынскага, Жукава, вуліцы Чыгуначнай. Маршруты №№ 96, 96Д, 529 будуць пралягаць у абодвух напрамках па вуліцах Чыгуначнай, Сямашкі, праспектах Любімава, газеты «Праўда», вуліцы Голубева. № 104 — з рухам у абодвух напрамках па праспектах Любімава і Дзяржынскага.

Фота БЕЛТА.

Маршрут № 81Ш будзе ісці: з боку ДС «Сямашка» — па вуліцы Сямашкі, праспекце Любімава, вуліцах Рафіева, Голубева і далей па маршруце; з боку ДС «Малінаўка-4» — па вуліцы Голубева, праспектах газеты «Звязда» і Любімава, вуліцы Сямашкі. № 156 — са следаваннем: з боку ДС «Дружная» — па праспекце Дзяржынскага, вуліцы Алібегава, праспекце газеты «Звязда», вуліцы Голубева, праспектах газеты «Праўда» і Любімава; з боку МКАД — па праспектах газеты «Звязда», Любімава, газеты «Праўда», вуліцы Алібегава, праспекце Дзяржынскага.

Схема тралейбусных маршрутаў запланавана наступнай. № 18 будзе ісці ў абодвух напрамках па вуліцы Ясеніна, праспекце Дзяржынскага, вуліцах Сямашкі, Чыгуначнай, Уманскай, Гурскага, Панамарэнкі, праспекце Пушкіна. № 25 і № 65 — з рухам у абодвух напрамках па праспекце Дзяржынскага, вуліцах Сямашкі і Чыгуначнай. Маршруты №№ 31, 36 і 40 арганізаваны ў абодвух накірунках па вуліцы Голубева, праспекце газеты «Звязда», вуліцы Алібегава, праспекце Дзяржынскага. № 45 — з рухам у абодвух накірунках па вуліцы Рафіева, праспекце Любімава, вуліцах Сямашкі і Чыгуначнай. № 36Д і № 53 — з рухам: з боку ДС «Малінаўка-4» — па вуліцах Рафіева, Алібегава, праспекце Дзяржынскага і далей па маршруце; з боку ДС «Зялёны Луг — 7» — па праспекце Дзяржынскага, вуліцы Алібегава, праспектах газеты «Звязда» і Любімава. № 64 — з рухам у абодвух накірунках па праспекце Любімава, вуліцах Сямашкі і Чыгуначнай.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ

Наименование объекта	Изолированное помещение (аптечный пункт первой категории)	Изолированное помещение (аптека № 131)
Местонахождение объекта	Брестская обл., Каменецкий р-н, д. Ратайчицы, ул. С.Вирко, 84	Брестская обл., Ганцевичский р-н, д. Денисковичи, ул. Мира, 1
Продавец объекта	Брестское торгово-производственное республиканское унитарное предприятие «Фармация»	
Организатор аукциона	Фонд «Брестоблимущество»	
Начальная цена продажи, руб.	26 682 494	57 485 622
Сумма задатка, руб.	2 668 000	5 748 000
Характеристика объекта/площадь земельного участка, га, реш. об отводе зем. участка	Здание 1958 г.п., стены и перегородки кирпичные, крыша шиферная, забор дощатый, площадь здания – 56,3 кв.м/ 0,0337 га, реш. Каменецкого районного Совета депутатов от 30.12.1993г.	Здание 1976 г.п.. фундамент бетонный, стены и перегородки кирпичные, крыша рулонная, совмещенная, площадь – 168,1 кв.м/0,030 га в общем долевом пользовании, реш. Ганцевичского РИК от 03.10.2006 № 718

Аукцион состоится **22 декабря 2008 года** в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облисполкома).

Порядок оформления участия в аукционе и проведения аукционных торгов определяются Положением о проведении аукционов по продаже объектов республиканской собственности и права на заключение договора аренды нежилого помещения, утвержденным постановлением Министерства по управлению государственным имуществом и приватизации Республики Беларусь от 27.10.2000 № 19.

Более подробная информация об участии в аукционе опубликована в газете «Звязда» от 10.10.2008 № 192.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 405, 404, фонд «Брестоблимущество» с 8.30 до 17.30 по рабочим дням по ***21 декабря 2008 года*** *включительно.*

Контактные телефоны: 8(0162) 20 87 85, 23 44 06, 23 12 63, www. brest–region.by

Мікалай II прыносіць грошы ў магілёўскі бюджэт

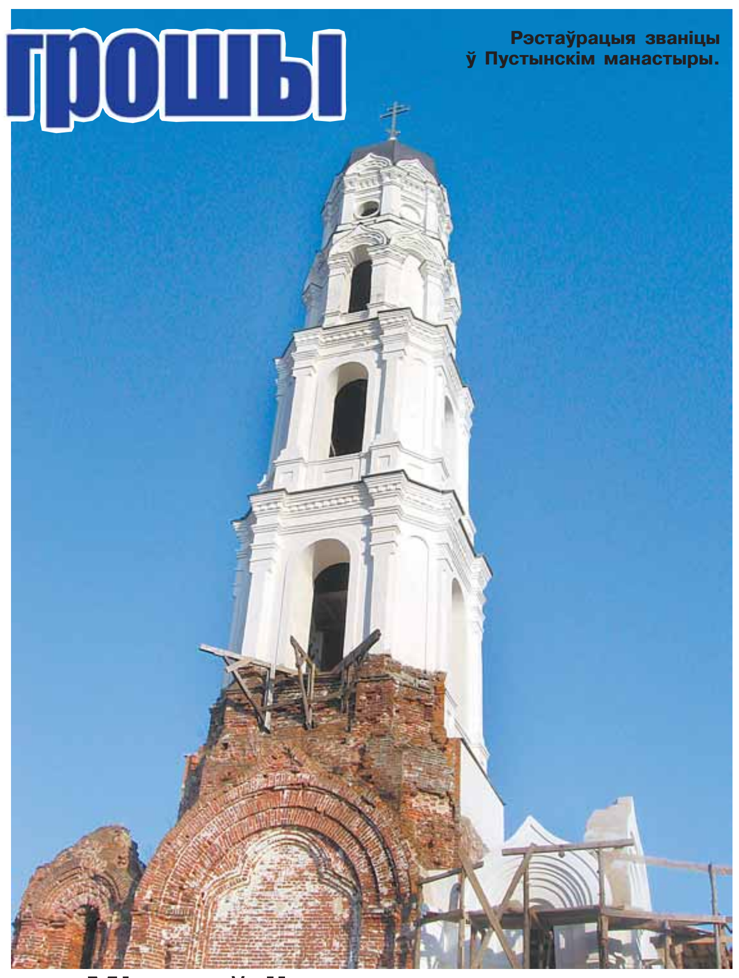

Рэстаўрацыя званіцы ў Пустынскім манастыры.

Морачка! От было б на Беларусі мора, то Міністэрства спорту і турызму было б самым багатым, нават багацейшым за нафтавікоў і салігорскіх шахцёраў. А што — паставіў касіраў на ўваходах на пляжы — і грабі грошы рыдлёўкай. Плюс гатэлі, кавярні, фота з малпачкай і гэтак далей. Але няма ў нас ні мора, ні малпаў, а касіраў у голым полі ставіць сэнсу няма. Таму ў нашых турыстычных фірмаў і арганізацый працы хапае: каб турыст пакінуў тут свае грошы, трэба распрацаваць маршрут, знайсці якую-небудзь разыначку, каб турыст не толькі паехаў па Беларусі, але і застаўся задаволены, і знаёмым сваім расказаў пра цудоўныя нашыя мясціны...

На ўсход ад Мсціслава

Сёння мы пагаворым пра турыстычны патэнцыял Магілёўшчыны, праўда, не ўсёй, а толькі Мсціслава і ўласна Магілёва. Менавіта ў гэтыя дзве кропкі Міністэрства спорту і турызму арганізавала прэс-тур з мэтамі паказаць нам, журналістам, турыстычны патэнцыял гэтага рэгіёна.

На жаль, па Мсціславу мы праехалі «галопам»: толькі паспявалі круціць галавой то налева, то направа, спрабуючы паспець за ўказаннямі экскурсавода разгледзець то царкву, то касцёл, то Замкавую гару, то пажарную вежу... Але нас супакоілі — маўляў, прыязджайце ў Мсціслаў пазней, у годзе недзе ў 2016, і мы вам пакажам турыстычную зону проста экстра-класа.

А павезлі нас далей на ўсход — у Пустынскі Свята-Успенскі манастыр, які размясціўся амаль ля самай мяжы з Расіяй, за дзясятак з хвосцікам кіламетраў ад Мсціслава. Згодна з легендай, гэты манастыр быў заснаваны яшчэ у 1380 годзе. Калісьці ў тыя далёкія-далёкія часы мсціслаўскі князь Лунгвен сур'ёзна захварэў і амаль аслеп. Але неўзабаве ён прысніў старца, які яму параіў: «Калі хочаш пачаць бачыць, ідзі ў пустынь, адшукай там крыніцу і абмый вочы». Князь так і зрабіў і (о, цуд!) да яго вярнуўся зрок. І першае, што ўбачыў спадар Лунгвен, гэта быў абраз Багародзіцы, які з'явіўся сярод галін дрэва над крыніцай. І князь загадаў заснаваць тут манастыр, а над крыніцай пабудаваць капліцу. Канчаткова ж архітэктурны ансамбль Пустынскага манастыра склаўся ў XIX стагоддзі.

У савецкія часы манастыр спыніў сваё існаванне, а ў будынках, якія вызваліліся, размясціліся інтэрнат і школа. Для дзяцей пераабсталявалі памяшканні Успенскага сабора, Пакроўскай царквы і кялейнага корпуса ў спальні і класы. У Вялікую Айчынную вайну дзіцячы дом таксама працаваў, будынкі манастыра нават не былі пашкоджаныя. Але недзе ў 1960 годзе зачынілі дзіцячы дом, у 1970-м — школу, і былы манастырскі двор апусцеў. Будынкі сталі разбірацца па цаглінках і да XXI стагоддзя яны дайшлі ў вельмі непрывабным стане.

У 2003 годзе ў Пустынкі вярнуліся манахі з намерам адрадзіць манастыр. Пахадзілі, паглядзелі на голыя сцены і, як расказвае іерадыякан Цярэнцій, нават засумняваліся, ці ўдасца ажывіць старыя сцены. Але здарыўся цуд — на сцяне невялічкага будынка на тэрыторыі манастыра з'явіўся абраз з абліччам Хрыста. Гэты знак манахі ўспрынялі як доказ таму, што Пустынскаму манастыру абавязкова трэба адрадзіцца. І манастыр сапраўды пакрысе адраджаецца: сёння тут жывуць 4 манахі, 4 паслушнікі і некалькі труднікаў, часткова адрэстаўраваная званіца, у планах — рэстаўрацыя Пакроўскай царквы з кялейным корпусам.

А аблічча Хрыста цяпер стала аб'ектам паломніцтва нароўні з крыніцай, што дапамагла калісьці князю Лунгвіну. Верыць у нерукатворнасць гэтага абраза ці не — кожны вырашае сам. Але ніякіх навуковых экспертызаў, каб пацвердзіць ці абвергнуць цуд, не праводзілася.

Калі так падсумаваць убачанае і пачутае, то манастыр у Пустынках можа стаць даволі цікавай кропкай на карце Беларусі — як у духоўным плане, так і ў турыстычным. Давайце лічыць і загінаць пальцы. 1. Лячэбная крыніца, да якой і сёння едуць сотні ахвотнікаў акунуцца ў купель і папіць святой вадзіцы. 2. Выява з абліччам Хрыста, што з'явілася цудоўным чынам. 3. Будынкі манастыра (пасля рэстаўрацыі). 4. Сутарэнні і падземныя хады. Яны там дакладна ёсць, але існуюць меркаванні, што падземныя хады ідуць у трох напрамках — адзін у бок Расіі, а два іншых — у бок Мсціслава, да двух храмаў. Калі будзе праходзіць рэстаўрацыя будынкаў, хады паспрабуюць аднавіць і адкрыць для наведвальнікаў. 5. Ну і плюс прыгожыя мясціны, мяжа з Расіяй, байкі з гісторыі манастыра і гэтак далей.

Магілёў заалагічны

Наступная кропка нашага падарожжа — Магілёў. Калі пачынаць пісаць пра гэты горад, то можна спісаць два вазы і цэбар паперы, а ўсяго і не напішаш. Але самым новым, самым цікавым і самым эксклюзіўным мы нашых чытачоў пачастуем.

Напэўна, усе ўжо ведаюць пра магілёўскі заасад, што знаходзіцца цераз дарогу ад Буйніцкага поля. Пакуль гэта аб'ект досыць звычайны для свайго тыпу: як і ў любым заапарку свету, трэба заплаціць грошы і хадзіць любавацца дзікімі звярамі. Адзінае, што звяры тут у большасці не экзатычныя, а нашы, беларускія — ласі, рысі, дзікі, зубры, алені, ваўкі і гэтак далей. Ну гэта і зразумела, бо заасад знаходзіцца ў структуры Магілёўскага аграпесатэхнічнага каледжа імя К.П. Арлоўскага, дзе рыхтуюць леснікоў і егераў. Але хутка магілёўскі заасад можа стаць проста ўнікальным аб'ектам, калі планы, пра якія расказаў дырэктар каледжа Георгій Маліноўскі, ажыццявяцца:

— Мы ўжо практычна пабудавалі міні-чыгунку, — расказвае Георгій Мікалаевіч і вядзе нас да новай чыгункі, непадалёк ад якой разлягліся ў чыстым полі зубры. — Два кіламетры чыгуначнага палатна праз каньён і праз адзін мост, вышыня якога роўная шасціпавярховаму дому. Пабудавалі перон і дэпо для лакаматыва з вагонамі. На ўсё гэта нам было выдзелена 11 млрд рублёў, з якіх 6,3 — прэзідэнцкіх. Цягнік мае два вагоны на 48 чалавек і дызельны рухавік на 75 конскіх сілаў, зроблены пад даўніну. Ён паступіць у другой палове снежня з Італіі. Грошы пералічаны. Квіток на цягнік будзе каштаваць каля 4 тысяч, запланаваны час падарожжа па заасадзе — 45 хвілін. Гэта будзе наш варыянт сафары, але з міні-цягнікам. У Еўропе такога няма. Ёсць яшчэ адзін праект, ідэя якога вырасла з ідэі музея для рыбаў — мы хочам пабудаваць акіянарыум! Праект практычна закончаны — яго распрацоўкай займаецца піцерскае ЦКБ «Рубін», а акадэмік Ігар Спаскі ўзяўся асабіста курыраваць праект. Гэта будзе вялізная ракавінка на тры паверхі з некалькімі акварыумамі: у адным, на 800 тон вады, будуць плаваць акулы — 20—25 галоў, у другім, на 600 тон, — цюлені, у трэцім, з 35-метровым калідорам пад вадой, — розныя віды рыбаў, ну і будуць яшчэ каля 30 меншых акварыумаў з беларускімі і экзатычнымі рыбамі. Ну і нарэшце, трэці праект, — працягвае расказваць Георгій Мікалаевіч, — звязаны з Панскім возерам, якое тут непадалёк. Мы пракапаем туды канал метраў 200 з Дняпра, каб у гэтае возера маглі заплываць катэры. Далей — фунікулер наверх. А там раней было лецішча Піпенберга, падмурак якога захаваўся. Мы хочам гэты будынак аднавіць і зрабіць там гатэль з рэстарацыяй, а побач — турыстычны пасёлак з 20—35 хатак. Адтуль да цэнтральнага ўвахода будзе дарожка з пліткі, асфальтавая дарога для веласіпедаў і са спецыяльным пакрыццём для коней...

Слухаеш дырэктара каледжа і пакрысе прыходзіш у захапленне ад такіх напалеонаўскіх планаў. А ці збудуцца яны? Асабіста я даю веры Георгію Мікалаевічу на 100 працэнтаў — калісьці тут былі палі ды ўзгоркі, а цяпер — заасад, калісьці чыгунка была толькі на стэндзе, а цяпер — яе можна памацаць... Амаль дабудаваны вальер для страусаў, прызначана месца для летняй сцэны... То чаму б і астатнім планам не спраўдзіцца?.. Дарэчы, па словах намесніка старшыні Магілёўскага гарвыканкама Фёдар Міхеенкі, хутка плануецца працягнуць маршруты тралейбусаў якраз да заасаду і да Буйніцкага поля, а то дабірацца да іх зараз трохі няздручна.

Партрэт-абраз Мікалая II, знойдзены ў тайніку.

Мікалай II і Магілёў

Сёння па Магілёве распрацавана 16 турыстычных маршрутаў: «Храмы Магілёву», «Вайна 1812», «Сіманаў у Магілёва», «Абарона Магілёва ў гады Вялікай Айчыннай вайны» і іншыя. Але я вам раскажу толькі пра самы новы маршрут, які цяпер актыўна раскручваецца — «Магілёў — апошняя рэзідэнцыя апошняга рускага імператара Мікалая II».

Мікалай II пражыў у Магілёве са жніўня 1915 года, калі сюды была перанесена Стаўка Вярхоўнага галоўнакамандуючага, і да арышту ў сакавіку 1917 года. І цяпер турыстам спрабуюць паказваць тыя месцы, дзе бываў рускі імператар — Палыкавіцкую крыніцу, Свята-Нікольскі манастар, чыгуначны вакзал, будынак былой крамы Берштэйна, тэатр і іншыя. Цікава, што гэты малады маршрут паспеў абрасці легендамі, якія турысты слухаюць з адкрытым ротам. Напрыклад, легенда-быль пра партрэт-абраз Мікалая II. Наколькі яна праўдзівая, сказаць сёння ўжо цяжка, бо ад розных людзей я чуў розныя падрабязнасці. Дык вось, 14 жніўня 2000 года Мікалай II быў кананізаваны Рускай праваслаўнай царквой. І нібыта перад гэтым у Магілёве ў доме нумар 48 па вуліцы Піянерскай адзін чалавек скончыў жыццё самагубствам. Туды прыйшлі будаўнікі рабіць рамонт і за адной сцяной (ці то ў пакоі, ці то ў сутарэннях) знайшлі тайнік, дзе захоўваўся партрэт Мікалая II у поўны рост. Аўтарства, час напісання і гісторыя яго невядомыя. Але гэта не ўсё. Трохі пазней у гэты ж дом завітаў святар, які павінен быў асвяціць адрамантаванае памяшканне (самагубства ж усё-ткі). І ён забыўся ўзяць з сабой абраз. Што рабіць? Вяртацца ў царкву па абраз? А от і не — святар заўважыў партрэт Мікалая II і, паколькі апошні імператар Расійскай дзяржавы ўжо быў кананізаваны і з'яўляецца святым, асвяціў з дапамогай яго памяшканне. Пасля партрэт забралі ў Свята-Нікольскі манастыр, дамалявалі німб і павесілі ў царкве. Але і гэта яшчэ не ўсё! Да партрэта-абраза зараз яшчэ прымацавана залатая пяцірублёвая манета, якая мае таксама сваю гісторыю. Яе ў 1916 годзе, па легендзе, атрымаў у царкве ад самога Мікалая II маленькі хлопчык Сямён Халімаў, які захоўваў яго ўсё жыццё і завяшчаў Свята-Нікольскаму манастыру. А тут якраз да месца і партрэт знайшоўся...

Па словах экскурсаводаў, тэма сям'і Раманавых вельмі запатрабаваная як сярод рускіх, так і сярод іншаземцаў. Некаторыя асабліва ўражлівыя нават у канцы экскурсіі плачуць перад партрэтам-абразом у Свята-Нікольскім манастыры.

— Што датычыцца маршруту «Магілёў — апошняя рэзідэнцыя Мікалая II», то гэта была мая асабістая ідэя, — кажа Алена Карпенка, дырэктар ДКУП «Магілёўаблтурыст». — З самага першага дня я вельмі доўга спрабавала пераканаць улады нашага горада і ўсіх астатніх у неабходнасці гэтага маршруту. Я лічу, што менавіта дзякуючы гэтаму маршруту ў горад пачалі ездзіць людзі. Летась было каля 400 чалавек, сёлета — ад 2 да 2,5 тысячы. Мы супрацоўнічаем з піцерскай фірмай, якая прымае турыстаў з Еўропы, Аўстраліі і Амерыкі і прапануе ім завітаць і ў Магілёў.

...Нялёгкі хлеб у нашых турыстычных прадпрыемстваў. Трэба нешта прыдумваць, вышукваць «разынкі» і адначасова даганяць еўрапейскі ўзровень сэрвісу. Хто ведае, мо калі і без мора мы на турызме шмат грошай у бюджэт зарабляць будзем. Вось як, напрыклад — Магілёўшчына:

— Мы стварылі ў аддзеле спорту і турызму спецыяльны сектар, паколькі такімі пытаннямі ніхто і ніколі не займаўся, — кажа намеснік старшыні Магілёўскага гарвыканкама Фёдар Міхеенка. — Мы добра ведаем, што ёсць краіны, дзе працэнтаў 30 у бюджэце займаюць турыстычныя паслугі. Мы пачалі цалкам з мізэру. Калі першы раз падводзілі вынікі, то сказалі губернатару, што выканалі заданне на мільярд рублёў. На гэта ён адказаў, што калі б вы да 10 мільярдаў яго давалі, былі б малайцы... Ну а сёння за 9 месяцаў 2008 года турыстычнымі арганізацыямі горада зроблена паслуг на агульную суму 8,369 млрд рублёў, што складае 104 працэнты планавага задання, тэмпы росту ў супастаўных цэнах — 154,5 працэнта, а экспарт турыстычных паслуг — 993,9 тысячы долараў ЗША.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Рэзананс

А помніка і не будзе?

альбо Дазвольце быць суб'ектыўным

На жаль, праблемы, аб якіх гавораць нашы чытачы на старонках газеты, чамусьці часта ўспрымаюцца мясцовымі ўладамі як крытыка ў іх адрас. А журналістаў абвінавачваюць у суб'ектывізме. А як наогул быць не суб'ектыўным, не мець права на ўласныя думкі? Проста складаецца ўражанне — праблемы і ініцыятывы радавых суграмадзян проста часта «незразумелыя» для асобных чыноўнікаў на месцах? Артыкул «А помніка ўсё няма!» быў надрукаваны 30 кастрычніка ў «Звяздзе» пад рубрыкай «Чытачы ўзнімаюць праблему». Нагадаю: у віцебскі карпункт «Звязды» звярнуліся актывісты ваенна-патрыятычнага клуба «Пошук», якому споўнілася 25 гадоў. Клуб аб'ядноўвае дзясяткі людзей розных узростаў, неабыякавых да гісторыі. Актывісты клуба і старшыня Анатоль Бурдо расказалі пра тое, што неаднаразова прапаноўвалі гарадскім уладам паставіць помнік ахвярам выпрабаванняў атамнай зброі і аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Аналагічныя помнікі, адзначылі актывісты, ёсць у Гомелі і Брэсце. Каб з'явіўся ён у Віцебску, нават дэпутата парламента прасілі дапамагчы. Дарэчы, браліся энтузіясты самастойна сабраць грошы на ўстаноўку. Тым больш і раней так было ў практыцы клуба. Але далей абяцанняў падтрымкі справа не пайшла.

Рэдакцыя пасля публікацыі атрымала афіцыйны адказ з Віцебскага гарадскога выканаўчага камітэта. У ліку іншага ў гэтым дакуменце гаворыцца, што ўстаноўка такога помніка ў горадзе Віцебску не прадугледжана, бо няма адпаведнага «радка» ў так званым «плане па манументальна-мастацкім афармленні Віцебска, зацверджаным рашэннем Віцебскага гарадскога выканаўчага камітэта ад 11.06.1998 № 467».

Затое ў лісце адзначана, што цяпер вядуцца работы па завяршэнні мемарыяльнай дошкі Герою Сацыялістычнай Працы, ганароваму грамадзяніну г. Віцебска Авечкіну А.П. Ён доўгі час быў кіраўніком знакамітага віцебскага прадпрыемства «Маналіт». Пра спробу зрабіць і павесіць такую дошку на фасадзе дома, дзе жыў гэты кіраўнік, расказвалі ў публікацыі ў «Звяздзе» актывісты клуба «Пошук». Значыць, не заўсёды «крытыка» дарэмная?

І добра таксама, што як адзначана ў лісце з гарвыканкама, да 65-годдзя Перамогі распрацоўваецца цэлы комплекс мерапрыемстваў. Цытата: «Сярод іх — рэканструкцыя плошчы Перамогі, працяг работ па стварэнні мемарыяла на тэрыторыі былога канцлагера». У лісце таксама адзначана, што за перыяд 2005—2007 гадоў у Віцебску адкрыты 11 манументальных і манументальна-скульптурных твораў.

Ліст з гарвыканкама завяршаецца так (у перакладзе з рускай мовы): «У 2008 годзе А. Пукшанскі ўказвае на ўстаноўку скульптурнай формы «Вулічны клоўн», які стаў любімым мясцовымі жыхарамі і турыстамі. Але чамусьці аўтар артыкула не гаворыць аб адкрыцці мемарыяльнай дошкі народнаму пісьменніку Беларусі, Герою Сацыялістычнай Працы, лаўрэату Ленінскай і Дзяржаўнай прэмій СССР, Дзяржаўнай прэміі БССР імя Я. Коласа і літаратурнай прэміі імя Я. Коласа Васілю Быкаву, якое адбылося 25 верасня 2008 года ў рамках акцыі «Мы — беларусы». Аўтарам артыкула А. Пукшанскім выказваецца суб'ектыўная думка, не ўлічваючы праведзенай работы ў горадзе ў частцы, што датычыцца манументальных і манументальна-скульптурных твораў».

Што тут скажаш? На жаль, так і не зразумела чаму ўсё-такі нельга, хай і ў будучым, але паставіць «чарнобыльскі помнік»? Проста яшчэ раз пастарацца зразумець энтузіястаў, уважліва абмеркаваць іх прапанову? Унесці адпаведную карэкціроўку ў той самы план? Ніяк? Пра ўсе «кругі», якія абышлі ў свой час энтузіясты-пошукаўцы, расказвалася ў першым артыкуле. Дарэчы, незадоўга да таго, як пісаў гэты, зноў патэлефанавалі з «Пошуку» і паднялі праблему стварэння мемарыяльнага музея ў Полацкім раёне. Маўляў, і экспанаты перададзены і інш., а экспазіцыі ўсё няма. Напішаш пра гэта, атрымаеш адказ ад чыноўнікаў пра тое, што зроблена ў раёне і з абвінавачваннямі ў суб'ектывізме?

Дарэчы, пра апошняе. СМІ і інфармацыйныя агенцтвы літаральна «хорам» выдалі інфармацыю пра «Вулічнага клоўна», у якой падкрэслівалася, што гэта — першая ў Віцебску «манументальная дэкаратыўная скульптура. Такіх «неафіцыйных» у краіне ўсё больш. І гэта добра: такія «фішкі» вельмі падабаюцца турыстам, ды і самім жыхарам. Далёка для параўнання ехаць не трэба — у Полацку паставілі помнік купцу, у Мінску ўжо даўно ёсць і дама з парасонам і шмат яшчэ чаго цікавага. Менавіта пра неабходнасць упрыгожваць вуліцы і скверы такімі неафіцыйнымі манументальнымі скульптурнымі творамі і хацелася давесці да ўвагі ўладаў. Нагадаю, помнік «клоўну» з'явіўся дзякуючы прапанове заслужанага артыста — маскоўскага цыркача Мікалая Чалнакова.

А чаму б не паставіць у Віцебску помнік «Старому Хатабычу» (аўтар аповесці-казкі Лазар Лагін жыў нейкі час у горадзе над Дзвіной). А вуліца Шагала дзе ў Віцебску — ведаеце? Аказваецца, не без цяжкасцяў можна адшукаць такую на карце — на ўскраіне горада. І, памятаю, энтузіясты прапаноўвалі зусім іншы варыянт — у цэнтры. А дзе ж яшчэ — дзякуючы Шагалу Віцебск ведаюць ва ўсім свеце! А той жа Малевіч, які працаваў у горадзе? Няўжо нельга неяк «абыграць» гэты факт, каб нешта авангарднае, як гаворыцца, «па тэме» з'явілася ў Віцебску? Помнік заснавальніцы горада — княжне Вользе толькі запланавана паставіць...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Кватэрнае пытанне

Любы крэдыт... Любога банка

Для набыцця дома мы ўзялі ў банку крэдыт на агульных умовах, г.зн. не льготны. Ці можна для яго пагашэння выкарыстоўваць чэкі «Жыллё» (нашы ўласныя і падораныя сваякамі)? Якія патрэбны для гэтага дакументы і куды звяртацца?

З. Яўсееў, *Брэсцкая вобласць.*

Перш за ўсё неабходна звярнуць увагу на тое, што ў адпаведнасці з Дэкрэтам кіраўніка дзяржавы ад 7 чэрвеня 2005 г. № 6 індэксацыі для выкарыстання ў адпаведнасці з заканадаўствам падлягаюць перарэгістраваныя ва ўстаноўленым парадку чэкі «Жыллё».

Парадак індэксацыі чэкаў «Жыллё», у тым ліку і пры іх выкарыстанні грамадзянамі і членамі іх сем'яў для пагашэння запазычанасці па крэдытах банкаў (уключаючы выплату працэнтаў за карыстанне імі), узятых і выкарыстаных на куплю дома вызначаны Палажэннем аб парадку індэксацыі імянных прыватызацыйных чэкаў «Жыллё» (зацверджана пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 15 лістапада 2006 г. № 1529).

Палажэнне не змяшчае спецыяльнага ўказання на тое, што за кошт праіндэксаваных чэкаў «Жыллё» можа пагашацца запазычанасць толькі па льготных крэдытах, якія прадастаўляюцца ААБ «Беларусбанк». Значыць, індэксацыя чэкаў «Жыллё» можа ажыццяўляцца ва ўстаноўленым парадку і для пагашэння запазычанасці па любых банкаўскіх крэдытах (у тым ліку не льготных, якія атрыманы не толькі ў ААБ «Беларусбанк», але і ў іншых банках).

Разам з тым неабходна звярнуць увагу на тое, што праіндэксаваныя могуць быць чэкі «Жыллё» толькі грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў (у дачыненні да гэтага выпадку сям'я на момант набыцця дома павінна была знаходзіцца на законных падставах на кватэрным уліку).

Грамадзяне маюць права на індэксацыю чэкаў «Жыллё», налічаных ім ва ўстаноўленым парадку (уключаючы жыллёвыя квоты мужа (жонкі), бацькоў, дзяцей, усынавіцеляў, усыноўленых, родных братоў і сясцёр, дзеда, бабкі, унукаў, аб'яднаныя на імя гэтых грамадзян) і (або) атрыманых у выніку дарэння ад гэтых блізкіх сваякоў, налічаных дарыльшчыку ва ўстаноўленым парадку (уключаючы жыллёвыя квоты гэтых асобаў, аб'яднаныя на імя дарыльшчыка) альбо атрыманых дарыльшчыкам па дамовах дарэння, у спадчыну або ў адпаведнасці з рашэннем суда пры ўмове, што грамадзяне, якім гэтыя чэкі першапачаткова былі налічаны ва ўстаноўленым парадку (уключаючы жыллёвыя квоты, аб'яднаныя на імя гэтых грамадзян), у дачыненні да таго, хто адорваецца, уваходзяць у лік блізкіх сваякоў, а таксама атрыманых у спадчыну або ў адпаведнасці з рашэннем суда.

Для індэксацыі чэкаў грамадзяне, поўнагадовыя члены іх сем'яў, якія знаходзяцца на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, сумесна ажыццяўляюць набыццё жылых памяшканняў і выказалі жаданне выкарыстаць належныя ім чэкі на пагашэнне крэдыту, падаюць адпаведную заяву ў мясцовы выканаўчы і распарадчы орган, у якім яны знаходзяцца на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў (знаходзіліся на ўліку на момант прадастаўлення крэдыту). Пры набыцці жылых памяшканняў шляхам куплі да заявы дадаецца копія дамовы куплі-продажу.

Даведка аб налічанай жыллёвай квоце, даведка аб знаходжанні на кватэрным уліку, даведка аб запазычанасці па вяртанні крэдыту на момант звароту грамадзяніна і іншыя дакументы, неабходныя для прыняцця рашэння па заяве аб індэксацыі чэкаў «Жыллё», запытваюцца і атрымліваюцца мясцовым выканаўчым і распарадчым органам.

Віктар САВІЦКІ.

Памяць

АДЗІН З ТРОХ ТЫСЯЧ

Днямі ва ўрочышчы Смалярка адкрылі помнік ахвярам фашызму. Яшчэ адзін у Бярозаўскім раёне. Недалёка ад гэтай мясціны стаіць абеліск, які ўвекавечыў памяць 55 тысяч чалавек, вязняў гета з Брэста і іншых гарадоў. Іх забілі пад Бярозай Картузскай. Цяпер гэта назва вядомая ў многіх краінах свету. Але амаль ніхто не ведаў, што побач знаходзіцца лапік зямлі, паліты крывёю яшчэ трох тысяч чалавек.

Упершыню расказала грамадскасці аб месцы трагедыі настаўніца роднай мовы і літаратуры мясцовай школы Лізавета Барысаўна Мшар. Разам з вучнямі з краязнаўчага гуртка «Пошук» яны запісалі сведчанні старажылаў, якія памяталі пра тыя

страшныя дні лістапада 1942 года. У лес каля вёскі Смалярка сагналі тры тысячы яўрэяў, вязняў Бярозаўскага гета. Відавочцы сцвярджалі, што разам былі жанчыны і дзеці іншых нацыянальнасцяў — членаў сем'яў камандзіраў і палітработнікаў Чырвонай Арміі. Іх партыямі тут расстрэльвалі. Потым целы спальвалі, усё старанна маскіравалі і садзілі зверху дрэвы. У гэтых маляўнічых мясцінах людзі адпачывалі, збіралі грыбы, ягады, не падазраючы, што ходзяць па трох аграмадных брацкіх магілах.

Праз 66 гадоў ля Смаляркі ўстанавілі помнік. Спонсарамі высакароднай справы сталі грамадзяне Вялікабрытаніі Майкл і Дыяна Лазарусы, а таксама прадпрымальнік з Бярозы Галіна Арсланава. На ўрачыстае адкрыццё сабраліся прадстаўнікі дыпламатычных місій і грамадскасці многіх краін свету. Шкада, што да гэтага дня не дажыў Сямён Бакштэйн — адзіны, каму ўдалося ўцячы з месца расстрэлу. Пяцігадовае дзіця ўратаваў лес. Пра незвычайны лёс Сімы расказала Наталля Кавалевіч, вядучы метадыст Бярозаўскага аддзела культуры. Бацькі Наталлі Іванаўны добра ведалі Сямёна Бакштэйна і гісторыю яго збаўлення. Маці Сімы па дарозе да ямы літаральна адкінула яго ў лес, перад тым угаварыла яго бегчы далей. Хлопчыка ўсё ж заўважылі, стралялі ўслед, потым выпусцілі сабак. Але маленькае, хударлявае нават на свой узрост дзіця нейкім чынам забілася ў лісіную нару, і сабакі згубілі след.

Колькі хлопчык там сядзеў, ён, вядома, не памятаў, яму здавалася, што прайшлі гады. Потым голад выгнаў Сіму з хованкі. І ўсё роўна малое дзіця амаль у зімовым лесе было асуджана на пагібель, ды зноў адбыўся цуд — яго заўважылі партызаны і забралі ў атрад. Камандзір атрада Пётр Лебедзеў фактычна выгадаваў Сямёна. Пасля школы гэты сціплы, сарамяжлівы, невялічкага росту чалавек шмат гадоў працаваў падвозчыкам у сістэме спажыўсаюза: падвозіў на коніку тавары ў гандлёвыя пункты. Пажылыя жыхары Бярозы ўспаміналі і такі факт, які ў многіх выклікаў здзіўленне. Падчас святкавання Дня Перамогі ці Кастрычніцкіх святаў у 50—60-х гадах Сямён заўсёды быў на трыбуне ў шэрагу кіраўнікоў раёна. А справа ў тым, што былы камандзір Лебедзеў стаў потым першым сакратаром райкама партыі ў Бярозе. І хоць хлопец па заўсёднай сваёй сарамлівасці ўпіраўся, партыйны сакратар праяўляў настойлівасць, ён казаў звычайна: «Мы з табой, Сіма, разам ваявалі, разам і пашану прымаць павінны». Так і стаяў Сіма на трыбуне ў выхадным касцюме і паліто, купленых усё тым жа Лебедзевым. А калі Сямёну нарэшце выдзелілі асобны пакой, то мэблю і няхітры гаспадарчы набор збіралі знаёмыя, суседзі, сярод якіх былі бацькі Наталлі Кавалевіч.

Ціха і непрыкметна пражыў у Бярозе Сямён Бакштэйн, сведка трагедыі на Смалярцы. І больш чым праз паўстагоддзя ўвекавечылі памяць пра яго маці, што так адчайна ратавала сына.

Святлана ЯСКЕВІЧ. *Бярозаўскі раён.*

Уражанні

СВЯТА, АБ ЯКІМ НЕ МАРЫЛІ

Наша вёска адзначала Дзень работнікаў сельскай гаспадаркі, але размовы пра яго не сціхаюць і сёння. Напэўна таму, што вось такога «прасунутага» свята ў Лучыне дагэтуль ніколі не было!

Ну па-першае, пачнём з таго, што рыхтаваліся да яго загадзя. На відэа здымалі і лепшых працаўнікоў (тых, хто вылучыўся яшчэ на сяўбе, потым на дажынках), і, скажам так, самародкаў. Вера Цярэнцьеўна Тамашкова, напрыклад, маці-гераіня — выгадавала пяцёра дзяцей, усё жыццё працавала цялятніцай, мае ўзнагароды. А яшчэ яна ў нас цудоўна вышывае — ручнікі, абрусы, набожнікі, навалкі... Хобі тэхнічкі Алены Анатольеўны Міронавай — маляванне, скульптура. Для свайго падворка, для дзіцячага садка яна нарабіла мядзведзікаў, ваўкоў, лісічак. Настаўніца Людміла Іванаўна Клімкова адрадзіла абрад «Троіца», і наш фальклорны калектыў паказваў яго не толькі ў сваёй гаспадарцы, але і ў раёне...

«Кіно» — ды пра сябе, пра сваіх землякоў — глядзець было вельмі цікава. Па-новаму выглядалі і знятыя на плёнку нашы мясціны, гучалі песні, уручаліся каштоўныя (ды яшчэ і якія!) падарункі лепшым механізатарам, лепшым жывёлаводам, спартсменам, нават дзецям, якія працавалі на дапрацоўцы зерня...

Карацей, пра нешта падобнае яшчэ два гады таму вяскоўцы не маглі і марыць, бо гаспадарка, некалі, дарэчы, вельмі моцная, была на каленях. Але прыйшоў новы кіраўнік і...

Хваліць яго, Андрэя Васільевіча Чарненку, не будзем, бо яшчэ крый бог ад нас забяруць, але ж падзякаваць яму, а таксама загадчыцы Дома культуры Надзеі Аляксееўне Борыкавай трэба — і за працу, і за свята. Успамінаў пра яго будзе, напэўна, да новага.

Таццяна ЦАРАВА, бібліятэкарка,
в. Лучын. Рагачоўскі раён

«Мільён налева — мільён направа?..»

Сёлета восенню Камітэтам дзяржкантролю Брэсцкай вобласці сумесна з Галоўным упраўленнем Міністэрства фінансаў Беларусі па Брэсцкай вобласці была праведзена комплексная праверка ў Баранавіцкім раёне. Правяралася выкананне заканадаўства ў сферы фінансавых і падатковых адносінаў, і не толькі.

Камісія адзначыла некалькі істотных момантаў. У раёне назіраецца тэндэнцыя росту пратэрмінаванай запазычанасці па пазыках. Напрыклад, калі на пачатак 2007 года яна складала 4442,5 млн рублёў, то на верасень 2008 года сума вырасла ў два разы.

Кантралёры падкрэслілі, што нягледзячы на бюджэтную запазычанасць, некаторыя гаспадаркі раёна дазволілі сабе раскошу і набылі легкавыя аўтамашыны, прычым некаторыя —дзве ці нават тры.

У народзе ёсць прымаўкі: «Капейка рубель беражэ» ці «Курыца па зярнятку дзяўбе...», якія падкрэсліваюць, што без беражлівага стаўлення да кожнага рубля нельга марыць пра заможнае жыццё. Тысячы складваюцца ў мільёны, а тыя вырастаюць у мільярды, якія могуць быць з плюсам ці з мінусам. На першы погляд, парушэнні быццам бы і не значныя, а набягаюць сумы.

Адна справа, калі допушчаны некаторыя парушэнні з камандзіровачнымі расходамі, але калі ёсць завышэнне падрадчыкамі кошту выкананых работ, спісвання прадуктаў харчавання ці недахоп матэрыяльных каштоўнасцяў, то гэта расцэньваецца як сур'ёзныя парушэнні. У раённым аддзеле адукацыі такіх парушэнняў набралася на дзевяць мільёнаў.

У пасёлку Мірным Баранавіцкая ПМК-2 рамантавала мясцовы Дом культуры. Устаноўлена, што ў аддзеле культуры завышэнне кошту работ складае больш чым 15 млн рублёў.

Незаконна былі зрасходаваны грошы і ў сельгаскааператыве «Паланэчка». Тут цэлы букет парушэнняў: надбаўкі на закупачныя цэны, спісанне паліва і яго недахоп, завышэнне будаўнічых работ... вось і былі панесены страты ў памеры 14,7 млн рублёў.

Вышэй прыведзены самыя буйныя лічбы, шмат арганізацый і ўстаноў фігуруе ў справаздачы дзяржкантролю з меншымі сумамі.

Нават на незаконным адпусканні дзіцячага харчавання для малых, узрост якіх за два гады, набегла сума ў 3,6 млн рублёў.

Правяраючыя канцэнтравалі сваю ўвагу не толькі на фінансавых парушэннях, але і на праблемах вёскі.

Колькі ў нас гаварылася пра аказанне дапамогі насельніцтву пры апрацоўцы сельгаскультур на асабістых падсобных гаспадарках, нарыхтоўцы кармоў. У вобласці нават існуе «Праграма развіцця прыватных падсобных гаспадарак грамадзян Брэсцкай вобласці на 2006—2010 гады». І вось ужо прадугледжана стварыць роўныя ўмовы забеспячэння кармамі, аказання паслуг вяскоўцам, якія вядуць асабістыя падсобныя гаспадаркі. Калі не памыляюся, робіцца гэта не ўпершыню. Нават плануецца колькі грубых кармоў на карову (не менш за 2 тоны) павінен накасіць прыватнік на выдзеленым участку лугу.

У высокіх міністэрскіх кабінетах могуць планаваць (у добрых намерах) усё, што, здавалася б, павінна падтрымаць асабістыя гаспадаркі. Але ўсе гэтыя планы будзе выконваць старшыня сельгаскааператыва ці кіраўнік прадпрыемства. А ў яго сваё меркаванне наконт тых планаў. Кіраўнік СВК — чалавек прагматычны і ведае, што «галаву знясуць», калі на зямлі сельгаскааператыва не будзе своечасова сеяцца і жацца, а тое, што нехта там у вёсцы чакае каня, каб заараць свой агарод, то гэта справа дзясятая — за гэта ў раёне «часаць» не будуць, бо і там найперш думаюць пра грамадскае поле і статак.

І той факт, што прыватнікі ў краіне даюць амаль 90 працэнтаў бульбы, 82,5 працэнта гародніны, 20,3 працэнта малака... хвалюе далёка не ўсіх.

Для многіх старшыняў СВК мясцовы фермер, асабліва ўдачлівы — канкурэнт у плане гаспадарлівасці. Вось чаму важна, каб у поўным аб'ёме выконваліся мерапрыемствы рэгіянальных і дзяржаўных праграм. Якраз гэта і падкрэсліла камісія дзяржкантролю.

Падчас рэвізіі было ўстаноўлена таксама, што не вырашаны пытанні паляпшэння якасці бытавога абслугоўвання насельніцтва вёскі.

У раёне было запланавана за 2007—2008 гады стварыць 8 камунальна-бытавых структур, а стварылі толькі адну. Магчыма, не трэба было такія будаваць планы, а зыходзіць з рэальных магчымасцяў. Улічыўшы не толькі фінансавы бок, але і мэтазгоднасць тых структур.

Вяртаючыся да фінансавых парушэнняў, адзначу, што яны выяўлены ў дзяржаўным сектары — гэта там раскідваюцца народнымі грашыма, а дзе было бачна, каб прыватнік пераплаціў сваю тысячу? А вось прыхапіць сабе — гэта іншая справа.

Па выніках работы дзяржкантролю Баранавіцкім райвыканкамам былі зроблены адпаведныя высновы.

І пытанне тут не ў дысцыплінарных спагнаннях і адміністрацыйных штрафах, накладзеных на службовых асобаў, а ў тым, каб з новай рэвізіяй усё не паўтарылася.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Крымінал

Выдала сігналізацыя

Такі від злачынства, як кватэрныя крадзяжы, на сёння не рэдкасць. Але вось выпадак, які здарыўся ў Гомелі, можна назваць унікальным.

Два студэнты ПТВ вырашылі крышку падзарабіць: не прыдумалі нічога лепшага, як абрабаваць чужую кватэру. Напярэдадні маладыя людзі падрыхтаваліся як мае быць: прыхапілі з сабой нож, чыпы ад пад'езных дзвярэй, вялікую звязку ключоў ад кватэрных замкоў, на галаву надзелі цёмныя жаночыя калготкі. Хлопцы перарэзалі нажом тэлефонны кабель, але з-за нявопытнасці ці хвалявання, на сваё гора і на шчасце гаспадароў кватэры, не той, які планавалі...

Каля гадзіны дня 28 лістапада на пульт цэнтральнага назірання Савецкага аддзела аховы паступіў сігнал «Трывога». Ён сведчыў аб тым, што ў кватэры, якая знаходзілася пад аховай, адбылася аварыя на тэлефоннай лініі , — паведаміў **першы намеснік начальніка Гомельскага абласнога ўпраўлення аховы Аляксандр ЛІСІМАЎ.** — Праз чатыры хвіліны супрацоўнікі міліцыі прыбылі на месца «аварыі», дзе і затрымалі двух хлопцаў (адзін стаяў на варце, а другі ў гэты час спрабаваў узламаць замок). На студэнтаў, раней не судзімых, заведзена крымінальная справа.

Надзея ДРЫЛА.

Далікатэс не прападзе

Памежнікі і кобрынскія міліцыянеры затрымалі ў в. Пецькі грамадзяніна Украіны, які на аўтамашыне нелегальна вёз больш за паўтары тоны цяляціны.

У любым выпадку далікатэс не прападзе.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Узяць на ўзбраенне

Спадарожнікі рэспіраторных захворванняў

Рэспіраторным інфекцыям спрыяе, як вядома, зусім не халоднае надвор'е як яно ёсць, а той факт, што ў гэты перыяд мы менш бываем на вуліцы і больш — у закрытых памяшканнях. Інакш кажучы, высокая канцэнтрацыя людзей на 1 кв. метр пачашчае колькасць кантактаў з крыніцамі інфекцый. Аднак ёсць яшчэ шэраг знешніх фактараў, якія павышаюць нашу ўспрымальнасць да апошніх.

На думку дацэнта кафедры дзіцячых інфекцыйных хвароб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдата медыцынскіх навук Лідзіі МАТУШ, дарослым, якія хочуць, каб іх дзеці радзей пакутавалі ад рэспіраторных захворванняў, неабходна мець на ўвазе некалькі рэчаў.

1. Вытрымліванне правілаў здаровага ладу жыцця ў сям'і. Ухіленне загартоўвання, фізічнай культуры, рацыянальнага харчавання і рэжыму дня змяншаюць успрымальнасць дзіцяці да арганізма да вострых рэспіраторных захворванняў.

2. Узважанае стаўленне да пачашчанай захваральнасці пры наведванні дзіцячага садка. Справа ў тым, што пашырэнне кантактаў у сям'і, транспарце і тым жа садку непазбежны чынам павышае ўспрымальнасць дзяцей да памянёных інфекцый.

3. Экалогія навакола, у тым ліку жылля. Пад уздзеяннем раздражняльнікаў, так званых аэрапалютантаў, павышаецца ступень бранхіяльнай гіперрэактыўнасці. Спрыяе гэтаму, напрыклад, «пасіўнае» курэнне.

4. Самастойнае выкарыстанне розных лекавых прэпаратаў, напрыклад, антыбіётыкаў. Ужыванне любога лекавага прэпарата павінна быць аргрунтаваным, таму не ляніцеся наведваць урача.

5. Фактар развіцця дзіцяці. Неданошанасць, анемія, рахіт, марфафункцыянальная няспеласць, ранняе штучнае выкормліванне — усё гэта адбіваецца на функцыянаванні імуннай сістэмы, абарончых механізмах дзіцяці. Акрамя таго, сваю адмоўную ролю іграюць у гэтай справе ачагі хранічнай інфекцыі рота- і насаглотк.

6. Наяўнасць алергіі. Дзеці, якія пакутуюць ад алергічных захворванняў, часцей хварэюць на вострыя рэспіраторныя хваробы.

Дарэчы, на гэтыя фактары бацькам варта звярнуць увагу не толькі ў дачыненні да дзяцей, але і ў дачыненні да сябе.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Аляксандр САКУРАЎ:

«МАСТАЦКАЯ АДКАЗНАСЦЬ ЗНАЧНА ВЫШЭЙШАЯ, ЧЫМ АДКАЗНАСЦЬ ПЕРАД ГЛЕДАЧОМ»

Але ў Беларусі ў кінатвораў Сакурава ёсць свой глядач, які не прапусціў магчымасці пазнаёміцца з карцінай «Маці і сын», якую аўтар прадставіў асабіста. Народны артыст Расіі Аляксандр Сакураў — майстра з асаблівай манерай, для якога няма спакусы ў тым, каб спадабацца масаваму гледачу, што можа раздражняць шматлікіх яговых калег. Але менавіта яго стужкі ўвайшлі ў скарбонку сусветнага кіно, і ў відэасалонах у самых розных краінах яны знойдуцца побач з фільмамі Бергмана, Антаніёні, Таркоўскага. Ён чаканы госць на самых прэстыжных кінафорумах свету. Працы Сакурава выдатна ацэненыя на Захадзе, але не заўсёды належным чынам іх прымаюць на радзіме. Яго лічаць некамерцыйным аўтарам, і пры гэтым яго стужкі трымаюць расійскі рэкорд па зборах за мяжой. Але праблемы творчага выбару ў сучасных умовах для майстра не існуе.

Фота Аляксандра ДЗМІТРЫЕВА.

— Што для вас больш важна: транслявацьсваю культуру на Захад, ці гаварыць пра важныя рэчы сваім суграмадзянам?

— Я не думаю пра тое, на якую аўдыторыю раблю карціну: на тую, якая прывыкла да таго, што мы робім, ці для нейкай новай. Я не думаю, што карцінай, якую ствараю, я магу некага нечаму вучыць, некаму нешта адкрыць. Ёсць мастацкая задача — яе трэба выконваць. Гэта галоўнае для мяне. На гэтым шляху важна выбіраць пэўныя інструменты: форму, сродкі выказвання. Напрыклад, фільм «Малох» мы адразу сталі рабіць на нямецкай мове. Таму што яна частка вялікай культуры вялікага народа. Мы разумелі, што для пэўнай часткі аўдыторыі гэта можа быць бар'ерам. Але мастацкая адказнасць значна вышэйшая, чым адказнасць перад гледачом. Я лічу, што гэта адна з галоўных праблем у творчасці, якая патрабуе мужнасці ад творцы. Калі б мы абмяжоўвалі сябе, мы б не здолелі стварыць нейкую мастацкую форму. Мастацкая форма — гэта адказнасць перад высокім зместам.

Праўда, можа выклікаць здзіўленне, што такая карціна, як «Аляксандра» цудоўна ідзе па-за межамі краіны, а ў Расіі большая частка пракату адмовілася ўвогуле яе паказваць. Кіраўнікамі рэгіянальных кантор, прыватных арганізацый звычайна з'яўляюцца жанчыны. І яны былі першымі, хто заблакаваў паказ гледачу гэтай карціны. Жанчыны, у якіх, напэўна, сыны ў арміі... Яны першыя, хто вырашыў, што лепш зарабіць грошы, чым паказваць гэты фільм.

— Як дасягалася бяспека творчай групы ў Чачні, дзе вы здымалі гэты фільм?

— У працы над фільмам брала ўдзел не толькі акцёрская брацыя, але і самая розныя людзі: расійскія салдаты, грамадзяне Чачэнскай рэспублікі — мужчыны і жанчыны. Па агульных умовах карціна была складаная. Рызыка, без усялякага сумнення, існавала. Гэта адзіная карціна ў кінематографе, калі мы паехалі здымаць там, дзе адбываліся самі падзеі. Я прыкладу усе магчымыя і немагчымыя намаганні, каб засцерагчы і трупу, і Галіну Паўлаўну Вішнеўскую ад замахаў, выкрадання. Пэўныя намаганні прыклалі міністэрствы абароны, унутраных спраў, ФСБ. Былі некаторыя кантакты з чачэнскім бокам на гэты конт, нам далі гарантыі і выканалі іх. Хоць адчувалася напружанне: тады забілі Басаева...

— На прыкладзе трох дыктатараў XX стагоддзя вы даследавалі вельмі няпростую тэму ролі асобы ў гісторыі. Ці збіраецеся яе працягваць?

— У нас задумана тэтралогія. «Фауст» — будзе чацвёртай часткай вялікай працы нашага калектыву. Напісаны рэжысёрскі сцэнарый, зараз ідзе распрацоўка дэкарацый, выбар акцёрскіх кампазіцый. Мы спадзяёмся, што калі Бог дасць і не ўзнікне эканамічных праблем, мы пачнём у ліпені настугпнага года здымаць гэту карціну. Яна будзе самай складанай з усіх, якія мне даводзілася рабіць. З пункту гледжання вытворчасці — дакладна. З пункту гледжання каштарысу гэта будзе самая дарагая наша карціна. Пра складанасці мастацкага парадку я навот не рашаюся гаварыць. Але зрабіўшы гэтую карціну, мы здолеем паставіць кропку ў тэтралогіі, для самых сябе адказаць на нейкія пытанні.

Мяне ў самую апошнюю чаргу цікавяць уласна дыктатары. У першую чаргу мяне цікавяць нейкія чалавечыя праявы. На жаль, нейкія ўзрушэнні мы маем ад персаналій палітычнага профілю. Між тым, да тых жа дыктатараў можна адносіць і людзей, якія распрацоўваюць ядзерную зброю. Вялікіх вучоных — расійскіх, нямецкіх, амерыканскіх. Думаю, што самыя вялікія злачынствы ўжо здзейснены, і розныя праявы чалавечага зладзейства нам вядомыя. Далей будзе толькі павелічэнне фактара дачынення да іх вялікай колькасці людзей, нацыянальных груповак. І ўсім стане зразумела, што не ў дыктатарах справа, а ў ладзе культуры і нацыянальным характары, які ў той ці іншай ступені дае нагоду ўнутраную свабоду. І той рэалізуе ў зладзеях самыя нізкія памкненні. Справа не ў дыктатарах, а ў народах.

— Вы знялі фільм пра Леніна, Гітлера, але чаму абмінулі Сталіна?

— «Цялец» — гэта фільм пра настаўніка. З Уладзіміра Ільіча Леніна шмат што пачалося. Гэтым чалавекам шмат што было сфарміравана і сфарміравана. Адказнасць — на настаўніку. Усе астатнія — паслядоўнікі, вучні. Гітлера я адношу да неадэ'мнай часткі жыцця нямецкага народа. Каб ён быў закінуты да нас з Месяца, усё было б больш проста. Праблема ў тым, што гэта выключна чалавечая з'ява, плоць і кроў чалавечага жыцця, чалавечы характар, з памылковымі поглядамі, якія сталі вынікам незлічонай колькасці трагічных лёсаў. Прабленені не ў гэтым. Сталін — гэтка нацыянальнай праблемай, гэтага народа, калі сэнс і з'явы. Гэта гэтага не мне.

— Як на ваш погляд: рэжысёр і акцёр — прафесіі грэшныя?

— Гэт жа можна сказаць, што і ўрач — прафесія грэшная, таму што вялікая колькасць урачоў насамрэч марыць быць паталагаанатамамі і такімі з'яўляюцца па сутнасці. Грэшным з'яўляецца месца мужчыны, грэшным з'яўляецца месца жанчыны, каханага, некаханага. Грэшным з'яўляецца месца палітыка. Нічога акрамя гэтага няма. Варта паглядзець на жыццё любога чалавека, і кожны, хто дастаткова сумленны, знойдзе ў сабе гэтую грэшнасць. Не думаю, што прафесія акцёра — грэшная. Яна рызыкоўная, таму што акцёры, як і ўрачы, выходзяць на памежныя вобласці чалавечага існавання, з рознай ступенню смеласці, з рознай ступенню пакарання і ўзнагароджання. Віна рэжысёраў, безумоўна, большая. Мне даводзілася ўжо казаць: калі Гасподзь прызаве мастацкіх аўтараў, то рэжысёры будуць першыя з тых, каго адправяць на патэльню. А рэжысёры кіно, візуальных мастацтваў, значна больш грэшныя. Кінематограф больш чым іншыя камунікатыўныя сістэмы вінаваты ў канфлікце цывілізацый — ісламскай і хрысціянскай. Амерыканскі кінематограф — у большай ступені, еўрапейскі — у меншай. Гэта адказнасць жорсткая — перад чалавецтвам. Але ў той жа час пяць ліхіх рэжысёраў могуць зрабіць тое, што ніколі не змогуць зрабіць ні Гітлер, ні Сталін, ні лідары нацыяналістычных рухаў, ні атамная вайна. Усё можна перацярпець. Але немагчыма засцерагчыся ад вымывання душы, а гэта робіць з мільёнамі візуальны тавар — масавае кіно. Калі ты прыйшоў у зону атуплення, то рэабілітавацца ў гуманітарным сэнсе немагчыма.

— Вам першаму ўручылі прэмію імя Таркоўскага — ён падтрымаў вас на пачатку кар'еры…

— Маё чалавечае стаўленне да яго стаіць вышэй за мае персанальныя адзнакі. Мы падтрымлівалі сувязі, калі ён быў за мяжой, і літаральна да апошніх месяцаў яго жыцця, да смерці ў Парыжы. Мне ў ім блізкае тое, што ён па-асаблівы му ставіўся да літаратуры. А з іншага боку — ён вельмі не любіў літаратурныя сцэнарыі, шмат з таго, што я паказваў і чытаў, выклікала ў яго нервовае раздражненне менавіта з-за маёй літаратурнай вывучанасці. Шчыра кажучы, мяне больш хвалявала не тое, што ён думае пра кіно і літаратуру, а як ён глядзіць на чалавека, учынкі, матывацыі, паводзіны, спосабы рэалізацыі памкненняў. Але як толькі нашы размовы пераходзілі ў галіну кінематографа, пачыналіся жорсткія рознагалоссі. Я вельмі яго любіў і не хацеў ніякіх канфліктаў. Быў адзін момант, пра які я магу расказаць. Я прыйшоў і сказаў, якое вялікае ўражанне на мяне зрабіла карціна Феліні «Рэпетыцыя аркестра». Я не буду прыводзіць яго словы наконт памылак маэстра. Але ў мяне вырвалася: «Мне б яго памылкі!». Ён пакрыўдзіўся. Таму я стараўся не гаварыць пра кіно. Ён вельмі любіў кіно, але сам не вельмі любіў яго рабіць. Кіно — гэта руцінная цяжкая праца з бясконцай колькасцю будзённых праблем. У гэты момант рэжысёр не творца, а вытворца. Гэта выклікала ў яго адмаўленне і ўнутраную трывогу.

На мой погляд, стаўленне да яго з боку дзяржавы і савецкай улады былі больш прыярытэтнымі чым ён пра гэта думаў. Ні ў адной краіне свету не атрымалася б так, як падчас працы над карцінай «Сталкер», калі ўдалося атрымаць вялікія асігнаванні, каб перазняць гэты фільм наноў... З лёсам Андрэя Арсеньевіча і з яго жыццёвымі коламі ўсё не так проста. Магчыма, галоўную праблему для яго складалі адносіны з калегамі-прафесіяналамі. Калі б гэтыя адносіны былі больш паважлівыя, то ён бы не застаўся ў Францыі. Ён з'ехаў не ад савецкай улады, а ад той жудаснай атмасферы, якая была вакол яго з боку рэжысёрскай брацыі.

— А ці лёгка знаходзіць грошы на радзіме на такое кіно, як ваша?

— Значная частка каштарысу карціны — гэта грошы, якія прадстаўляюцца ў рамках звычайнай дзяржаўнай праграмы Міністэрства культуры Расіі. Пакуль не прыпыненае фінансаванне гульнявога і дакументальнага кіно. У Расіі, гэт жа, як у Францыі, дзяржава дапамагае, дае стартавую пазіцыю напачатку кінавытворчасці. Але да іх дадаваліся яшчэ прыватныя сродкі, у меншай ступені. У большай — грошы замежных дзяржаў, ці тэлевізійных арганізацый. Тых, хто займаецца сусветным кіно. Таму сусветныя правы на нашы гульнявыя карціны не належаць Расіі, на жаль. Яны ўсе належаць розным краінам. Гэта датычыцца сістэмы распаўсюджвання. Але вялікае значэнне мае ўдзел дзяржавы ў фінансаванні кінематографа, што дазваляе расійскаму кіно развівацца. Але не магу меркаваць, як адбываецца развіццё: мала гляджу яго.

— Ці ставіцеся вы да беларускай культуры як да часткі рускай?

— Для мяне гэта адна культура, таму што нас яднае дзіўнае падабенства моўных сэнсаў. Нас яднае стойкасць у прыняцці сітуацый гістарычнага праекта. Так, напрыклад, як паслядоўна і асэнсавана супраціўляліся нацызму ў Беларусі, так супраціўляліся толькі ў Расіі. Настолькі блізкія чалавечыя і псіхалагічныя характары так званых рускіх і так званых беларусаў, што такое адчуванне, што гэта людзі з аднаго дома, дзве сястры адной маці, магчыма, што ў гэтых сясцёр розныя бацькі. Беларуская сястра мае пэўную гармонію, якой няма ў характары сястры, якую завуць Расія. Сястра Беларусь складаная, унутрана сканцэнтраваная. У яе ёсць свая сям'я, свае дзеці. У яе шмат вялікіх перавагаў, і рускім людзям вельмі важна часам адчуваць, што ёсць нешта, што лепш, чым яны самі. Рэдка хто так, як у Беларусі, высока цэніць, разумее і адчувае сутнасць каштоўнасцяў культуры, якая існуе на рускай мове, культуры, якая была народжаная і сфармуляваная ў XIX стагоддзі, якая аказалася значнай не толькі для нас, але для ўсяго свету. Я маю на ўвазе пісьменніцкі асяродак, музычную культуру, фантастычную энергію навукі і мастацтваў. Але ўсё гэта спалучаецца з бяздарнай традыцыяй улады, якая інфіцыруе ўсю сям'ю. Таму што рускім ніколі не ўдавалася падняць наверх у дзяржаўным кіраванні таленавітых людзей, не ўдавалася стварыць сістэмную дзяржаву. Пакуты гэтыя працягваюцца.

— На моладзь ёсць спадзяванне?

— У сучасных маладых людзях мяне вельмі турбуе «дэгуманізацыя сутнасці». Абсалютнае бязволле ва ўдзеле ў сацыяльных працэсах у краіне, якія я называю «дэпалітызацыя». Моладзь, у прыватнасці студэнцкая, як частка кінематаграфічнай публікі знікла ў Расіі. Раней студэнцтва складала ўнікальную частку кінагледачоў, якія і Таркоўскага глядзелі, любілі складаныя карціны, дакументальнае кіно. Цяпер гэтая частка аўдыторыі, як і частка нацыі, сышла з культуры. Для мяне відавочная і зразумелая вялікая роля грошай, якія ва ўнутранай свядомасці маюць значэнне для маладых людзей. Адбываецца падмена натуральнага перыяду наіўнасці, даверу і шчырасці, ідзе сціскання гэтай часткі жыцця да маленькай прасторы, малады чалавек значна раней становіцца вельмі рацыянальным. Акрамя таго, ёсць і другі момант. У галіну інтарэсаў культуры перасталі трапляць людзі з правінцыйнай расійскай прасторы. У ВНУ, культурных установах вельмі мала людзей з правінцыі, а ў асноўным дзеці тых, хто вырас у гарадах. Гэта з'яўляецца дрэннай прыкметай. Таму што ўсялякае аднаўленне, у прыватнасці ў Расіі — у грамадскай, палітычнай, мастацкай думцы — ішло дзякуючы прытоку новых сілаў з правінцыі. Цяпер гэтага няма. Турбуе адсутнасць канкурэнцыі сярод моладзі ў гуманітарнай сферы.

— Вы гаварылі пра тое, што можаце сысці з кіно…

— Калі створацца ўмовы, пры якіх мне стане немагчыма працаваць — чаму не? Такое магчыма. Я буду вымушаны шукаць нейкую іншую рэалізацыю.

Падрыхтавала Ларыса ЦІМОШЫК.

ШАШКІ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Мікалая ГРУШЭЎСКАГА

«ПАГОДА Ў ДОМЕ»-5

Гэты класіфікацыйны конкурс завяршаем заданнем № 12:

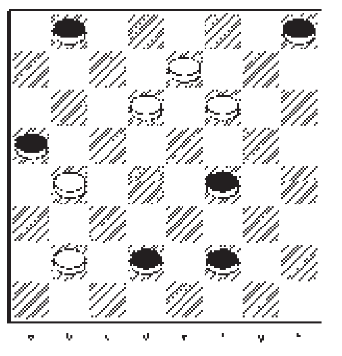

БЕЛЫЯ: b2, b4, d6, e7, f6 (5). ЧОРНЫЯ: a5, b8, d2, f2, f4, h8 (6). Трэба ўказаць галоўны выйгрышны варыянт і абавязкова лжывыя сляды, але толькі кампазіцыйныя.

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Накіроўвайце іх на адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рубрыка «Шашкі».

НЕ ТОЛЬКІ ПРАКТЫК

Віталь Варушыла больш вядомы ў стаклетачных шашках, прычым, як ігрок. Аднак майстра практычнай гульні прыцягвае таксама і кампазіцыя. Яго новыя задумкі, якія ён нам даслаў, заслугоўваюць вашай увагі. Першую з іх падаём у якасці бліца-42/1:

БЕЛЫЯ: a5, b4, b6, d2, f2, g1, h4 (7). ЧОРНЫЯ: b2, b8, d4, f4, f6, h2 (6). Перамога белых.

Па-за конкурсам разгледзьце яшчэ адну знаходку Віталя Варушылы:

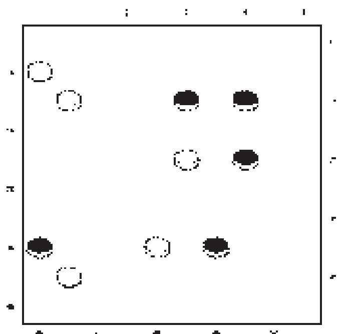

БЕЛЫЯ: 6, 11, 23, 38, 41 (5). ЧОРНЫЯ: 13, 14, 24, 36, 39 (5). Пашукайце перавагу за белых. Таксама будзем рады вашым рашэнням.

ПЕРШЫЯ ІНТЭЛЕКТУАЛЬНЫЯ

У мінулых выпусках мы інфармавалі вас аб выніках выступленняў на іх нашых суайчыннікаў па шашках-100. Удзельнічалі яны і ў спаборніцтвах на 64-клетачных дошках.

Лепшы паказчык у юнай мінчанкі міжнароднага майстра Дар'і Федаровіч: яна падзяліла 5—8 месцы ў турніры па рускіх шашках, дзе вікторыю святкавала Вікторыя Матрычка (Украіна).

Па бразільскіх шашках перамогу атрымаў Алег Дашкоў (Расія), чэкерсу (амерыканскіх шашках) — былы масквіч Аляксандр Маісееў (зараз жыве ў ЗША).

У час Гульняў, але не ў іх рамках, у Пекіне быў праведзены і чэмпіянат свету па шашках-100 сярод моладзі ўзростам да 23 гадоў. Тут вызначыліся міжнародны майстар Андрэй Толчыкаў з Гомеля (залаты медаль) і нацыянальны майстар Вольга Федаровіч з Мінска (бронзавы).

РАШЭННІ

«ПАГОДА Ў ДОМЕ»-5: № 9 (К. Барэль — М. Гельман). 1. ab6 2. dc3 fe3 3. cb4 4. cb6 5. gf4 6. h:f8x; № 10 (М. Стэфановіч). 1. ab8 2. b:d6! 3. g:e7 4. ed2 5. ed4 6. gf2 7. h:c1 hg3 8. ce3x.

БЛІЦ-41: № 4 (С. Ланцэева — М. Лічко). 1. ... e:e1 2. g:c7 e:h4!x; № 5 (М. Стэфановіч). 1. ed4 c:a3 2. c:e3 3. dc5 4. ed4 5. h:e1 6. ed2 fg3 7. de1 gh2 8. eh4 bc7 9. hg3! 10. ab8x.

ПА-ЗА КОНКУРСАМ: М. Лічко — А. Соркіна. 1. ... gh6 2. b:d6 gf4! 3. e:e7 4. e:g7 c:g3 5. a:c7 h:f8 6. h:f4 b:d6x; М. Стэфановіч. 1. fe5 2. gf4 3. f:h4 4. ab8 5. ab2 6. bf4 7. h:e5/f6x.

Нашы вопытныя чытачы ў некаторых заданнях, акрамя аўтарскіх рашэнняў, знайшлі таксама іншыя развязкі і зарабілі дадатковыя ачкі. Аб гэтым мы паведамім пры падвядзенні вынікаў конкурсаў.

ЧАКАЮ МАМУ...

У сталічным дзіцячым доме № 2 жывуць 89 хлопчыкаў і дзяўчатак ад 3 да 11 гадоў. Большасць з іх — сацыяльныя сіроты. Гэтая дзіцячая ўстанова не зусім звычайная. Яна для дзяцей з маўленчымі парушэннямі. Але дзякуючы руплівым намаганням педагогаў, настаўнікаў-дэфектолагаў маленькія «маўчуны» пачынаюць размаўляць. Напрыклад, сямігадовая Гульнара (на здымку), якая паступіла ў дзіцячы дом паўтара года таму з цяжкімі парушэннямі маўлення, цяпер расказвае, як яна любіць маляваць, гуляць у дочкі-мамы. А калі вырасце, марыць быць настаўніцай і мамай...

Маленькі Абубакар, кучаравы, смуглявы прыгажун, марыць, каб у іх з сястрычкай Фацімой з'явіліся бацькі. (Бо яго родныя бацькі загінулі, а беларускай бабулі, на жаль, не да ўнукаў.)

Дарэчы, біялагічныя бацькі наведваюць дзетак зрэдку. Некаторыя амаль не цікавяцца лёсам малечы. Горабацькам нават і няўцям, што дзіцяці хочацца ўвагі, яно марыць пра цяпло і ласку дарослых. А яшчэ, пабываць у сапраўднай сям'і, ну хоць на выхадныя.

Калі ў вас узнікне жаданне нечым дапамагчы дзецям-сіротам, ці запрасіць каго з іх на канікулы або выхадныя, звяртайцеся ў дзіцячы дом № 2, па вуліцы Каліноўскага, 65.

Тэлефон (017) 281 14 18.

Марыя ЖЫЛІНСКАЯ. Фота аўтара.

«Звяздзе» адказваюць

І ЗНОЎ ПРА «КАПЫТЫ САЛАЎЁЎ У КУПАЛАЎСКІМ ПАРКУ»

У рэдакцыю працягваюць паступаць водгукі, рэагаванні на ліст вядомых дзеячаў культуры, змешчаны ў газеце за 25 кастрычніка г.г. На гэты раз «Звяздзе» адказвае начальнік упраўлення добраўпарадкавання і гарадскога дызайну Камітэта архітэктуры і горадабудаўніцтва Мінгарвыканкама А. Андрончык:

«Па даручэнні кіраўніцтва Мінгарвыканкама камітэт архітэктуры і горадабудаўніцтва разгледзеў артыкул у «Звяздзе» і паведамляе наступнае. Размяшчэнне кафэ-рэстаранаў у парках не супярэчыць рэгламентам генеральнага плана г. Мінска. Парк імя Я. Купалы размешчаны ў цэнтры горада і тут неабходна забяспечыць гарадскі ўзровень рэкрэацыйнага абслугоўвання, які адпавядаў бы сучасным умовам.

Кафэ ў парку імя Я.Купалы прадугледжваецца размясціць на месцы існуючай грамадскай прыбіральні з захаваннем яе функцыі. Эскізнае вырашэнне аб'екта разгледжана і ўзгоднена камітэтам у 2007 годзе. Распрацоўваецца будаўнічы праект, які ва ўстаноўленым парадку падлягае ўзгадненню ў Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь і камітэце архітэктуры і горадабудаўніцтва Мінгарвыканкама.

Адначасова паведамляем, што ў парку імя Я. Купалы вядзецца паэтапная рэалізацыя праекта рэканструкцыі парку. Цяпер заканчваецца будаўніцтва 3-га этапа з пяці. У цэлым парк пасля рэканструкцыі абновіць і пашырыць гісторыка-музейныя функцыі, набываючы вобраз «літаратурнага парку».

Праектам прадугледжваецца архітэктурна-мастацкае вырашэнне ўсяго паркавага ансамблю, уключаючы рэканструкцыю помніка Я. Купалу, рэканструкцыю агароджы ўздоўж вуліцы Я. Купалы і фантана «Купалінкі».

Устаноўка ў 1972 годзе помніка Я. Купалу, а таксама ўстаноўка скульптурных кампазіцый тэматычнага фантана «Купалінкі» прадугледжвалі ў асноўным арганізацыю галоўнага ўвахода ў парк з боку пр. Незалежнасці і фактычна не закранулі добраўпарадкавання зоны парку.

У сувязі з гэтым генеральным планам рэканструкцыі прадугледжваецца комплекснае вырашэнне добраўпарадкавання ўсёй тэрыторыі парку з улікам захавання і арганічнага завяршэння ўсёй планіровачнай структуры. Дадатковыя новыя прагулачныя накірункі па кальцу звязваюць усе галоўныя алеі і спрыяюць зручным падыходам да ракі. Тут жа прадугледжваецца арганізацыя тэматычных пляцовак адпачынку, абсталяваных малымі архітэктурнымі формамі.

Вялікая ўвага праектам нададзена ўсім уваходам у парк з боку пр. Незалежнасці і вул. Я. Купалы. Асаблівае значэнне надаецца зоне зялёнага партэра ад фантана «Купалінкі» да р. Свіслач. Праектам прадугледжваецца мастацкае вырашэнне аднаго з галоўных элементаў парку з раскрыццём на раку Свіслач і на будынак тэлекампаніі. Партэр аформлены яркімі кампазіцыямі з услаўленых паэтам кветак, што створыць уражанне ракі, дзе на маляўнічых прыродных камянях высечаны чатырохрадкоўі з верша Я. Купалы.

Часова ўстаноўленыя скульптурныя элементы, якія не маюць адносінаў да творчасці паэта, падлягаюць дэмантажу. Вызначаны тэматычныя дэкаратыўныя ўчасткі, дзе зеляніна, скульптуры, малыя формы ствараюць пэўныя мастацкія кампазіцыі на тэмы творчасці народнага паэта».

Берасцейскія кнігазборы: дэтэктывы і фантастыка

Рыштаванні Бацькаўшчыны

Зараз у Брэсцкай абласной бібліятэцы рыхтуецца да выдання зборнік матэрыялаў па выніках навукова-практычнай канферэнцыі, якая прайшла нядаўна ў абласным цэнтры. На гэтым форуме прафесійныя гісторыкі, навукоўцы, бібліёграфы, краязнаўцы паспрабавалі прасачыць лёсы або ўстанавіць месцазнаходжанне ўнікальных кніжных калекцый палацаў, фальваркаў, знатных дамоў Берасцейскага краю. Аказалася, што на двухдзённай, хоць і прадстаўнічай, імпрэзе магчымым стала зрабіць толькі першы крок насустрач сур'ёзным навуковым даследаванням і абагульненням. Таму ўдзельнікі канферэнцыі дамовіліся правесці наступную недзе праз год і запрасіць болей калег з большай колькасці краін. Бо кніжкі нашы, расцярушаныя войнамі, паўстаннямі, рэвалюцыямі, развезеныя па ўсім свеце, усё роўна з'яўляюцца тым скарбам, якім мажліва ганарыцца. Зразумела, каб ганарыцца, трэба найперш ведаць прадмет гонару.

Ну а ініцыятарам канферэнцыі і ўсёй работы па агледзінах кнігазбораў стала намеснік дырэктара абласной бібліятэкі Ала Мяснянкіна. Упершыню пра частку ружанскай сапегаўскай бібліятэкі Ала Міхайлаўна пачула ў Мінску на канферэнцыі. І літаральна загарэлася ідэяй даведацца пра лёс той часткі кніжнай спадчыны, якая захавалася ў розных архівах і бібліятэках свету. Пачынала Ала Міхайлаўна з лістоў, якія накіроўвала навукоўцам, архівістам, кнігазнаўцам. Адказы абнадзейвалі. Паступова стала вядома, што, напрыклад, кнігазбор Сапегаў з мястэчка Кодзень (зараз тэрыторыя Польшчы) знаходзіцца ў нацыянальнай бібліятэцы ў С.-Пецярбургу. Там жа захоўваецца і бібліятэка Караля Нямцэвіча, брата Юліяна Урсына Нямцэвіча, сябра і ад'ютанта Тадэвуша Касцюшкі. Гетман Вялікага Княства Літоўскага Леў Сапега і яго нашчадкі на працягу некалькіх пакаленняў збіралі бібліятэку ў Ружанах. Цяпер яна знаходзіцца ў Вільнюскім універсітэце. За мяжой захоўваюцца не толькі арыгіналы старажытных кніжак, але і каталогі, даследаванні, манаграфіі на тэму кнігазбораў манастыроў і знатных родаў.

На канферэнцыі вялікая ўвага надавалася неабходнасці вывучэння Сапегіяды — кніжнай спадчыны роду Сапегаў. Бо кнігазборы роду Радзівілаў апошнім часам на слыху ў Беларусі, яны вывучаюцца, даследуюцца. А вось лёс разнастайных калекцый Сапегаў вельмі мала вядомы. І вядома ж, брэсцкім даследчыкам цікава прасачыць лёс твораў, якія ўбачылі свет у Брэсцкай друкарні. Першую ў Беларусі такую ўстанову заснаваў у 1553 годзе канцлер ВКЛ, берасцейскі староста Мікалай Радзівіл Чорны. Найбольш вядомы брэсцкі друкар — Цапрыян Базылік, беларускі і польскі дзеяч культуры, паэт, перакладчык, кнігавыдавец. Менавіта пры ім прадпрыемства дасягнула найбольшага росквіту. У друкарні пабачылі свет больш за 40 выданняў, вядомых сучасным даследчыкам, хоць іх насамрэч было намнога болей. Але шэдэўрам тагачаснага кнігадрукавання лічыцца Берасцейская, альбо Радзівілаўская біблія. Надзвычай прыгожыя і маляўнічыя фаліянты апынуліся ў многіх бібліятэках і архівах свету. Адзін з іх захоўваецца ў Нью-Ёркскай публічнай бібліятэцы. Ёсць яны і ў Літве. Пра гэта расказвала Дайва Нарбуціене, загадчык аддзела рэдкай кнігі бібліятэкі Акадэміі навук Літвы. Цікава, што некаторыя асобнікі дайшлі да нашага часу без тытульных і апошніх лістоў. Адрыванне лістоў дазволіла вратаваць іх ад знішчэння, у свой час пратэстанты паставілі кнігі ў шэраг галоўных ворагаў і адпаведна з імі распраўляліся. І нехта ж мудры прыдумаў спосаб, што дазволіў калі не цалкам, дык асноўную частку кнігі захаваць. Асобнікі дзялілі на часткі, перапляталі ў іншыя тытульныя лісты. Вось і ў нашай краіне ёсць часткі — фрагменты Брэсцкай бібліі ў Нацыянальнай бібліятэцы і бібліятэцы Акадэміі навук.

А на канферэнцыі нарадзілася ідэя — ажыццявіць факсімільнае выданне Брэсцкай бібліі 1563 года. Ідэя смелая, але паводле ацэнкі Алы Мяснянкінай, не ўтапічная. Вядома, спатрэбіцца вялікая работа, перш за ўсё, па пошуку сродкаў. Але ж высілкі будуць вартыя вынікаў.

Так па кропельцы, па радочку будуць збірацца весткі пра месцазнаходжанне і лёс кнігазбораў Берасцейскага краю, а таксама ўяўленне пра іх. І ў рэшце рэшт складзецца электронная база звестак, якую можна будзе смела ўводзіць у навуковы абарот. Гэта і ёсць канчатковая мэта форумаў, якім быў дадзены старт у Брэсце. Канферэнцыя таксама паказала, што да нашых кніжна-пошукавых праблем у замежжы ставяцца з разуменнем, многія выказалі рашучасць дапамагчы.

Адным з самых шаноўных гасцей канферэнцыі быў, несумненна, доктар гістарычных навук загадчык аддзела рэдкай кнігі Расійскай нацыянальнай бібліятэкі ў С.-Пецярбургу Мікалай Нікалаеў. Мікалай Віктаравіч лічыцца лепшым знаўцам кніжнасці Вялікага Княства Літоўскага на пастсавецкай прасторы. Ён скарыў усю аўдыторыю ўжо тым, што выступіў на чысцюткай беларускай мове. Можа, каму з нашых выступоўцаў стала пры гэтым крышку ніякавата, і на наступны раз яны пастараюцца выправіцца... Прафесар Мікалаеў правёў цікавы і захапляльны экскурс у гістарычны свет старых кніжак. Ён агучыў, напрыклад, сваю асабістую вельмі смелую версію наконт таго, што Брэсцкая біблія паслужыла асновай для стварэння Іванам Фёдаравым яго знакамітай Астрожскай бібліі. Магчыма, далейшы навуковы аналіз з часам пацвердзіць гіпотэзу. Мікалай Віктаравіч таксама прыводзіў прыклады амаль фантастычных гісторый вандровак усё той Брэсцкай бібліі. Адзін з яе экзэмпляраў захоўваецца ў архіве... Ваенна-марскога флоту Расіі. Вельмі цікавы асобнік, перапелецены ў XIX стагоддзі ў Берліне, змяшчае шэраг допісаў на кірыліцы, на арабскай і іншых мовах. Вядома, такая кніжка сто гадоў не патрэбная архіву ВМФ, але яна з'яўляецца ўласнасцю Расійскай Федэрацыі, і прэтэндаваць на яе — амаль што марная справа. Размовы вакол гэтай далікатнай тэмы — вяртання гістарычнай кніжнай спадчыны — насілі на канферэнцыі, хутчэй, аматарска-кулуарны характар. Зразумела, што вяртаць нам ніхто нічога не збіраецца. Ва ўсякім разе ў бліжэйшы час. Пакуль што нам застаецца вывучаць амаль дэтэктыўныя гісторыі прыгодаў і выратавання нашых кніжак. Невядома, як трапіла брэсцкае Евангелле ў Томск, але яго там захавалі. Пасля паўстанняў, рэпрэсій, канфіскацый цэлыя бібліятэкі вывозіліся тайна і адкрыта, і шчасце, што многае ўцалела. І мы павінны быць удзячныя за гэта блізкім і далёкім суседзям. Нашы палацы, паркі, фальваркі ніхто нікуды не вывозіў. Што з імі стала, бачым амаль у кожным раёне, асабліва Брэстчыны. Цяпер гераічнымі намаганнямі спрабуем што-кольвечы адрадзіць з былой прыгажосці і велічы. І старыя кнігі могуць быць памочнікамі ў гэтым, бо яны — лепшыя захавальнікі духоўнай існасці сваёй эпохі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

У здабычы зладзеяў — і пустыя бутэлькі

Ну і ну!

У дзве гадзіны ночы раней судзімыя жыхары горада Веткі (мужчына 1971 г.н. і жанчына 1958 г.н.) выдралі аконную раму ў доме аднаго пенсіянера і забралі падушку, тры міскі, 35 пустых бутэлек. Гаспадар жартаваў: некаму, напэўна, выдзелілі кватэру, і гэтыя рэчы спатрэбіліся яму для наваселля. Аматараў чужога посуду адшукала міліцыя.

Не да жартаў было другому пенсіянеру з вёскі Стаўбун гэтага ж раёна, калі з дзвярэй дома нехта сарваў замок і забраў шмат прадуктаў харчавання. Тое ж самае адчула і жыхарка шматпавярховіка ў Светлагорску, калі з падвала зніклі слоікі з агуркамі, памідорамі, кампотам і бульба.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

БЯСКОНЦАЯ ЭНЕРГІЯ

Дэпутацкая трыбуна

Беларусь зацікаўлена ў выкарыстанні альтэрнатыў традыцыйным вуглю, газу і нафце

Вучоныя спрачаюцца наконт таго, як доўга яшчэ чалавек будзе карыстацца прыроднымі рэсурсамі. І якіх завоблачных вышыняў дасягнуць цэны на «чорнае» і «блакітнае» золата. Бадай, толькі ў адным яны салідарныя — запасы гэтага багацця аднойчы скончацца. Нічога не застаецца, як шукаць ім замену. Патрабаванні амаль што завоблачныя — неабходны такія крыніцы, якія б ніколі не заканчваліся і экалогію пры гэтым не псавалі. На першы погляд, сітуацыя безвыходная, аднак... Так чалавек «прыручыў» сонца, вецер, ваду...

Замест батарэі — зямныя недры

Нетрадыцыйныя крыніцы энергіі — сонца, вецер, вада ды іншыя — на захадзе ўжо трывала «стаяць на нагах». Сёння там бураць свідравіны і ацяпляюць дамы энергіяй зямных недраў, гарачую ваду атрымліваюць з калектара на даху, і гэта ўжо нікога не здзіўляе. У нас пакуль альтэрнатыўная энергетыка ідзе дробнай хадой. Асобныя чыгуначныя станцыі награваюць ваду для абслугоўвання цягнікоў пры дапамозе сонечных батарэй, сям-там функцыянуюць невялікія ветравыя ўстаноўкі, ёсць сумесны праект з Латвіяй па будаўніцтве ветрапарка, энергію выпрацоўваюць ГЭС... Патэнцыял жа Беларусі ў выкарыстанні альтэрнатыўных крыніц энергіі неблагі: вадаёмаў у «сінявокай» — хоць адбаўляй, ёсць і пляцоўкі прыдатныя для «збору» ветру. Зацікаўленасць у развіцці нетрадыцыйнай энергетыкі абазначылася на дзяржаўным узроўні. Аб гэтым сведчаць і палажэнні айчыннай Канцэпцыі энергетычнай бяспекі, а таксама Праграмы па развіцці ветраэнергетыкі. У якім ключы павінна развівацца заканадаўства ў гэтай сферы, абмяркоўваем з дэпутатамі, што працуюць **намеснікамі старшыні ў Камісіі Палаты прадстаўнікоў па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце, сувязі і прадпрымальніцтве, — Анатолем ПАЎЛОВІЧАМ і Яўгенам КАЗІМІРЧЫКАМ.**

Нават адходы прыдатныя

Чалавек схітрыўся выпрацоўваць энергію з рэчаў, здавалася б, зусім для гэтага непрыдатных. Так новым энерганосьбітам сталі... адходы жыццядзейнасці! Пры іх спальванні адмысловым чынам утвараецца біягаз. Вы толькі ўявіце сабе, колькі такой энергіі могуць стварыць нашы СВК. І самае цікавае, што такія ўстаноўкі функцыянуюць на Брэстчыне і Міншчыне, — расказаў нам Яўген Казімірчык, на падыходзе ўжо і ў Гомельскай вобласці. А як здорава, калі ацяпляць можна за кошт пілавіння — гэта ж па сутнасці таксама адходы вытворчасці...

— Прымяненне альтэрнатыўных крыніц энергіі ў многім залежыць ад геаграфічнага становішча, — заўважае Анатоль Паўловіч. — Скажам, Румынія і Швецыя знаходзяцца ў спецыфічных умовах — гарыстая мясцовасць, наяўнасць мора, там ветры дзьмуць з большымі хуткасцямі, чым на раўніннай Беларусі. Безумоўна, у многіх краінах Еўропы гэтыя працэсы атрымалі большае развіццё. Аднак і ў нас узнаўляльная энергетыка — адзін з рэзерваў папаўнення энергабалансу краіны. Пытанні, звязаныя з выкарыстаннем энергіі ветру, сонца, рэк прапісаны ў Канцэпцыі энергабяспекі. Прыкладам прымяненне сонечнай і ветравой энергіі — досыць новыя працэсы для нас, то ГЭС у Беларусі функцыянуюць даўно. У гэтым у нас істотны вопыт. Улічваючы, што ў краіне няма ўласных крыніц энергіі (нафты мы здабываем каля 1,8 млн тон пры патрэбе прыблізна ў 7 млн тон), а сусветныя запасы рэсурсаў вычэрпваюцца, трэба задумвацца на перспектыву. Вось многія краіны і звярнуліся да мясцовых крыніц энергіі: драва, пілавіне, торф. Усё гэта ёсць і ў Беларусі. У краіне ёсць некалькі заводаў, якія выпрацоўваюць тэхнічны спірт. Пры гэтым працэсе выкарыстоўваецца пілавіне. Насычаная прадуктамі гэтай тэхналогіі пілавіне — легнін — знайшлі магчымасць спальваць у катлах, брыкеты рабіць. Скажам, у Бабруйску выпрацаванне мільёны тонаў легніну — гэта ж істотны запас! Наогул праграма па развіцці мясцовых крыніц энергіі — сюды мы адносім і ўзнаўляльную энергію — прадугледжвае, каб да 2012 года выйсці на паказчык прыкладна 25 працэнтаў у энергабалансе краіны. Пакуль жа ветраэнергетыка ў Беларусі — прыкладна на ўзроўні 1 МгВт. Дзве нямецкія турбіны працуюць у раёне Нарачы, плюс ёсць недзе ў прыватных асобаў, у сялян, мабыць. Я ведаю, што ў Карэлічах ёсць устаноўкі... Карацей, з'яўляюцца яны ў асобных прыватных фірмаў, праяўляюць вялікі інтарэс СВК.

А яго калега дадаў, што працуюць з узнаўляльнай энергіяй і ва ўніверсітэце імя Сахарава, дзе ёсць свая ветравая база ў раёне Волмы — там гідра-, ветра- і сонечныя ўстаноўкі. І даследаванні праводзяць, і спецыялістаў рыхтуюць у гэтай сферы.

Дарагое задавальненне

Сярод несумненных плюсаў альтэрнатыўнай энергіі — яе невычарпальнасць і экалагічная чысціня, аднак іх пакуль фактычна перакрэслівае адзін «тоўсты» мінус — дарагавізна.

— Безумоўна, попыт на ўзнаўляльныя крыніцы будзе расці па меры вычарпання прыродных рэсурсаў, — лічыць Яўген Казімірчык. — Чым меншыя запасы вуглевадароднай сыравіны, тым большую актуальнасць стануць набываць іншыя крыніцы энергіі. Сёння ж і самі ўстаноўкі для вытворчасці энергетыкі дарагія, і тэрмін іх акупнасці даволі істотны, і сабекошт выпрацаванай электраэнергіі вышэйшы. Аднак цэны на традыцыйныя энерганосьбіты павялічваюцца...

... і ў перспектыве зраўняюцца з альтэрнатыўнымі крыніцамі па прыбытковасці — такую думку выказаў у гутарцы Анатоль Паўловіч. «На сёння самая танная энергетыка — з прымяненнем газу, — дадаў дэпутат, — аднак улічваючы, што газ заканчваецца, многія краіны робяць разлік на ўзнаўляльную энергетыку, хоць яна і даражэйшая сёння».

Закону быць?!

На думку дэпутатаў, заканадаўчае афармленне магчымасцяў нетрадыцыйнай энергетыкі ў Беларусі патрэбнае найперш для таго, каб вызначыць правілы гульні для інвестараў, а са з'яўленнем такога нарматыўнага прававога акта яны актывізуюцца — лічаць нашы суразмоўцы. Трэба ўнесці змены ў Мытны кодэкс, каб вырашыць праблемы з пастаўкай абсталявання, у падатковае заканадаўства — каб стварыць спрыяльны рэжым для работы ў гэтай сферы і шмат чаго іншага. Як высветлілася, замацаваць нюансы выкарыстання альтэрнатыўнай энергіі ў выглядзе закона ў Беларусі ўжо спрабавалі. Праект такога дакумента паступаў у Палату прадстаўнікоў з Савета Міністраў, аднак яго адазвалі па прапанове дэпутатаў: «Законапраект быў выключна рамачны», — тлумачыць Яўген Казімірчык.

Наступная спроба можа быць зробленая ў самы бліжэйшы час, напрацоўкі вядуцца:

— Налета трэба будзе займацца законапраектамі аб электраэнергетыцы і аб нетрадыцыйных узнаўляльных крыніцах энергіі, — агучыў актуальныя планы камісіі намеснік старшыні.

Прыгадваючы вопыт сваіх іназемных калег, дэпутаты спасылаюцца на тое, што хоць нейкія аспекты альтэрнатыўнай энергетыкі ў будучым законе варта прапісаць досыць падрабязна:

— У Германіі была магчымасць больш падрабязна распісаць ветраэнергетыку — аж да тарыфаў, а затым зрабілі рамачна і па меры напрацоўкі звестак па сонечнай энергіі, па біягазе яны ўдасканальвалі сваё заканадаўства. Вось такі падыход варта ўлічваць нам. Пэўныя зачэпкі па ветра- і гідраэнергетыцы ў нас ёсць — тут можна паспрабаваць закласці ў закон больш канкрэтна. І такім пакрокавым метадам, маючы нейкія напрацоўкі і атрымліваючы інфармацыю, удасканальваць заканадаўства. Каб фірмы, якія пойдуць у гэтую сферу, бачылі ўсё ў законе, а не ў нейкіх пастановах, якія могуць змяняцца досыць часта. Закон мае ўсё ж большае пастаянства — для яго змянення патрэбны як мінімум год, таму выхад на распрацоўку закона — гэта заўжды вельмі істотна.

На думку Анатоля Паўловіча, нетрадыцыйнай энергетыцы на першых парах патрэбна сур'ёзная дапамога з боку дзяржавы. Маўляў, калі яна будзе дарагая, то хто ж яе будзе браць, хто ж стане займацца нявыгадным бізнесам? Сапраўды, зразумела, таксама, каб тарыфы былі сувымерныя з выдаткамі і пры гэтым альтэрнатыўныя крыніцы канкурыравалі з іншымі, больш таннымі відамі энергіі, без датацый і льгот немагчыма.

— Асаблівыя ўмовы для нетрадыцыйнай энергетыкі патрэбныя на пачатковы перыяд, каб можна было стаць на ногі, — лічыць суразмоўца. — Як толькі цэны на газ і на ўзнаўляльныя крыніцы энергіі зраўняюцца, і яны пачнуць прыносіць прыбытак, тады ў гэтых умовах ужо можна будзе ўносіць карэктывы, таму што гэта ўсё ж падаткі і бюджэт. Вось у чым асаблівасць, і чаму трэба заканадаўства. Вось гэтыя рэчы добра прапісаныя ў аўстрыйскім, нямецкім, шведскім заканадаўствах. А мы яшчэ не можам устанавіць канкрэтныя крытэрыі ацэнкі работы той ці іншай сферы ўзнаўляльнай энергетыкі, таму што ў нас няма добрай напрацаванай базы. Там, дзе працуюць дзве ветраўстаноўкі, вядзецца ўлік, ёсць аналітыка, але гэта ж толькі дзве ўстаноўкі, якія працуюць у тых канкрэтных умовах, а ў краіне на сёння разведана 3600 пляцовак...

Акрамя самога падыходу да распрацоўкі заканадаўства аб альтэрнатыўнай энергетыцы за мяжой, як лічаць дэпутаты, можна яшчэ шмат чаго пераймаць — выкарыстоўваць замежныя тэхналогіі, абсталяванне.

— Ідэй сапраўды шмат, — дадае Анатоль Паўловіч, — трэба, каб усё гэта як мага хутчэй увасаблялася ў рэальныя праекты, а гэта пытанні фінансавання, інвестыцыйная палітыка. Мы зацікаўлены ў тым, каб да нас ішоў замежны капітал, нам патрэбны прамыя інвестыцыі. Энергетычны рынак у Беларусі сёння вельмі цікавы, пад яго ёсць адпаведная праграма, ёсць кантроль з боку дзяржавы.

Застаецца спадзявацца, што са з'яўленнем закона аб нетрадыцыйных узнаўляльных крыніцах энергетычны рынак краіны стане больш прывабным — і для айчынных бізнесменаў, і для замежных. Інфармацыя пра дзівосныя прылады будзе на слыху. А нашы жыхары ўспрымуць «навінку».

Ала МАЧАЛАВА.

Паслугі Дзяржаўтаінспекцыі МУС Беларусі ў лістападзе падаражэлі

Адпаведнае рашэнне было прынята ў лістападзе Міністэрствам эканомікі па прапанове МУС, паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў прэс-службе Мінэканомікі.

Тарыфы на паслугі ДАІ не пераглядаліся з 2004 года. За гэты час значна павялічыліся затраты на іх аказанне (адбіліся рост заработнай платы работнікаў бюджэтнай сферы, павышэнне цэнаў на расходныя матэрыялы і тарыфаў на камунальныя паслугі і іншыя паслугі). Гэтым тлумачыцца мэтазгоднасць павышэння тарыфаў на асобныя паслугі (работы), што аказваюцца (выконваюцца) ДАІ МУС, растлумачылі ў прэс-службе Мінэканомікі.

У прыватнасці, цяпер за эвакуацыю пашкоджанага транспартнага сродку (па заяве ўладальніка) на адлегласць да 10 км уключна трэба заплаціць Br10 тыс., да 20 км — Br20 тыс., больш за 20 км — Br30 тыс. Прымусовая адбуксіроўка транспартнага сродку на ахоўную стаянку абыдзецца Br12 тыс. (з поўнай пагрузкай на эвакуатар) або Br11 тыс. (з частковай пагрузкай на эвакуатар), а захоўванне аўтатранспарту на штрафной стаянцы — Br2,5 тыс. за суткі.

Адна гадзіна выкарыстання аўтадрома ДАІ для абучэння ваджэнню на аўтамабілі ўладальніка каштуе Br5,5 тыс., выезд супрацоўніка ДАІ для прыёму кваліфікацыйнага экзамена на атрыманне права кіравання механічным транспартным сродкам па месцы размяшчэння вучэбнай арганізацыі — Br8,5 тыс. за гадзіну, а адна копія уліква-рэгістрацыйных дакументаў на транспартны сродак — Br2,3 тыс.

Кошт экспертызы, якая ўключае ў сябе звярку нумарнога агрэгата транспартнага сродку з уліковымі данымі, агляд транспартнага сродку па месцы захоўвання са складаннем акта яго агляду для зняцця з уліку, складае Br9 тыс. За ўдзел работнікаў Дзяржаўтаінспекцыі ў прыёмачных выпрабаваннях транспартных сродкаў трэба будзе заплаціць Br24 тыс., за гадзіну лекцыі і заняткаў па правілах дарожнага руху (па заяўках юрыдычных і фізічных асобаў) — Br8,5 тыс. Камп'ютарныя паслугі па рэгістрацыі, зняццю з уліку транспартных сродкаў ацэнены Br1,2 тыс. За суправаджэнне транспартных сродкаў, якія перавозяць буйнагабарытныя грузы, цяжкавагавыя і небяспечныя грузы, трэба будзе заплаціць Br1,5 тыс. за 1 км.

Жадаючым падабраць камбінацыі лічбаў і літар свайго рэгістрацыйнага знака давядзецца заплаціць Br2 млн за камплект.

Пытальнік

Падатковы вылік даецца і ў тым выпадку, калі плацельшчык у разводзе

— З жонкаю я разведзены, на дзіця спраўна плачу аліменты. Зараз мой сын вучыцца ва ўніверсітэце. Ці маю я права на падатковы вылік у памеры дзвюх базавых велічынь пры плаце падаткаў і якія дакументы для гэтага трэба прынесці па месцы працы?

Антон Бяляеў, *г. Мінск.*

— Згодна з нормамі падатковага заканадаўства, плацельшчык мае права атрымліваць стандартныя падатковыя вылікі ў памеры дзвюх базавых велічынь на кожнага ўтрыманца за кожны месяц падатковага перыяду, — паведамілі рэдакцыі спецыялісты галоўнага ўпраўлення падаткаабкладання фізічных асобаў Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь.

Стандартны падатковы вылік прадастаўляецца абаім бацькам (за выключэннем тых, хто пазбаўлены бацькоўскіх правоў), незалежна ад таго, знаходзяцца яны ў шлюбе ці не. Утрыманцамі для бацькоў лічацца студэнты і навучэнцы дзённай формы навучання старэй за 18 гадоў, тыя, якія атрымліваюць сярэднюю, першую вышэйшую, першую сярэднюю спецыяльную ці прафесійна-тэхнічную адукацыю.

Падрыхтаваў Сяргей КУРКАЧ.

Альтэрнатыўныя ад А да Я

Прэм'ера рубрыкі

Карэспандэнт «Звязды» азнаёмілася з нямецкім вопытам у выкарыстанні нетрадыцыйнай энергіі — сонца, зямных недраў, біямасы. На працягу амаль тыднёвай вандроўкі па Рурскай вобласці (якую рускія эмігранты называюць «нямецкім Уралам» — рэгіён зрабіў сабе імя за кошт прыродных рэсурсаў; сталеліцейны і вуглездабыўны Рур — учарашні, высокатэхналагічны — сённяшні) сабраны эксклюзіўны матэрыял. Нашымі суразмоўцамі былі палітыкі, бізнэсмены, эксперты і, вядома ж, карыстальнікі альтэрнатыўнай энергіі. І вы, шаноўныя чытачы, можаце пачуць іх меркаванні з першых вуснаў. Мы пачынаем серыю інтэрв'ю гутаркай з Даніэлай ШНЕКЕНБУРГЕР, старшынёй партыі «Саюз 90/Зялёныя» (злучэнне двух арганізацый адбылося пасля аб'яднання ГДР — там быў утвораны «Саюз 90», — і ФРГ) федэральнай зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія.

Даніэла ШНЕКЕНБУРГЕР, лідар партыі «Саюз90/Зялёныя» ў Паўночным Рэйне-Вестфаліі, паабяцала, што беларускі сувенір упрыгожыць яе працоўны кабінет.

Энергія палітыкі

«Зроблена ў Германіі»: кожная трэцяя сонечная батарэя і амаль кожнае другое ветравое кола сёння ствараюцца менавіта там. Лічбы ўнушальныя, і гэта далёка не ўсе сведчанні паспяховасці новай энергетыкі. У апошнія гады яна «дала хлеб» 120 тысячам жыхароў краіны. Адно толькі прадпрыемства па вытворчасці ветравых турбінаў у зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія забяспечыла работай пяць тысяч чалавек. З вытворчым аспектам усё зразумела, а як з палітычным, грамадскім? Паспрабуем высветліць разам з партыйным лідарам.

— Спадарыня Шнекенбургер, наколькі экалагічна зацікаўленыя жыхары Германіі, ці шырока падтрымліваюць яны «зялёны рух» і як успрымаюць «чыстую» энергію?

— Падтрымку можна, напэўна, убачыць па выніках выбараў. Дагэтуль яны ў нас у прынцыпе былі неблагія: 8-12 працэнтаў галасоў мы атрымлівалі (лічбы розняцца ў той ці іншай федэральнай зямлі). З 1998 да 2005 года мы былі ў праўленні (у кааліцыі з Сацыял-дэмакратычнай партыяй Германіі; а цяпер у краіне правіць «вялікая кааліцыя» — у складзе ХДС/ХСС і СДПГ. — **Аўт.**). Самым вялікім поспехам было тое, што наш прадстаўнік быў міністрам экалогіі. У цэлым мы зрабілі вялікі ўклад у развіццё альтэрнатыўнай энергетыкі, аказалі істотны ўплыў у тым, што датычыцца дыскусій аб ёй. Калі праедзеце па краіне, вы зможаце пабачыць мноства сонечных установак на дамах, асабліва ў Паўднёвай Германіі. Шмат людзей выкарыстоўвае іх, бо яны ўсведамляюць праблемы з цэнамі на энергію. Аднак я не ўпэўненая, што людзі разумеюць увесь патэнцыял узнаўляльных крыніц. Думаю, многім яшчэ не хапае ведаў у гэтай сферы, хоць яны і карыстаюцца такімі ўстаноўкамі. Яны зразумелі, што нешта для нас за гэтым стаіць, магчымая нейкая выгада і мы можам стаць незалежнымі ад іншых пастаўшчыкоў энергіі. Увогуле ж аб тэхнічных магчымасцях узнаўляльнай энергіі наўрад ці людзі ведаюць так шмат. Геатэрмія (энергія зямлі. — **Аўт.**), скажам, яшчэ не так распаўсюджаная сярод насельніцтва, як сонечная энергія. Людзі ведаюць, што гэта дорага, і ў іх кароткае мысленне: калі нятанна, яны адразу адмаўляюцца ад такога.

— Як можна вырашаць гэту праблему — асветніцкай работай, дзяржаўнай дапамогай?

— Усё разам. У прынцыпе ёсць цэнтр, дзе жыхары могуць атрымаць інфармацыю, звязаную з законамі, магчымасцямі ў тым, што датычыцца жылля і ўстановак альтэрнатыўнай энергіі. Ёсць малыя і вялікія прадпрыемствы, якія прадастаўляюць шмат звестак. Вельмі важна, што патлумачыць усё могуць і камунальныя службы, бо яны незалежныя і ў людзей не складваецца ўражанне, што гэта нейкая ўстанова або прыватная асоба, якая хоча нешта ім прадаць. Натуральна, патрэбныя і законы.

Нямецкі закон аб узнаўляльных крыніцах энергіі арыентаваны на тое, каб павялічыць долю ўзнаўляльных крыніц у спажыванні энергіі (з сённяшніх 14 працэнтаў да 25-30 працэнтаў у 2020 годзе). Тым самым можна зменшыць залежнасць ад прыродных рэсурсаў, якія не сёння-заўтра скончацца, і імпарту. Вытворцам, напрыклад, закон гарантуе аплату па цвёрдых стаўках, што змяншае рызыкі бізнэсменаў і дазваляе рэальна ацэньваць перспектывы. Мы папрасілі палітыка ацаніць найбольш слушныя моманты дакумента, якія ў асноўных рысах быў пераняты 47 краінамі свету:

— Ёсць два моманты, аб якіх варта сказаць. Па-першае, гэта дзяржаўная падтрымка — субвенцыі ветравой энергетыцы. Гэта важна таму, што дзяржава бярэ першыя крокі на сябе, каб падтрымаць вось гэты рынак вытворчасці ветравых турбінаў. Пакуль яны каштуюць многа, паколькі іх ствараецца мала. Субвенцыі дазволяць павысіць іх колькасць, а цэны пры гэтым знізяцца. Па-другое, выгада для канкрэтнага чалавека. Напрыклад, на даху яго дома ёсць фотагальванічныя элементы. У нейкія моманты яны ствараюць менш энергіі, у іншыя — вельмі шмат: больш за тое, што патрэбна для спажывання. Нявыкарыстаная чалавекам энергія паступае ў агульную сетку, пры гэтым кілаваты, якія ён аддае ў сетку, даражэйшыя за тыя, што атрымлівае сам. Так атрымліваецца прыбытак. Дзякуючы новаму закону аб узнаўляльных крыніцах энергіі інтарэс да іх узрос. Амаль ва ўсіх дамах, якія будуюцца цяпер, ёсць той ці іншы від альтэрнатыўнай энергетыкі.

На даху ж дома, у якім жыве сама лідар партыі «Зялёных», сонечных калектараў няма: «Я жыву ў доме, які быў пабудаваны ў 1929 годзе. Пасля праверкі даху высветлілася, што ён занадта малы для таго, каб размясціць там фотагальванічныя прыстасаванні (перапрацоўваюць сонечнае цяпло ў электраэнергію, у адрозненне ад прылад сонечнай тэрміі, якія награваюць ваду. — **Аўт.**) і павернуты не да поўдня.

Аднак як патлумачыла нам спадарыня Шнекенбургер, і ў такіх выпадках ёсць альтэрнатыва. Існуюць так званыя грамадскія сонечныя ўстаноўкі: скажам, на даху нейкага грамадскага будынка ўсталёўваюцца фотагальванічныя элементы. Ахвотнікі могуць набыць там сабе ўчастак (і большай плошчы, чым маглі б устанавіць на ўласным даху) і зрабіць свой унёсак у развіццё альтэрнатыўнай энергетыкі, а таксама атрымаць ад гэтага прыбытак.

На думку палітыка, адна з самых актуальных праблем сёння датычыцца прымянення альтэрнатыўнай энергіі ў аўтаіндустрыі: «Аўтамабільная індустрыя не ўспрыняла гідрарухавікі як патэнцыял экалагічна чыстай энергіі. Акрамя таго, самі ўстройствы яшчэ не так добра даследаваныя». Тым не менш падзвіжкі ў гэтым накірунку робяцца. Мяркуючы па выпусках тэленавінаў, у Германіі зараз на слыху паведамленне аб тым, што прадпрыемства альтэрнатыўнай энергетыкі «Solar World» не паскупіцца на мільярд еўра, каб «разлучыць» Opel з Jeneral Motors і перавесці Opel на экалагічныя рухавікі.

— Якімі вам уяўляюцца перспектывы нетрадыцыйнай энергетыкі, улічваючы эканамічныя цяжкасці і экалагічныя бонусы?

— Карыстаючыся альтэрнатыўнай энергетыкай можна пазбегнуць кліматычнай катастрофы, стаць незалежнымі ад паставак, стварыць працоўныя месцы. Адмовіцца ад выкарыстання атамнай энергіі поўнасцю — магчыма, неабходна, і гэта павінна адбыцца як мага хутчэй. Чарнобыль паказаў, што можа здарыцца катастрофа, а колькасць АЭС у свеце істотная, яны старэюць, і пагроза такой катастрофы павялічваецца. Вялікая колькасць падаткаў ідзе на атамную энергетыку — гэтыя грошы можна было б укласці ў нейкія іншыя сферы, у прыватнасці, у альтэрнатыўную энергетыку. Сховішча «атамнага смецця» — дагэтуль нявырашанае пытанне. Мы на 100 працэнтаў упэўненыя ў тым, што максімальнае выкарыстанне нафты на планеце ўжо дасягнутае. Хоць цэны на энергетыку зараз крыху знізіліся, яны ніколі не прыйдуць да тых лічбаў, якія былі, скажам, у 1970-я гады. Наадварот, яны будуць узрастаць, бо па-першае, немагчыма здабываць столькі ж нафты, колькі раней, па-другое, з-за развіццёвых краін у эканоміцы, іх спажывання. Таму гэта наш абавязак — зрабіць нейкі ўнёсак у заканадаўства, каб людзі карысталіся альтэрнатыўнай энергетыкай.

І карыстальнікаў такіх становіцца ўсё больш: «Калі крыху праехаць у бок Заўэрланд (мясцовасць у Германіі. — **Аўт.**), можна пабачыць, што ў гаспадарках многіх фермераў ёсць ветравыя турбіны. Гэта ўжо як канкурэнцыя для вялікіх энергетычных кампаній накшталт RWE, E.ON. У нас існуюць манапалісты, якія хочуць быць адзінымі на рынку, і варта сачыць за тым, каб новыя вытворцы маглі выйсці на рынак, каб іх не ўбралі. Гэта самая галоўная праблема на сёння. Такія манапалісты змагаюцца супраць альтэрнатыўнай энергетыкі. Гэтыя фірмы кажуць, што атамная энергія куды больш танная. Гэта і ёсць рознагалоссе, якое вядзецца паміж альтэрнатыўнай энергетыкай і фірмамі, што ствараюць атамную энергетыку, — на палітычным і эканамічным узроўні. Дарэчы, рэгіёны, дзе пераважаюць прыхільнікі ХДС, цяпер перастаюць супрацiўляцца ветранай энергетыцы.

— Як бачыце магчымасці ўплыву на сітуацыю з альтэрнатыўнымі крыніцамі?

— Як па ўсёй краіне, так і ў гэтай зямлі, мы, як апазіцыя, уплываем на меркаванне грамадзян. Аднак мы, вядома ж, хочам дайсці і да ўрада. З дапамогай законаў і палітычна слабых месцаў мы спадзяёмся, што гэта барацьба прывядзе да перамогі альтэрнатыўнай энергетыкі. Рознагалоссе, якое я згадвала раней, будзе тэмай на наступных выбарах. Ідзе барацьба паміж энергетычным веліканам супраць партыі і наадварот — партыі супраць энергетычнага велікана. Мы ўсё ж такі ўпэўненыя, што перацягнем грамадзян на свой бок.

— Беларускі парламент налета будзе працаваць над праектам закона аб нетрадыцыйных узнаўляльных крыніцах энергіі. Што можна параіць краінам, якія робяць толькі першыя крокі ў альтэрнатыўнай энергетыцы?

— Добрае пытанне. Наступнае пытанне! *(Жартуе наконт каверзнага пытання суразмоўцы.)* Па-першае трэба пераканаць людзей, што такая энергетыка мае будучыню, за кошт яе працоўныя месцы ствараюцца, а не ліквідуюцца. Трэба даць магчымасць пачынаючым прадпрыемствам у гэтай сферы браць крэдыты пад малыя працэнты. Ствараць тэхналагічныя паркі для малых прадпрыемстваў (своеасаблівыя бізнэс-інкубатары, якім прадастаўляюць памяшканні, пэўныя льготы і магчымасці кааперавацца ў сваёй сферы). Наш вопыт паказвае, што ў сферы альтэрнатыўнай энергетыкі працуюць у асноўным малыя прадпрыемствы. А ўвогуле, калі вы хочаце навучыць пачынаючыя прадпрыемствы альтэрнатыўнай энергетыцы — адпраўце іх у падарожжа па Германіі.

Што ж, наша падарожжа пачынаецца. У адным з наступных нумароў мы раскажам вам аб усіх тонкасцях сонечнай энергіі ў Германіі.

Ала МАЧАЛАВА.

Вытворчы траўматызм — пад асобым кантролем пракуратуры

Праверкі па лініі аховы працы па вытворчасці паказваюць, што ў гэтай сферы сёння існуе шмат сур'ёзных недахопаў і выпадкаў нядбайнасці, паведаміў журналістам намеснік генеральнага пракурора Беларусі Аляксей Стук.

За 9 месяцаў у краіне ў выніку няшчасных выпадкаў на вытворчасці загінулі 162 работнікі і цяжка траўмаваныя 538 чалавек. Галоўныя прычыны вытворчага траўматызму з цяжкімі наступствамі — парушэнні пацярпелымі працоўнай і вытворчай дысцыпліны, невыкананне кіраўнікамі і спецыялістамі абавязкаў па ахове працы і алкагольнае ап'яненне работнікаў. З-за ап'янення загінуў амаль кожны трэці работнік з усіх, хто загінуў на вытворчасці.

У асобных галінах вытворчасці і ў арганізацыях на парушэнні працоўнай дысцыпліны часам не звяртаюць увагі, а прынцыповая барацьба з п'янствам работнікаў на прадпрыемствах не вядзецца. Найбольш цяжкае становішча з вытворчым траўматызмам сёння ў арганізацыях міністэрстваў прамысловасці, сельскай гаспадаркі і харчавання, канцэрна «Беллеспапераправ», «Белкаапсаюза», прадпрыемстваў будаўнічай галіны.

Калегія Генпракуратуры даручыла пракурорам узмацніць нагляд за выкананнем патрабаванняў Дырэктывы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 1 «Аб мерах па ўмацаванні грамадскай бяспекі і дысцыпліны», прынцыпова рэагаваць на парушэнні заканадаўства аб ахове працы, у тым ліку шляхам ініцыявання пытанняў аб скасаванні кантрактаў з наймальнікамі і іншымі службовымі асобамі, якія не забяспечваюць працоўнай і тэхналагічнай дысцыпліны.

Сяргей КУРКАЧ.

У **суд Драгічынскага раёна Брэсцкай вобласці** паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак **Тыціка Аляксандра Вячаслававіча**, 1972 года нараджэння, ураджэнца г. Драгічына Брэсцкай вобласці, да вясны 1999 года пражываў у г. Драгічыне, вул. Першамайская, 17, не працаваў.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі аб лёсе Тыціка Аляксандра Вячаслававіча і яго месцы знаходжання, паведаміць іх суду Драгічынскага раёна на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

БЕЛАРУСКІМ МАБІЛЬНІКАМ — У ДОБРЫ ШЛЯХ

У Беларусі ўпершыню арганізавана вытворчасць мабільных тэлефонаў. З гэтай нагоды прадстаўнікі кампаніі-вытворцы — таварыства з дадатковай адказнасцю «Элсі-Ды-Сэрвіс» наладзілі прэс-канферэнцыю. З прывітальным словам і пажаданнямі шчаслівай дарогі такому пачынанню выступіў міністр сувязі і інфарматыкі Беларусі Мікалай Панцялей.

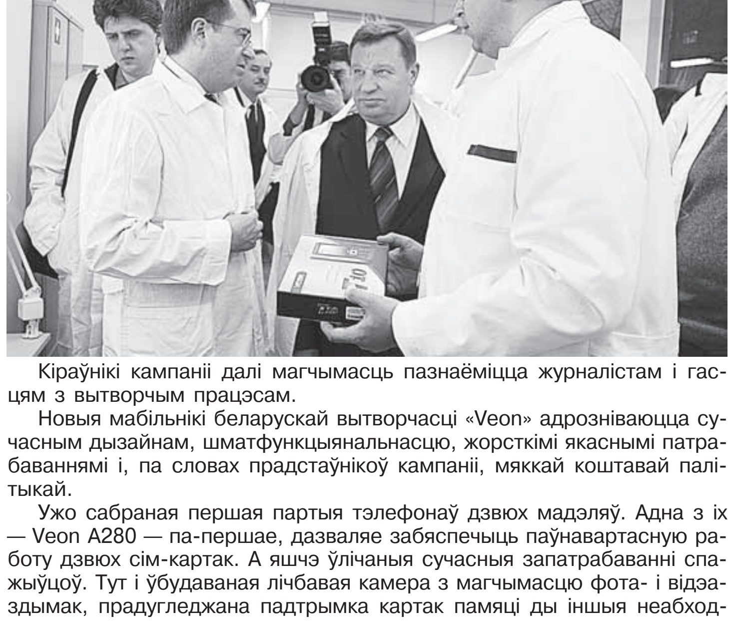

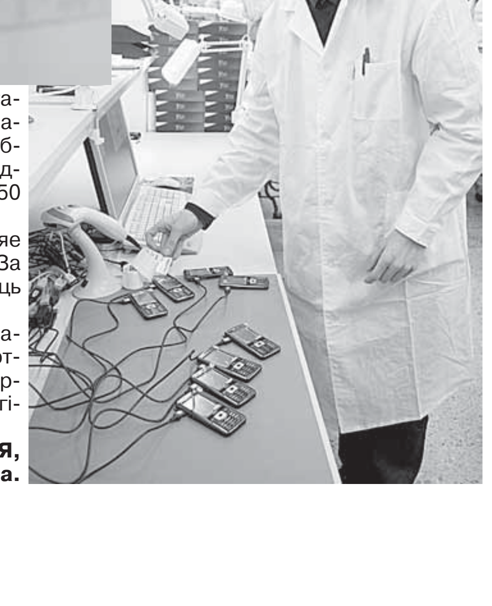

Кіраўніцтва кампаніі-вытворцы Аляксей ПЯЧОНКІН і Генадзь ПАДГОРНЫ знаёмяць міністра сувязі і інфарматыкі Мікалая ПАНЦЯЛЕЯ з новай вытворчасцю.

Перспектыўная мадэль.

Інжынер-электронік Вадзім Лось тэсціруе новыя вырабы.

Кіраўнікі кампаніі далі магчымасць пазнаёміцца журналістам і гасцям з вытворчым працэсам.

Новыя мабільнікі беларускай вытворчасці «Veon» адрозніваюцца сучасным дызайнам, шматфункцыянальнасцю, жорсткімі якаснымі патрабаваннямі і, па словах прадстаўнікоў кампаніі, мяккай коштавай палітыкай.

Ужо сабраная першая партыя тэлефонаў дзвюх мадэляў. Адна з іх — Veon A280 — па-першае, дазваляе забяспечыць паўнавартасную работу дзвюх сім-картак. А яшчэ ўлічаныя сучасныя запатрабаванні спажыўцоў. Тут і ўбудаваная лічбавая камера з магчымасцю фота- і відэаздымак, прадугледжана падтрымка картак памяці ды іншыя неабходныя ў наш час характарыстыкі. Кошт гэтай мадэлі — 550 000 бел. рублёў. Больш простай, аднакарткавай T10 — 350 000 рублёў.

Вытворчасць уяўляе «адвёрткавую» зборку. За кантролем якасці сочыць сучасны GSM-тэстэр.

Выраб мікрасхем застаецца ў кітайскіх партнёраў — буйных вытворцаў усяго Усходняга рэгіёна.

Марыя ЖЫЛІНСКАЯ, фота аўтара.

Любчанский поселковый исполнительный комитет Новогрудского района Гродненской области

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь.

Аукцион состоится **10 декабря 2008 года в 10.00** по адресу: г.п. Любча, пл. Солобутина, 11 Новогрудского района Гродненской области, здание поселкового Совета. К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, подавшие заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке задаток. Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по вышеуказанному адресу, по рабочим дням с 3 до 9 декабря 2008 года включительно с 8.30 до 17.30. На аукцион выставляется земельный участок: У-1 кадастровый номер 424375709101000029, площадь 0,1431 га, расположенный по адресу: Гродненская область, Новогрудский район, Любчанский поселковый Совет, деревня Черешля. Целевое назначение — для строительства и обслуживания одноквартирных, блокированных жилых домов. Инженерная инфраструктура отсутствует. Начальная цена У-1 — 30208 рублей, размер задатка 3020 белорусских рублей. Победители аукциона возмещают расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, подготовкой земельно-кадастровой документации и размещением извещения в средствах массовой информации. Задаток перечисляется в размере 10 процентов от начальной цены заявленного лота до подачи заявления на счет бюджета Любчанского поселкового исполнительного комитета 3600521080002 в АСБ «Беларусбанк» г. Новогрудок, код 698, УНП 500563252, код назначения платежа 04901. Получатель — ГУ МФ по Гродненской области. Осмотр земельных участков, выставленных на аукцион, проводится по мере необходимости. **Подробную информацию о земельных участках можно получить в посисполкоме, контактный телефон 8 01597 71 304.**

Для участия в аукционе необходимо представить: заявление об участии в аукционе; заверенную банком копию платежного поручения, подтверждающую внесение задатка; гражданином — копию документа, содержащую его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина — нотариально удостоверенную доверенность. При подаче документов на участие в аукционе граждане и представители граждан предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Аукцион состоится при наличии не менее 2 участников. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Внесение победителем аукциона платы за земельный участок производится в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка.

УНП 500052655.

Утеряны бланки строгой отчетности по страхованию: зеленая карта BY 1227472, BY 1227473, BY 1227474, BY 1227475, BY 1687303, BY 1687304, BY 1687305, BY 1687306, BY 1687307; страх. полис (2РН, 2РП универсальный) БК 27209; страх. полис БТ 1968; страх. полисы корис БМ 138934, БМ 138935, БМ 138936, БМ 138937, БМ 138938, БМ 138939, БМ 138940, БМ 138941; квитанции 1 СУ ГС 5759199, ГС 5759200, ГС 5759201, ГС 5759202, ГС 5759203, ГС 5759204, ГС 5759205, ГС 5759206, ГС5759207, ГС 5759209, ГС 5759210, ГС 5759211, ГС 5759212, ГС 5759213, ГС 5759214, ГС 5759215, ГС 5759216, ГС 5759217, ГС 5759218, ГС 5759219, ГС 5759221, ГС 5759222, ГС 5759223; страх. полисы ААА 291826731, ААА 291826732, ААА 291826733, ААА 291826734, ААА 291826735, ААА 291826736, ААА 291826737, ААА 291826738; страх. полисы АЖ 2551539, АЖ 2551540, АЖ 2551541, АЖ 2551542, АЖ 2551543, АЖ 2551544, АЖ 2551545, АЖ 2551546, АЖ 2551547, АЖ 2551548, АЖ 2551549, АЖ 2551550, АЖ 2551551, АЖ 2551552, АЖ 2551553, АЖ 2551554, АЖ 2551555, АЖ 2551556, АЖ 2551557, АЖ 2551558, АЖ 2551559, АЖ 2551560, АЖ 2551561, АЖ 2551562, АЖ 2551563, АЖ 2551564, АЖ 2551565, АЖ 2551566, АЖ 1551567, АЖ 2551569, АЖ 2551570, АЖ 2551571, АЖ 2551572, АЖ 2551573, АЖ 2551574, АЖ 2551575, АЖ 2551576, АЖ 2551577, АЖ 2551578, АЖ 2551579, АЖ 2551581, АЖ 2551520.

Указанные БСО считать недействительными.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ

Фамилия, имя, отчество, место жительства покупателя акций	Палюхович Адам Петрович 220029, г. Минск, ул. Сторожевская, д. 8, кв. 482
Полное наименование, местонахождение эмитента, акции которого приобретаются	Открытое акционерное общество «Белсчеттехника», 220026, г. Минск, пер. Бехтерева, д. 8
Количество приобретаемых акций	12 500 (Двенадцать тысяч пятьсот) акций
Цена, по которой покупатель намерен приобретать акции	2000 (Две тысячи) белорусских рублей за одну акцию
Сроки, форма и порядок оплаты акций	В день совершения сделки на БВФБ наличными через профессионального участника рынка ценных бумаг
Место совершения сделки	ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа»
Дата начала и окончания покупки акций	С 03.12.2008 г. по 12.12.2008 г.

Бясспрэчныя зацемкі

НА НАШ ВЕК ХОПІЦЬ?!

У кожнага чалавека свой погляд на жыццё. Аднаму хочацца верыць, што пасля яго нешта застанецца і людзі ўспомняць добрым словам, а другога гэта мала хвалюе: галоўнае — пражыць сённяшні дзень.

Чыя кватэра прывязаная да жыллёвага кааператыва, той ведае, якая праблема бывае прыняць там нейкае рашэнне, асабліва калі трэба правесці сход жыльцоў і прагаласаваць.

Вось у 90-кватэрным доме неабходна адрамантаваць дах ці прывесці ў парадак пад'езды, як тут жа група жыльцоў заяўляе: «А на наш век хопіць!» І добра, калі іх менш за палову — рашэнне можна прыняць, а інакш усё застаецца ў падвешаным стане. Цікава, што ў сваіх кватэрах яны мяняюць вокны, дзверы, нешта фарбуюць і рамантуюць, а як справа даходзіць да ўсяго дома — тут жа вядомы аргумент. Думаю, што гэта самае папулярнае ў нас выказванне. Аднойчы гэтую фразу давялося пачуць тройчы за дзень і ад розных людзей.

Зразумела, што чалавек шкадуе грошай і падводзіць пад гэта апраўданне. Сапраўды, дацягнуць да смерці можна і з гнілымі рамамі ў пад'ездзе, але ж у гэтым доме пасля вас будуць жыць дзеці ці ўнукі, а калі дом у парадку, то і кватэру будзе лягчэй прадаць.

Далёка не ўсе прытрымліваюцца такой пазіцыі, але апанентаў па жыцці ў іх хапае.

Неяк паехаў да фермера — аднаго з лепшых у раёне. За некалькі кіламетраў ад фермерскай сядзібы растуць векавыя дрэвы. Тут некалі быў маёнтак, і гэтыя ліпы — усё, што ад яго засталося. У нас яшчэ часта можна бачыць купкі дрэў, якія напамінаюць пра велічную прыгажосць старадаўніх сядзіб.

Пад'ехалі да дома фермера, які стаіць пры полі. На даху — спадарожнікавыя «талеркі», за домам — гаспадарчыя будынкі і ніводнага дрэўца. Карціна даволі самотная, бо той дом у полі, як струп.

Вось і спытаў ў гаспадара, чалавека яшчэ маладога, наконт дрэў. Маўляў, вунь пан як стараўся ўпрыгожыць свой маёнтак. Тыя дрэвы і сёння да сябе прыцягваюць.

— А што ад іх карысці?

Я напомніў фермеру пра дзяцей і ўнукаў, якія з часам у яго будуць — жыццё ж на ім не канчаецца.

— Калі ім трэба будзе, то і пасадзяць, а мяне капуста корміць, — паказаў фермер на рады капусты, якія цягнуліся да небасхілу.

І што тут сказаць! Гаспадар добры і жыве заможна: новы джып і легкавушка пры доме — сведчанне гэтаму, але не пан. Усё ж апошні мысліў больш шырока. Дрэвы — гэта не толькі хараство паркаў і алеяў, але і сувязь пакаленняў.

А іншым разам бывае, што чалавек на старасці не толькі бярозы на мяжы, але і сад пілуе.

— Для каго пакідаць!

Але вернемся да фразы «На наш век хопіць», бо ў ёй закладзены глыбокі сэнс. Найперш, абыякавасць — галоўнае, не браць нічога да галавы. А яшчэ ёсць жаданне, няхай і падсвядомае, перакласці ўсе свае праблемы на будучае пакаленне — я дажыву, а вы там разбірайцеся.

Такая пазіцыя для грамадства шкодная, ад яе патыхае ўпадніцтвам. За некалькі гадоў можна высечы ўвесь лес — на наш век хопіць, а нашчадкі няхай пні карчуюць.

Чаму многія хаты аказаліся кінутымі і сёння нікому не патрэбныя? Ды таму, што яны даведзены «да ручкі». Нават дзеці тую хату не хочуць афармляць, бо нават каб мець бацькоўскую хату за дачу, неабходна ўкласці грошы. А ў свой час грошы ў бацькоў былі, але шкадавалі траціць на плот і дах, вось і дацягнулі да смерці. А грошы яшчэ раней ператварыліся ў прах.

Маёмасць, матэрыяльныя каштоўнасці заўсёды мелі перавагу перад грашыма.

Чалавек, які будуе дом (у прамым і пераносным сэнсе), заўсёды будзе ў выйгрышы і ён ніколі не скажа, што на яго век хопіць.

Ніхто не аспрэчвае, што з сабой у іншы свет нічога не возьмеш. Але і пазіцыя будыйскага манаха, які сузірае з гары свет, падманлівая — яго нехта ж корміць.

Прасцей кажучы, што мы сёння пасеем, тое нашы дзеці заўтра і сажнуць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Глядзіце!

Кіно пра гонар і годнасць

У сталічным кінатэатры «Перамога» з 2 па 10 снежня пройдзе паказ мастацкіх і дакументальных фільмаў «Чалавечая годнасць, роўнасць, справядлівасць». Арганізаваны ён Прадстаўніцтвам ААН у Беларусі, офісам АБСЕ ў Мінску і Прадстаўніцтвам упраўлення Вярхоўнага камісара ААН па справах бежанцаў пры садзейнічанні пасольства Рэспублікі Польшча ў Рэспубліцы Беларусь.

У праграму паказу, які прымеркаваны да 60-годдзя прыняцця Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, увайшлі знакамітыя карціны — прызёры самых прэстыжных кінафестываляў: фільмы «Праляртаючы над гняздом зязюлі», «Цудоўная краіна», «Завадны апельсін», «Хто ніколі не жыў», «Які бяжыць за ветрам», «У рукі незнаёмцаў», «Паўночны экспрэс». Уваход на ўсе фільмы вольны, аднак колькасць білетаў абмежаваная колькасцю месцаў у зале. Атрымаць білеты можна ў дзень паказу ў касах кінатэатра «Перамога», пачынаючы з 18.00.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

Ніякіх нарматываў наконт колькасці інвентарнай тары ў магазінах не існуе...

«Ці ёсць нейкія стандарты на колькасць ячэек для захоўвання асабістых рэчаў і інвентарных кошыкаў у магазінах? Часта даводзіцца адстойваць чаргу спачатку для таго, каб пакласці ў ячэйку свае сумку ці пакет, потым яшчэ адну — за тым самым кошыкам. І гэта толькі да ўваходу ў гандлёвую залу! Пакупнікоў часам бывае шмат, асабліва пасля працоўнага дня, а работнікі магазіна не прымаюць ніякіх мераў: кошыкаў на ўсіх не хапае, частка ячэек — са зламанымі замкамі...»

Гэта пытанне чытача мы пераадрасавалі спецыялістам упраўлення абароны правоў спажыўцоў і кантролю за рэкламай Міністэрства гандлю.

— Якіх-небудзь нарматыўных патрабаванняў да колькасці інвентарнай тары, ячэек для захоўвання асабістых рэчаў заканадаўствам не ўстаноўлена, — адказалі рэдакцыі. — Аднак калі такія ячэйкі занятыя, спажывец мае права знаходзіцца ў гандлёвай зале і з пакетамі, сумкамі і г.д. Правілы гандлю такой забароны не ўтрымліваюць.

Што да інвентарнай тары, дык пры продажы тавараў метадам самаабслугоўвання ў прадуктовых магазінах адбор пакупнікамі тавараў праводзіцца ў кошыкі, вазкі і іншыя падобныя сродкі, прызначаныя для транспарціроўкі тавараў у такіх магазінах самаабслугоўвання. Адабраныя пакупніком тавары павінны знаходзіцца ў інвентарнай тары да іх аплаты, сказалі нам у міністэрстве. Ну дык а калі гэтай самай тары няма, як заўважыў чытач?

— Адзінае, што застаецца пакупніку, гэта дачакацца, калі які-небудзь спажывец, разлічыўшыся, мінуе касу і вызваліць ад набытага тавару той самы інвентарны кошык, — адказалі спецыялісты ўпраўлення абароны правоў спажыўцоў і кантролю за рэкламай. — Яшчэ ён можа пакінуць сваю прапанову аб павелічэнні колькасці інвентарнай тары, зрабіўшы запіс у Кнізе заўваг і прапаноў. Аднак канкрэтнае рашэнне па ёй будзе прымаць адміністрацыя, уладальнік магазіна. Паколькі, як мы ўжо сказалі, ніякіх нарматыўных патрабаванняў да колькасці інвентарнай тары няма, уладальнік можа палічыць, што яе — дастаткова (а пэўныя праблемы ўзнікаюць толькі ў «гадзіны пік»), і нічога не мяняць у гэтым накірунку.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Ведай нашых!

«Дзіцячую Новую хвалю» выйграла беларуска

Днямі ў Маскве прайшоў першы міжнародны конкурс маладых выканаўцаў папулярнай музыкі «Дзіцячая Новая хваля-2008».

Удзел у ім бралі і беларусы — салістка ўзорнага тэатра-студыі эстраднага мастацтва «Каларыт» Крысціна Святлічная і Анатоль Ярмоленка-малодшы (на сцэне выступае як DJ Анатоль). Нягледзячы на такое сціплае прадстаўніцтва, беларуская дэлегацыя вярнулася дадому з узнагародамі — 8-гадовы Анатоль атрымаў прыз глядацкіх сімпатый, а 10-гадовая Крысціна заваявала галоўны прыз, Прэмію першай ступені!

Папярэдне на адрас аргкамітэта паступіла больш як 2000 заявак ад юных выканаўцаў як з Расіі, так і з краін блізкага і далёкага замежжа. На паўфінал у Маскву былі запрошаны 100 удзельнікаў, і толькі 18 з іх журы дапусціла да фінальнай часткі творчага спаборніцтва.

Абодва нашы выканаўцы выступалі ў малодшай узроставай катэгорыі конкурсу — ад 8 да 12 гадоў, дзе канкурэнцыю складалі яшчэ 8 удзельнікаў з Расіі, Украіны, Таджыкістана, Грузіі, Ізраіля, Германіі і Канады. У старэйшай узроставай групе, 13—15 гадоў, беларусаў не было — за перамогу спаборнічалі прадстаўнікі Расіі, Украіны, Казахстана, Літвы, Латвіі і Македоніі. У фінале конкурсу, які праходзіў 27 і 28 лістапада, удзельнікі выконвалі па 2 песні — з дзіцячых кінафільмаў ці мультфільмаў, а таксама арыгінальную кампазіцыю. Пасля першага конкурснага дня беларусы займалі 2-е (Крысціна) і 5-е (Анатоль) месцы ў сваёй узроставай групе, а вось на другі дзень Крысціна Святлічная ўжо лідзіравала, і ў выніку набрала 219 балаў і заняла першае месца. Другое месца заняў спявак з Таджыкістана Далі, на трэцім апынулася Дыяна-Марыя з Германіі.

Акрамя дыпломаў і падораных арганізатарамі прафесійных мікрафонаў, юныя артысты атрымалі спецпрызы. Так, Анатолю дастаўся падарунак ад кампаніі «Смаленскія брыльянты» — скрыпічны ключ, упрыгожаны брыльянтамі. Крысціна ж прывезла ў Мінск галоўны прыз — статуэтку з белага і чорнага хрусталю ў выглядзе трох хваляў і клавіш раяля. Да таго ж налета Крысціна запрошаная на «Новую хвалю» ў Юрмалу — праўда, пакуль што толькі ў якасці ганаровай госці.

Дарэчы, для Крысціны Святлічнай гэта далёка не першая перамога. Яна ўладальніца I прэміі міжнароднага фестывалю краін СНД і Балтыі 2005 года, Гран-пры фестывалю дзіцячай песні «Джурджэўдан-2007» (г. Баня-Лука, Боснія і Герцагавіна), спецыяльнага прыза Парламенцкага сходу Беларусі і Расіі на дзіцячым конкурсе «Славянскага базару ў Віцебску-2007». Дзяўчынка паспяхова сумяшчае вучобу ў сталічнай гімназіі, заняткі ў эстраднай студыі Барыса Асмалоўскага «Каларыт», а таксама цалкам дарослую работу — напрыклад, яна ўдзельнічае ў пастаноўцы Беларускага дзяржаўнага музычнага тэатра «Прыгоды Брэменскіх музыкаў». А яшчэ марыць паступіць у Расійскую акадэмію тэатральнага мастацтва і абавязкова запісаць сольны альбом з 16 песень, нават ведае яго будучую назву: «Песня — гэта птушка».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

За заслугі — лепшым будаўнікам

У краіне заснаваны нагрудны знак Саюза Будаўнікоў «За заслугі ў будаўніцтве».

Ім могуць быць узнагароджаны работнікі арганізацый, прадпрыемстваў і ўстаноў за заслугі ў галіне будаўніцтва, прамысловасці будаўнічых матэрыялаў і вялікі ўклад у развіццё будаўнічага комплексу, падрыхтоўку кадраў, навуковую і іншую дзейнасць, накіраваную на павышэнне эфектыўнасці будаўнічай вытворчасці. Да знака могуць быць прадстаўлены работнікі галіны, што маюць працоўныя заслугі, працяглы стаж работы і значныя вынікі ў працы і якія актыўна ўдзельнічаюць у дзейнасці Саюза.

Сяргей РАСОЛЬКА.

На слыху

Ахоўнік-сутэнёр

40-гадовы гродзенец, які працуе ахоўнікам аднаго з турысцка-экскурсійных прыватных даччыных унітарных прадпрыемстваў, як высветлілася, «падзарабляў» на сутэнёрстве.

Як мяркуецца, падазроны з карыслівых мэтаў «курыраваў» дзвюх 26-гадовых непрацуючых жанчын. Апошнія сёлета са жніўня па кастрычнік «пад дахам» ахоўніка займаліся прастытуцыяй. Папярэднім расследаваннем УУС Гродзенскага аблвыканкама ў дачыненні да ахоўніка ўзбуджана крымінальная справа.

Ігар ГРЫШЫН.

Сіла слова

«СУРОКІ, ЛЯЦІЦЕ ДА САРОКІ...»

У народзе лічылася, што можна сурочыць дзіця і міжволі. Вось чаму беларусы, калі хто-небудзь выказвае ў сувязі з чалавекам ці жывёлай сваё здзіўленне, заўсёды кажуць: «Соль табе ў вочы, галавешку ў зубы». Гэтай заўвагай яны думаюць засцерагчы таго, хто выклікаў падзіў, ад небяспечных вынікаў.

У М. Нікіфароўскага адносна гэтага напісана: «Самая распаўсюджаная і небяспечная дзіцячая хвароба — сурокі (урокі, гляды, зазехі) ад благога вока. Ёсць «акаяннікі зроду», адзін іх позірк на нейкую істоту, часта зусім нявінную, прыносіць ёй незлічоныя беды. Сурокі суправаджаюць ад калыскі да магілы не толькі чалавека, але і скаціну, птаства; найбольш пакутуюць ад сурокаў дзеці і жывёлы ў «дзяціным» узросце; жанчыны, калі ў іх месячныя, цяжарныя, «дзяцінахі» (якія кормяць грудзьмі), хлопцы і дзяўчаты надзвычайнай прыгажосці і маладыя, што бяруць шлюб, а таксама немачныя старыя. Сярод «акаяннікаў», якія часта і самі не ведаюць, што твораць, ёсць такія, што сурочаць толькі людзей або толькі жывёл; большасць жа іх сурочыць усё без разбору. Само сабою зразумела, што хваробы ад сурокаў не паддаюцца медыцынскаму лячэнню, а вылечваюцца толькі «бабамі», да якіх пакутнікі і звяртаюцца».

І бабкі-шаптухі стараліся: «Маць Прачыстая ішла, Ісуса Хрыста нясла. На сіне мора, на белы камень. Сцірала, змывала, рабу божаму (імя) помачы давала. Вячэрняй зарніцай, паўночнай зарой, ранішняй зарніцай, дзённай зарой, рабе божай (імя) помачы давала. Агнявыя, вадзяныя, ветраныя, калючыя, палючыя, свярбучыя, сурочныя, надумныя, прыгаворныя, бабскія, мужчынскія, хлапечыя, дзявочыя, дзяціныя, сто жыл, сто пажылак, упрашвала, умаляла Госпада Бога. Ранішняя зара тухла, каб гэтая боль утухла. Як Маць Прачыстая свайго сына прылюбіла, каб гэтая боль мой дух прылюбіла» (Дрыб. р-н).

У М. Нікіфароўскага знаходзім: «Перш чым лячыць ад сурокаў, трэба пераканацца, ці папраўду дзіця «сурочана» і ці няма іншых прычынаў хваробы. Дзеля гэтага дзіця трэба купаць у дажджавой ці рачной вадзе і ў ночвы кінуць тры халодныя вуглі: «у галавешкі, у сяродку, у ножкі. Калі вуглі пачнуць рухацца і сінець — дзіця сурочанае, а большая ці меншая ступень іх рухомасці і шыпення пакажа ступень «сурочанасці» (кожны асобны вугаль на тое месца, дзе пераважна сканцэнтраваныя сурокі). Калі вуглі спакойныя — смела можна сцвярджаць, што дзіця захварэла не ад сурокаў».

Амаль аналагічнае сцвярджаў А. Сержпутоўскі: «Сурокі — гэта такая хвароба, якая прыкідаецца, як на дзіця зірне той, у каго зроду ліхія вочы. Е такія паганыя вочы, што яны як толькі глянуць не то што на дзіця, але нават і на сталага чалавека, то зашкодзяць. Хоць бы яны глянулі так сабе, без жаднага ліхога замерку. Такія ліхія вочы шкодзяць вельмі ганебна дзецям ды малой жывёле. Урокі ці падзіў прыстае і к жанкам, як е ў іх на бялізне месячныя, як яны ў стане або як яны кормяць цыцкаю дзяцей. Апрыч таго, падзіў прыстае к гожым хлопцам і дзеўкам, к маладым на вяселлі і к нядошчым старым. Тыя паганыя людзі, што маюць такія вочы, і самі не ведаюць, што яны так шкадлівы; адны з іх шкодзяць толькі людзям. Другія — жывёлу, а е й такія пагані, што шкодзяць усяму, на што ні зірнуць. Ад урокаў ці падзіву не дапамагаюць жодныя лекі дохтураў, а трэба іх лячыць толькі дома рознымі прымхамі да прасіць тых баб, каторыя добра ўмеюць, як адхадзіць ад гэтае напасці».

Даволі часта такія шэпты маглі называцца і «Малітвамі , «Малітвамі ад зглазу», «Малітвамі ад сурокаў і чорных вачэй». «Первым разам, божым часам, Госпаду Богу памалюся, Прачыстай Мацеры пакланюся і ўсім прыпадобнічкам, божжым угоднічкам, кіеўскім і пячэрскім. Святыя прыпадобнічкі, божжыя угоднічкі, прыбягайце. Памагайце рабу божаму (імя скажы) ці малому балячку вымаўляці і ўрокі-прымоўкі. Як на моры, на камені стаяў дуб; пад тым дубам, на камені, сядзела дзеўка Лісавета. Яна шыла-вышывала, рабу божаму (імя скажы) балячку вымаўляла і ўрокі-прымоўкі: калючую, балючую, свярбучую, прымоўную, прыгаворную, падуманую, пагаданую, жаноцкую, парабоцкую, дзявоцкую, хлапецкую, бацькіну і маткіну, смешную, уцешную, завісную, радасную, карысную, начную, палуначную, дзённую, палудзённую, ветраную, вадзяную, часную і мінутную. Скула-скулішча, муравая-муравішча і ўрокі-прымоўкі, тут вам не хадзіць, крыві не паліць, жоўтай касці не ламіць. Скула-скулішча, муравая-муравішча і ўрокі-прымоўкі, выйдзіце вы з касцей, з палукасцей, з жыл і з паўжыл, з буйной галавы, з карых вачэй, з румянага ліца, з гарачае крыві і з шчырага сэрца.

Ідзіце вы ў чыстае поле, там вас ажыдаець, з віном, з гарэлкай сустракаець; там вас будуць угашчаці, пуховыя падушкі слаці, шоўкам краваці засцілаці. Вышэптваю, выгавараю з касцей, з палукасцей, з жыл і паўжыл, з буйной галавы, з карых вачэй, з румянага ліца, з гарачай крыві і з шчырага сэрца. Падуць і плюнуць тры разы». (Добр. р-н).

У П. Шэйна чытаем: «Напрыклад, пры лячэнні ад «сурокаў» маці распраналася да сарочкі і тры разы пераносіла грудное дзіця паміж сваім целам і сарочкай, пачынаючы ад падолу і каўняра. «Начніцы» часам лячылі так: налівалі ў гаршчок ваду з такога месца, адкуль яе ніхто не чэрпаў гады тры, даводзілі да кіпення, клалі туды нож, іголку, верацяно, накрывалі драўлянай міскай і ставілі гаршчок пад калыску, дзе ляжала дзіця, потым асцярожна пераварочвалі гаршчок. Калі вада хутка вылівалася ў міску, дзіця павінна было хутка вызваліцца ад «начніц». Нічога рацыянальнага не было і ў лячэнні «крыксаў», «сушчаў», «разачкі», «радзімца», «грызі на пупе», «валасення», «вогніка» і інш. Відаць, больш рацыянальна лячылі «дзіцячую жаўтуху»: рабілі адвар з бессмяротнікаў, купалі ў ім дзіця і крыху адвару давалі яму выпіць.

Праўда, замовы гэтага плана маглі называцца і крыху па-іншаму: «Падзіўкі», «Подзіўкі» і г.д., але сутнасць іх заключалася ўсё ў тым жа — пазбавіць дзяцей ад уздзеяння злых («завідушчых», зайздрослівых) вачэй. Абавязкова адзначым, што замовы-шэпты «ад падзіўкі» лічыліся надзвычай моцнымі і выконваць іх маглі, а дакладней, ведалі словы і маглі імі вылечваць толькі самыя моцныя спагадлівыя знахаркі і варажбіты. «Падзіўкі мужчынскія, жаночыя, дзявочыя, хлапечыя, ідзіце, падзіўкі, у мохавае балота, ідзіце туды, дзе сонца не грэе, дзе вецер не вее, дзе людзі не бываюць. Як кустом не кусціцца, так на небе божым (імя) не відаць. Паўтараецца тройчы». (Акцябр. р-н.)

Як бачым, галоўную ролю ў магічным вылячэнні адыгрываюць не сродкі народнай медыцыны, а звычаі, якія стваралі вакол хворага своеасаблівы калектыўны настрой, што дазваляў знахару з дапамогай грамадскай свядомасці ўплываць на стан хворага чалавека. Гэта, па сутнасці, сацыяаморфная спроба вырашэння адвечнай прыроднай праблемы: у якасці фантастычнай мэты выступае не вылячэнне канкрэтнага хворага, а задавальненне родавых і эмацыянальных міфалагічных запатрабаванняў. Вядома, што патрыярхальныя людзі чакалі ад любога знахара не разгорнутага грунтавання саміх прычын хваробы і спосабаў яе больш поўнага вылячэння. Патрабавалася зусім іншае — аднаўленне, калі можна, дык самае падрабязнае, усіх дэталяў карціны, якая вядома толькі па адным рэальным элеменце — прысутнасць хворага. Гэты элемент трэба дапоўніць да цэласнага, завершанага вобраза — міфа, здольнага даць «задавальненне выдумкай», і пазбавіць усіх: і хворага, і ўсіх прысутных ад пакутлівага пачуцця неакрэсленасці, нявызначанасці і бяссілля. Адчай і страх павялічваліся асабліва тады, калі хварэлі-гарэлі не дарослыя, а дзеці. Разгледзім яшчэ адну групу замоў пры лячэнні дзяцей ад ліхаманкі, якая даволі часта падкідвалася ў малых. Таму што ім даводзілася паўсюдна дапамагаць дарослым: знаходзіцца пад дажджом, снегам, на марозе і ветры, разутымі і слаба апранутымі, бо даношвалася вопратка і абутак за старэйшымі.

М. Нікіфароўскі тлумачыў узнікненне ліхаманкі наступным чынам: «Увесну і ўвосень нельга спаць на заходзе сонца: тады найхутчэй у безабароннага чалавека заходзіць ліхаманка ці прыстае іншая ўнутраная хвароба. Часта здараецца, што, не паспеўшы па нейкай прычыне ўвайсці ў соннага, ліхаманка спяшаецца зрабіць гэта адразу пасля сну; прачнуўшыся, той выразна чуе, што яго завуць па імені, хоць і не бачыць таго, хто кліча: гэта кліча ліхаманка. Як толькі чалавек адгукнуўся, ліхаманка завалодвае ім. Таму прадбачлівы чалавек не павінен адгукацца, не пераканаўшыся, што яго кліча не прывід, а сапраўдны чалавек».

Аляксей НЕНАДАВЕЦ.
(Працяг будзе.)

Простая мова

«Як сустрэну прыгожага...»

Але перш...

Мінск, праспект, нейкі дом, прыступкі — дзяўчо на іх.

Дакладней — нават не яно, а... ногі. Ці нават не, не ногі — боты: чырвоныя, бліскучыя, а ўжо высозныя — халяўкі аж ПАД шорцікамі дзесь канчаюцца.

Ці ўсё ж такі НАД?..

Вачэй не адвесці...

І як простаму, сталаму люду, дык не зразумець: калі ў дзеўкі ёсць галава і хоць нешта апроч, навошта столькі ўвагі на ногі?

Парадокс

Добрая рэч — самаабслугоўванне: з кошыкам, з вазком між прылаўкаў прайшоўся і ўсё, што трэба ўзяў. Зручна — у Мінску большасць крам так гандлюе. Ці нават усе, дзе плошчы дазваляюць.

Тут — не, тут па старынцы пакуль:

— Мне палоўку хлеба, смятану, сыр, маянэз, — пералічваю прадавачцы, баючыся нешта забыць. — Ага, вяршкі яшчэ, масла...

Жанчына (праца ў яе такая) прывычна падае тавар, прабівае чэкі, нарэшце адлічвае рэшту. Пакуль хаваю яе у кашалёк, чую звернутае ўжо да іншага пакупніка:

— Вам што?

— Бутылку водки, — заказвае мужчына.

...Прасцей з імі — прынамсі, прадаўцам: нічога, лічы, не купляюць.

І, парадокс, неяк жывуць! Прычым, ндрэнна выглядаючы.

Каму — няшмат...

Верына краса — каса.

Зрэшты, не, — касу яна, лічы, не сплятае. Часцей — даўжэзныя, густыя і чорныя, як смоль, валасы, звязвае ў шыкоўны хвост ці распускае па спіне... Нясе потым горда — як карону якую. Яшчэ б — такой прыгажосці ні ў каго няма...

Трэцяга дня яна яе ў цырульню занесла — хацела кончыкі падраўняць, з сантыметрык зрэзаць.

І цырульніца зрэзала... Хто ж яго мераў, колькі? Але дзяўчо пакрыўдзілася — дадому ледзь не з плачам прыйшло.

Маці давай супакойваць, казаць, што яно ж нічога страшнога, — вырастуць. Да таго ж:

— Як па-мойму, дык няшмат жа і не зрэзалі?

— Ага, табе няшмат, — румзала дзяўчына. — А я цяпер — ну як лысая!

Успрыманне... У кожнага сваё.

Ёсць пытанне

Поп сваё, а чорт сваё: я яму пры кожнай сустрэчы, што трэба пісаць... Ён мне (і гэтак жа настойліва): «Не мая гэта справа. Я — мужык, звычайны вясковы мужык».

Трэцяга дня два лісткі перадаў са школьнага сшытка. На іх радкі:

«Шэршэ ля фам, — казаў француз.
А ты, дурны, шукаеш грошы!»

І яшчэ:

«Кахай мяне, як я цябе
І шчасце прыйдзе ў нашу хату!».

Мужык напісаў — звычайны, вясковы.

Ці ўсё ж — незвычайны?

Толькі праўду!

— О-о, сколько лет, сколько зим?!.

Гэта — Таццяна (з дачушкай) насустрач. Ды з абдымкамі, з пацалункамі... Само сабой — з нейкімі пытаннямі і само сабой з гучным:

— Давай выйдем! Ну что мы — в автобусе разговаривать будем? Ведь не в деревне какой, — в Минске, в столице! И столько не виделись?!. Ну соглашайся («часу» вечно не будет!)... А так — кофейку где-то попьем, посидим...

— Какое посидим?! — даносіцца раптам аднекуль знізу. — Какой те кофеек, мама?.. Ты же сама говорила (прабачце. — **Аўт.**): «У нас такой срач дома, такой срач...».

Добра — дзверы якраз адчыніліся, — мы выскачылі: не ў кафэ, каб пагаманіць, дык хоць на вуліцу — пасмяяцца:

— Ну ты, дочь моя, сказанула! — на ўсю вуліцу шумела прыяцелька. — Ты хоть понимаешь, что ты сказала?

— Правду, — не міргнуўшы вочкам выдала малая...

Я навошта пра яе? Кажуць, вырасла, кажуць, школу заканчвае — хоча на журфак паступіць...

Цяжка прыйдзецца, калі паступіць.

Калі не паступіць — таксама.

Смелыя

Сталіца. Спальны раён і зацішак — гэта значыць, той, каму на працу трэба, ужо прачнуўся і паехаў, той, каму не трэба, мусіць, спіць яшчэ, бо машыны па вуліцах гойсаюць, а вось людзей — мала: нафідавоку ўсе... А гэтыя і тым больш: ці то з учарашняга не праспаліся, ці то пахмяліліся ўжо — пад ручкі ідуць, парачкай і ўлукаткі. Высокія абое, худыя. Прычым ён — у нейкім доўгім зялёным плашчы, яна — у чырвоным спартыўным касцюме. Што ззаду выглядае, як... прыспушчаны сцяг.

Краіны, дзе (з улікам немаўлят і старых) на кожную душу насельніцтва ў год прыпадае па 12 літраў алкаголю.

Небяспечным, паводле Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, лічацца 5. Але ж мы — людзі смелыя, мы небяспек не баімся?

Для каго?

Звыклае (ці амаль заўсёднае?): раніца, тралейбус, кніжка пад пахай. А вось месца, каб сесці чытаць, на жаль, нямашака. Позіркам вышукваю свабодны куток (каб хоць стаць зручней), і здалёк яшчэ бачу, якая ж там прыгажуня! Ну ўсё пры ёй — шыкоўны белы паўпальтак, прычоска, макіяж, а ўжо пазногці — «карціна маслам», на кожным...

Не хацела, — давялося іх разглядаць: дзяўчо мабільнік ля вушка трымала. Зноў жа не хацела, — прыйшлося слухаць размову, дакладней — дзявочыя (!) кароткія, як стрэл, каментары. Кшталту (прабачце!): «Во б.!», «Ну ты п.!..»

...Чытаць больш не хацелася.

Нешта пісаць — тым больш.

Як сустрэну прыгожага...

Дзень народзінаў — дзень дарункаў. Сярод іх — духі. Што, зразумела ж, прыемна. Падзякавала... І, хоць карыстацца пакуль не збіралася (старых яшчэ ладнавата), адкрыла...

Не схлушу — пах, як пах — прыемны. Бутэлечка ж — ну проста цуд, твор мастацтва: пяшчотна ружовая, пузаценькая, з высокім стромкім горлачкам...

Не вытрымала — паставіла навідавоку (гэта значыць, на палічку перад люстэркам), проста, каб бачыць. А высветлілася — каб... карыстацца. Прычым, штодзень і... міжволі, бо рукі неяк самі па сабе цягнуцца не да паху (таго, праверанага часам, любімага), а да новага, прыгожага флакона.

...У Еўдакіі Лось ці не пра тое ж: «Як сустрэну прыгожага, думаю мілы?»

«А пачынаюцца з яе...»

Маленечкі, чаканы, мілы,
Ты з Дабравесня —
жыхарок зямлі!
Расці ж хутчэй і набірайся сілы
На ўцеху буслам, што цябе няслі!»

Такімі слоўкамі, як зараз помню, мы віталі новага сямейнічка, хлопчыка, Міхася.

Зрэшты, імя ў яго тады не было. Як і многага іншага. Затое цяпер — мужычок ужо (чатыры з добрым хвастом) — нават прафесію выбраў. Сказаў нядаўна, што з гліны будзе «рознаю там прыгажосць вылепліваць і здаваць у крамы, каб людзі куплялі».

Але ж гэта (ці нешта іншае) будзе потым. Цяпер — ён грамаце вучыцца. Каб лягчэй было, кніжку нядаўна прыдбала «Аз+Букі» (Мінск, «Мастацкая літаратура», 2004). А ў ёй... Ну ацаніце:

*— Агу! — **А** голас падае.*
***А** — асаблівая павага,*
А пачынаюцца з яе
Айчына,
Азбука,
Адвага,
Аловак, Аксаміт,
Адрына,
Арэлі, абажур,
Ажына,
Анёл, абабак,
Аратай.

Ты азбуку
Далей гартай!
Б
Бульба, бусел,
Белавежа,
Бацька Нёман з берагамі, —
Беларусі ўсёй бязмежжа
Белабог аберагае.

Ад абразы, ад хлусні
Бацькаўшчыну барані!

І далей прыгожыя радочкі пра кожную з нашых (жывых яшчэ) літарак — вершы Рыгора Барадуліна, Васіля Віткі, Артура Вольскага, Міколы Маляўкі, «загадкавыя азбукі» ад Уладзіміра Мазго і Уладзіміра Мацвеенкі, лемантар Максіма Танка...

А гэта — ацаніце — Мікола Чарняўскі — азбука для панурых у скорагаворках і каламбурах. Пра літару М:

Села Мурка на падмурку,
Не сагнаць з падмурка Мурку.
Грэецца ды муркае:
Змерзну без падмурка я...
Вочы жмурацца ў Муркі:
— Хто са мной згуляе ў жмуркі?..

— Я! — ну зразумела ж закрычыць тут Міхась. І, пра Мурку, адразу вывучыць на памяць. Як і пра многае іншае. Калі не пра ўсё. Бо хораша ж, мудра, цікава!..

Чытала сама — запоем і па той бок ночы...

А потым — да ранку не спала: вусцішна было ад думкі, што ГЭТА (да таго ж ідзе...) МОЖА (свят-свят-свят!) нікому не спатрэбіцца.

Сустракаюць па адзенні...

Хто папярэджаны, той узброены. Пашчасціла неяк: праходзячы паўз прылаўкі шматгектарнага рынку ў Ждановічах, зачапіліся за адзін — з жаночай бялізнай. Не, не тавар прывабіў, — надпіс на ім: «Все трусы 15 тысяч».

— Все? — на поўным сур'ёзе пацікавіўся мой спадарожнік.

— А вы что — читать не умеете? — з раздражненнем спытала гандлярка. — По-русски написано: «Все...»!

— Ну-у, калі ўсе, — пераглянуліся мы, — за 15 тысяч можна і ўзяць.

— Вы не поняли. Все — это в смысле каждые, — стала папраўляцца дзяўчына. — Здесь у всех такие цены.

Пахадзілі потым, прыглядзеліся: кошты — і сапраўды амаль аднолькавыя, асартымент — таксама. Прычым — не толькі трусоў...

Што спарадзіла досыць каштоўную выснову: на рынках (як вялікіх, так і малых) няма сэнсу марнаваць час і збіваць ногі, прыцэньвацца да тавару ва ўсіх гандляроў: за свае (умоўна) 15 тысяч патрэбнае можна смела купляць у трэцяга...

Да сантэхнікі вось прыглядаемся. Дакладней — прыглядаецца муж, я...

Па́ра наперадзе — гадоў 35. Яна — досыць прывабная, хораша апранутая і куды вышэйшая, ён — мякка кажучы, невялічкі, лысы, худы...

— Что — на полтора метра ванну ищете? — з падколкай пытае ў іх адзін з гандляроў, па-змоўніцку міргнуўшы сваёй напарніцы.

Мужчына прапускае запыт міма вушэй, шыбуе далей, жанчына — прымае, відаць, за чыстую манету, за жаданне дапамагчы і іх таму — спыняецца, даверліва, на поўным сур'ёзе пачынае расказваць, што яны ў Мінску дом пабудавалі, ванны пакой — 9 квадратных метраў. З акном... Душ-кабіну паставілі, а ванна просіцца вялікая, вуглавая — паўтара метра там мала будзе.

Гандляр, збянтэжаны (ці то гэтым даверам, ці то адказам) насуплена маўчыць, напарніца яго — таксама. Калі не лічыць... позірку. У якім, як здалося, змяшалася ўсё: цікавасць, павага, зайздрасць, здзіўленне, няёмкасць за няўдалую падколку, крыўда...

І, магчыма, нечаканае разуменне таго, што не з росту зыходзячы трэба выбіраць спадарожніка...

Бабулі спявалі калісь:
Невялічкі мужык
Ды затулле маё —
Завалюся за яго, —
Не баюся нікаго!

Толькі... Хто старэнькіх іх слухаў...

Валянціна ДОЎНАР.

БЛІСКУЧЫ ПРЭСТЫЖ

Бадай, нідзе ў краіне няма такога культу на завушніцы, як у Давыд-Гарадку. А ў гэтым кутку Століншчыны перавагу аддаюць вялізным, формы паўмесяца, і, зразумела, з дарагога жоўтага металу. Іх называюць яшчэ «цыганскімі». Меркаванне, што сапраўдную гарадчанку можна пазнаць па завушніцах, мае стапрацэнтную дакладнасць. У якім бы кутку былога Саюза вы яе ні сустрэлі і тым больш на Брэстчыне. І гэта не адзнака колішняй ці цяперашняй раскошы, і нават не традыцыя. Гэта — непадуладная часу мода, пачатку якой ніхто дакладна не ведае. Носяць «цыганскія» завушніцы не толькі персоны старэйшага ўзросту. Кожная бабуля імкнецца пакінуць у спадчыну ўнучцы сімвал давыд-гарадоцкай жаноцкасці. Між гарадчанкамі існуе негалоснае спаборніцтва: хто ўладальнік самых вялікіх і самых цяжкіх упрыгажэнняў. Бясспрэчнае першынство ўпэўнена трымае Таццяна Бесан (на фотаздымку ў цэнтры). Гэта прызнаюць Лідзія Некрашэвіч і Святлана Кузняцова (на фотаздымках) і большасць гарадчанак, абліччы якіх немагчыма ўявіць без бліскучых паўмесяцаў.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

Свой погляд

3 правам на гонар

Як вернік-католік я пастаянна хаджу ў касцёл. І вельмі рады таму, што мы, беларусы, цяпер маем шчасце маліцца і ўдзельнічаць у літургіі на сваёй роднай мове, слухаць казанні, навуку па-беларуску. Шчаслівы і ад таго, што наш каталіцкі касцёл бярэ самы актыўны ўдзел у адраджэнні беларускай нацыянальнай культуры, народных традыцый...

Лічу, што нашы ксяндзы заўсёды найперш дома павінны знаходзіць паразуменне і падтрымку (у тым ліку і матэрыяльную), што дзяржава павінна паспрыяць больш хуткаму пераходу на беларускую мову Гродзенскай духоўнай семінарыі...

Зазначу: мне досыць часта даводзіцца бываць за мяжою і чаго там толькі ні чуць! Кажуць, што Беларусь — гэта штучнае ўтварэнне, што палова яе зямель — не нашы, што мы не цярпелі пераследу ў часы царызму і сталінізму, што не ўдзельнічалі ў бітве пад Монтэ-Касіна... На вялікі жаль, мы слаба ведаем уласную гісторыю і часта не знаходзім адказу. Маўчанне гэта прымаецца так як і павінна прымацца — знакам згоды, згоды, якой насамрэч няма. Мы павінны ўзбройвацца ведамі і вучыцца ваяваць за сваё, адстойваць найвялікшы скарб, якім з'яўляецца наша матухна-зямля, наша гісторыя, нашы героі. Вельмі ўдзячны «Звяздзе» за артыкул пра святара-патрыёта Канстанціна Стэповіча (ён жа паэт Казімір Сваяк). Зазначу, што асобных артыкулаў варты і яго паплечнікі — ксёндз Адам Станкевіч ды іншыя. І нарэшце — вельмі хацелася б заўсёды бачыць Беларусь моцнаю, незалежнаю дзяржавай, дзе пануе здаровы маральны лад жыцця, дзе свецкая ўлада разам з духавенствам — праваслаўным, каталіцкім — па-сапраўднаму клапоціцца аб захаванні традыцыйных хрысціянскіх каштоўнасцяў...

Юрый СЯНЬКО.
г. Мінск.

ПА КОНЯХ!

У Магілёве прайшла Першая рэспубліканская выстава коннага спорту і конегадоўлі «Партнёр каня», якую арганізавала Беларуская федэрацыя коннага спорту.

У новым Магілёўскім конным манежы, лепшым на сёння ў краіне цэнтры алімпійскай падрыхтоўкі па конным спорце, дэманстравалі і прадавалі ўсё, што мае дачыненне да коней: ад сучаснага пакрыцця для конна-спартыўных манежаў да коннай «парфумы» ў выглядзе, напрыклад, сагравальнага гелю.

Дастаткова было зазірнуць на адзін са стэндаў, каб зразумець, што конны спорт — гэта сапраўды дарагое хобі. Уся амуніцыя, нават дробязі — пальчаткі ды шпоры, каштуе вельмі прыстойных грошай.

— Самае неабходнае для пачатку заняткаў конных спортам — гэта шлем, хлыст і крагі, — расказвае намеснік дырэктара сталічнага ТДА «Белы конь» Таццяна Крук. — Яны каштуюць як мінімум 150 тысяч рублёў.

— Добрыя чаравікі з крагамі каштуюць каля 300 тысяч рублёў, а боты для конніка — каля паўмільёна, — паказвае свой тавар прадстаўнік фірмы «ФРА-МІЛ», якая пастаўляе сваю прадукцыю для коннага эскадрона Крамля.

На выставе былі адразу заўважныя мужчыны-цыгане, вялікія аматары коней. Яны гучна спрачаліся пра вартасці тавараў, а адзін ледзь данёс мех з пакупкамі да аўтастаянкі.

У краме маладая дзяўчына ў форме казачкі завяршыла прымерку прыгожага камбінезона для конніка, рашуча дастала грошы і заплаціла... за папону для каня больш за сто тысяч рублёў.

— Так, за такія грошы можна было б і сабе добрую абноўку набыць, — уздыхае Каця Міраеўская з бабруйскага клуба «Ярмак». — Але яшчэ больш хочацца зрабіць добрае для свайго каня. Мая Афрадыта — пяшчотны, ласкавы і вытанчаны конь.

Казакі з Бабруйска бралі ўдзел у выставе і парадзе коннікаў.

— Мы прыехалі на выставу з дзецьмі, — сказаў падхарунжы Бабруйскага райаддзела Беларускага казацтва Руслан Аліеў. — Трэба, каб іх не на вуліцу цягнула, а да добрай справы і традыцый нашых бацькоў. Коні — гэта ўзор высакароднасці, і трэба ў іх гэтаму вучыцца.

На другую рэспубліканскую выставу «Партнёр каня» запрошана прынцэса Хая з ААЭ, якая з'яўляецца прэзідэнтам Міжнароднай федэрацыі коннага спорту.

— Коні — гэта прыгожыя і добрыя жывёліны, — лічыць 9-гадовы Давід, які ўжо два гады ездзіць на кані.

На выставе былі стэнды, прысвечаныя іпатэрапіі: у Беларусі існуюць методыкі лячэння цяжкахворых дзяцей праз стасункі з канямі. Прычым лячэння паспяховага, калі ўдаецца дапамагчы хворым на цэрэбральны параліч і эпілепсію.

— Мне здаецца, што ўвогуле і для здаровых людзей конны спорт замяняе ўсе аэробікі і трэнажорныя залы, — лічыць удзельнік выставы Франц Жылка. — Таму што біяполе каня станоўча ўздзейнічае на чалавека. Гэта эмацыянальна-псіхалагічная разгрузка, у выніку якой знікае агрэсія. Таму я заклікаю ўсіх садзіцца на каня менавіта ў гэтым сэнсе!

Свае жывапісныя творы прадставіла на выставе магілёўская мастачка Алена Аверкіна. Яна працуе трэнерам па конным спорце і малюе коней.

— Як іх можна не любіць? — рытарычна пытаецца Алена, у якой усё жыццё звязана з коньмі. — Я люблю гэтых жывёлін за характар, за сілу і магутнасць, за прыгажосць і грацыёзнасць.

Ацаніць усе гэтыя якасці магіляўчане і госці выставы змаглі на спаборніцтве па канкуры і паказальных выступленнях спартсменаў.

Каб выгадаваць добрую спартыўную пару — каня і чалавека, трэба як мінімум 7 гадоў. Альбо ўсё жыццё. Дзеці ў Беларусі прыходзяць у конны спорт з 5-6 гадоў. Ва ўсіх абласцях краіны ёсць конна-спартыўныя школы. Развіваецца ўвогуле індустрыя конегадоўлі і коннага спорту пры падтрымцы дзяржавы.

— Мы выконваем пратакол даручэнняў Прэзідэнта, і ўжо ёсць поспехі, — расказаў журналістам выканаўчы дырэктар Беларускай федэрацыі коннага спорту Генадзь Кяцко. — На Алімпіядзе ў Пекіне ў нас былі 3 удзельнікі. У нас ёсць свае рэзервы, і цяпер мы распрацоўваем праграму для ўдзелу ў конным трохбор'і на Алімпіядзе ў Лондане. У нас ёсць шанцы заняць высокае месца.

Удзельніца Пекінскай Алімпіяды Алена Целяпушкіна брала ўдзел у парадзе. Праўда, не на знакамітым Пасаце, які цяпер адпачывае пасля напружанага сезона, а на гордым Галіяфе. Алена разам з яшчэ адной магілёўскай спартсменкай Аляксандрай Глушаковай выязджалі на манеж пад звон шматлікіх медалёў на грудзях прыгожых вершніц. Яны атрымалі ад арганізатараў дыпломы і персанальныя камп'ютары ў падарунак.

— Як сказаў Бернард Шоу, у свеце ёсць дзве дасканаласці: жанчына і конь, — узгадаў Генадзь Кяцко. — А звышдасканаласць — гэта, напэўна, жанчына на кані.

Выстава «Партнёр каня» завяршылася аўкцыёнам маладых племянных коней. Ёсць коні, якія каштуюць па 3—5 мільёнаў долараў і болей. За коней, якія былі прададзены на аўкцыёне ў Магілёве, плацілі ад 3 да 60 мільёнаў рублёў. Арганізатары заявілі, што аўкцыён прайшоў паспяхова, тым больш што пакупнікам дадзена растэрміноўка па аплаце на 6 месяцаў.

Другую выставу «Партнёр каня» Беларуская федэрацыя коннага спорту планує правесці наступнай восенню ў Ратамцы, дзе да таго часу правядуць рэканструкцыю манежа.

— Мы афіцыйна запрасілі на выставу прынцэсу Хаю з Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў, якая з'яўляецца прэзідэнтам Міжнароднай федэрацыі коннага спорту, — паведаміў Генадзь Кяцко. — Яна пагадзілася прыехаць у Беларусь. На другой выставе мы зробім міжнародны турнір па конным трохбор'і. Таму што бачым: у Магілёве першы блін камяком не атрымаўся. І гэта ўсё для людзей.

Ілона ІВАНОВА.
Фота аўтара.

Маладая вершніца.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ПАДУМАЙ І РАШЫ

М. Таль — У. Антошын (1957 год).

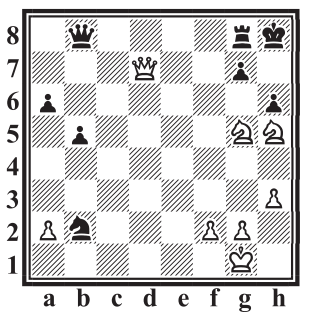

Ход белых. Адшукайце выйгрыш за іх.

Д. Гургенідзе.

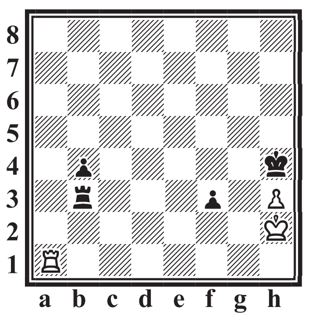

Белыя выйграюць ці робяць нічыю?

ЗВЕРЫМ РАШЭННІ?

Рашэнні заданняў конкурсу, змешчаных 1 лістапада.

Заданне № 17. 1. Фf7+ Kph6 2. Kpg8 g4 3. Фf6+ Kph5 4. Kp:h7 g3 5. Фf5+ Kph4 6. Kph6 g2 7. Фf4+ Kph3 8. Kpg5 e1Ф 9. Фg4+ Kph2 10. Фh5+ Kpg3 11. Фh4+ Kpf3 12. Фf4+ Kpe2 13. Kc1x.

Заданне № 18. 1. Cd4+ C:d4 2. f8Ф (2. b7? Cc5+ 3. Kp:a4 Лg3 і чорныя выйграюць) 2. ... Cc5+ 3. Ф:c5 Л:c5 4. b7 Л:c4 5. b8Ф Kb1+ 6. Ф:b1+ Kp:b1 — пат. 4. ... K:c4+ 5. Kpb4 (5. Kp:a4? Kb6 6. Kpb4 Лc2! 7. b8Ф Kd5+ 8. Kpa5 Лa2 9. Kpb5 Лb2 і чорныя выйграюць) 6. b8Ф! Лb6+ 7. Kp:a4! Kb2+ 8. Kpa3 Kc4+ 9. Kpa4 Л:b8 — пат.

З ПАРТЫЙ МАЭСТРА

Беларускія шахматысты адзначылі памяць заслужанага трэнера СССР А.П. Сакольскага (1908 — 2008 гг.) правядзеннем прадстаўнічага турніру і вочнага рэспубліканскага спаборніцтва па рашэнні шахматных кампазіцый. Заслугоўвае ўвагі і папулярызацыя творчай спадчыны майстра, удзельніка чатырох усесаюзных першынстваў і іншых буйных спаборніцтваў у Беларусі і былым СССР.

Наступны яго паядынак цікавы ўсімі стадыямі гульні.

А. Сакольскі — А. Котаў
(Масква, 1949 г.).
Сіцыліянская абарона.

1. e4 c5 2. Kf3 d6 3. Cb5+ Kc6 4. 0-0 a6?! 5. C:c6 bc 6. d4 cd 7. Ф:d4 e5 8. Фd3 Kf6 9. Лd1 Ce7 10. Cg5 0-0 11. Kbd2 Фc7 12. Kc4 Лd8 13. Ke3 Ce6 14. c4! з пагрозай c5 14. ... Лab8 15. Фc2 Лb7 16. Лac1 Фb8 17. b3 h6 18. Ch4 g5 19. Cg3 Kd7 20. h4 f6 21. Ke1 Kc5 22. Kd3 Фa7 23. K:c5 Ф:c5 24. Фe2 Cf8 25. Фh5 Kph7 26. Kg4 Cg7 27. Ke3 a5 28. Фf3 a4 29. ba Лa8 30. Kf5 Cf8 31. Лb1 Лf7 32. a5! Белыя адцягваюць чорную туру ад абароны восьмай гарызанталі. 32. ... Л:a5 33. Лb8 d5 34. Фh5 d4 35. Лdb1 Лd7 36. K:h6! Кароткая, але пікантная камбінацыя. 36. ... C:h6 37. Лh8+! Kp:h8 38. Ф:h6+ Лh7 39. Ф:f6+ Лg7 40. Лb7 і чорныя здаліся.

Прыводзім яшчэ адну партыю — мініяцюру, згуляную А. Сакольскім, дзе выкарыстоўваецца дэбют, названы іменем самога Сакольскага.

Сакольскі — Стругач
Першынство Беларусі (1958 г.)

1. b4 e5 2. Cb2 f6 3. e4 C:b4 (гамбітны варыянт) 4. Cc4 Kc6 5. f4 ef 6. Kh6 Ke7 7. K:f4 Ka5 8. C:f6! Лf8 9. Kh5! K:c4 10. K:g7+ Kpf7 11. 0-0 Kpg8 12. Фh5 Л:f6 13. Л:f6 Kg6 14. Л:g6! hg 15. Ф:g6 Kph8 16. Ke8! Фe7 17. Kf6 і чорныя здаліся.

«Кіно» з працягам

У Мазыры ў суд перададзены матэрыялы скандальнай справы аб відэаздымках пад назвай «Парнаграфія з першакласніцамі». Былы супрацоўнік кабельнага завода быў аўтарам забароненага кіно. Юных ахвяраў для недзіцячых фільмаў знаходзіла яго знаёмая. Аб інтрэсах 37-гадовага мужчыны не здагадваліся ні родзічы, ні суседзі.

У камп'ютары відэамана знайшлі больш за 10 аматарскіх парнаролікаў. Галоўныя гераіні — дзве мазырскія школьніцы 6 і 7 гадоў. Саўдзельніца заманьвала маленькіх актрыс са складаных сем'яў да сябе на кватэру, а «добры дзядзечка» здымаў іх за цацкі і шакаладкі. Адну з дзяўчынак нават вазілі на фотасесію ў лес. Акрамя таго, галоўны аператар выконваў яшчэ і ролю партнёра.

Як паведаміў старшы следчы пракуратуры Гомельскай вобласці Юрый Прыходзька, «дадзеную злачынную відэаарганізацыю арганізаваў жыхар Мазыра разам са сваёй палюбоўніцай з мэтай вырабу відэафільмаў для далейшага размяшчэння ў інтэрнэце. З іх слоў, каб зарабіць сродкі. Акрамя вырабу парнаграфічных здымак, яго дзеянні суправаджаліся сэксуальным гвалтам у адрас малалетніх. У адным выпадку ён здзейсніў гвалт сэксуальнага характару, у другім — згвалтаванне».

Памочніцы педафіла пагражае да 3 гадоў пазбаўлення волі, а рэжысёр, аператар і акцёр у адной асобе можа правесці за кратамі 15 гадоў. Між тым, мазырская міліцыя па фотаздымках з парнаролікаў працягвае пошук дзяўчынак, якія таксама маглі стаць ахвярамі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Відэа, знятае абвінавачаным.

«Аўдзі» ўдарылася ў дрэва

Трагічна скончылася паездка для 44-гадовага вясковага жыхара з Пінскага раёна, аўтамабіль «Аўдзі» якога з'ехаў з дарогі і ўдарыўся ў дрэва.

Дарожна-транспартнае здарэнне адбылося ў суботу паблізу вёскі Бобрыкі. У выніку 34-гадовая жонка вадзіцеля і 13-гадовая дачка загінулі на месцы здарэння, а другая дачка — васьмігадовая, і 30-гадовая аднавяскоўка атрымалі траўмы і былі змешчаны ў бальніцу. На жаль, урачам не ўдалося выратаваць апошнюю пацярпелую — жанчына праз некалькі гадзін памерла ў бальніцы.

Кар. «Звязды».

«Сярэбраная» расіянка

Сапраўды буйная партыя ўпрыгажэнняў канфіскавана ў 49-гадовай грамадзянкі Расіі, якая была затрыманая супрацоўнікамі аддзела па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі АУСТ у Брэсце.

У жанчыны было знойдзена... 25 тысяч 646 ювелірных вырабаў з серабра: ні адно з упрыгажэнняў не мела прабірнага кляйма Беларусі. Па факце праводзіцца далейшая праверка.

Дзмітрый СТАНКОВІЧ.

Сякера як прадмет запужвання?

Не зразумець асобных мужчын стала апошнім часам. Як толькі ў іх узнікаюць нейкія непаразуменні з жанчынамі (сужыцелькамі, жонкамі), дык галоўнымі аргументамі ўхілення канфлікту з'яўляюцца пагрозы прымянення сякеры.

Так было, напрыклад, у Рагачоўскім раёне. Там 25-гадовы жыхар з вёскі Зарэчча пагражаў прымяніць сякеру супраць 48-гадовай жанчыны з вёскі Курганне. З таго ж Зарэчча мужчына пагражаў забойствам (таксама сякерай) сваёй сужыцельцы з вёскі Дварэц. Жанчыны зрабілі адпаведныя заявы ў міліцыю. І тыя вымушаны былі зрабіць яўку з павіннай.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Зламыснікаў «вылічыў» сабака

У адну і тую ж ноч, праўда, у розны час, у дварах шматпавярховікаў Светлагорска раздаўся звон бітага шкла. Раніцай выявілася: пацярпелі дзве іншамаркі-легкавушкі — «Рэно-Лагуна» і «Мерседэс-Бенц». У іх былі разбіты шкло і люстэркі.

Калі б мясцовая міліцыя не мела магчымасці задзейнічаць для пошукаў зламыснікаў службовага сабаку, то, безумоўна, у яе работнікаў былі б цяжкасці. А так чатырохногі сябар хутка ўзяў след — і вось яны, шкоднікі. Адзін — 38-гадовы рабочы цэлюлозна-кардоннага камбіната, а другі — 24-гадовы малады чалавек, які нідзе не працуе. Дарэчы, абодва раней судзімыя. Мужыкі ўпарціцца не сталі. Бо ведалі: сабака ў падобных выпадках, як кажуць, не збрэша. Нікога ў зман не звядзе. Бо ён — службова-вышуковы.

А вось у Гомелі міліцыя абышлася без сабакі, калі ў двары Дворнікава лабавое шкло іншамаркі разбіў неаднаразова судзімы 1979 года нараджэння.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Пракурыў іншамарку?

Калі ў грамадзяніна нашай краіны на мытным пераходзе «Весялоўка» спыталі, ці не вязе ён забароненыя тавары, той бадзёра запэўніў: не. Гэта ж пацвердзіў і ў дэкларацыі. А мытны кантроль засведчыў: у патаемных месцах аўтамабіля было выяўлена ажно 800 пачкаў цыгарэт, закупленых ва Украіне. Тытунёвыя вырабы і «Мазда-323» былі канфіскаваныя ў даход дзяржавы, а парушальнік аштрафаваны на 40 базавых велічынь.

Нешта падобнае, але ў значна большых маштабах, здарылася і на пункце мытнага афармлення «Камарын». Двое грамадзян Азербайджана пераганялі «КамАЗы», якія былі зарэгістраваныя ў Расіі, ва Украіну. Дакументы на іх здаліся інспектару падробленымі, што ў час правядзення экспертызы пацвердзілася. Суд пастанавіў: грузавікі, кошт якіх складае амаль 300 мільёнаў рублёў, канфіскаваць у даход дзяржавы. Вадзіцелі аштрафаваны таксама на 40 базавых велічынь.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Прыхапілі выпіць і закусіць

У в. Альсевічы Баранавіцкага раёна абрабавалі магазін — перапілавалі на вокнах рашоткі і залезлі.

Выкралі, найперш, рыбныя і мясныя прадукты, а яшчэ прыхапілі гарэлкі, піва і цыгарэт. Прадавец жыве насупраць магазіна. Сігналізацыя не спрацавала, а можа, яе і няма.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

«Мінёр» трапіў у пастку

Гэтай вясной мы паведамлялі аб тым, што з Цэнтральнага рынку Гомеля давялося чатыры разы рабіць эвакуацыю тысяч людзей, бо ў праваахоўныя органы паступалі тэлефонныя званкі аб мініраванні. Не будзем гаварыць, колькі нерваў каштавала гэта людзям, колькі было зрасходавана грошай, каб весці пошукі тых мін і забяспечыць спакой і наведвальнікаў рынку, і тых, хто гандлюе на ім.

Аб'яднанымі сіламі міліцыі і чакістаў зламыснік быў выяўлены — 23-гадовы хлопец, які прадаваў на рынку музычныя дыскі, наняўшыся на працу да прадпрымальніка. У першы раз ён падбіў школьніка на званок у міліцыю, а калі таго затрымалі, высветлілася, што астатнія званкі рабіў сам падбухторшчык, мяняючы голас на дзіцячы.

Калі, як кажуць, у паветры запахла смажаным, хлопец пачаў афармляцца ў псіхіятрычную бальніцу на лячэнне, дзе яго і «ўзялі». На допытах ён выкручваўся, кожны раз мяняючы паказанні. Але гэта не дапамагло. Суд першай інстанцыі прыгаварыў зламысніка да пазбаўлення волі ў папраўча-працоўнай калоніі тэрмінам на тры з паловай гады.

Дзяржаўны абвінаваўца (прадстаўнік пракуратуры) лічыць меру пакарання занадта мяккай, а зламыснік — занадта жорсткай. Як бы там ні было, але тым, хто любіць гуляць у «мінёры», варта задумацца, чым могуць закончыцца іх жартачкі.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Бронзавы «Камандзіровачны» пасяліўся ў цэнтральнай гасцініцы Ліды

Скульптура «Камандзіровачны» ўстаноўлена ў Лідзе насупраць аднайменнай цэнтральнай гасцініцы.

Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміў намеснік старшыні Лідскага раённага выканаўчага камітэта Антон Глаўніцкі.

Скульптура ў выглядзе чалавека, які сядзіць на чамадане з картай горада ў руках, выраблена з бронзы.

«Камандзіровачны» апрануты ў стылі 70-х гадоў мінулага стагоддзя, калі месца ў гасцініцы было дэфіцытам.

Аўтар твора — вядомы мінскі скульптар Уладзімір Жбанаў.

БЕЛТА.

Фота БЕЛТА.

Засталося толькі нараджаць

У Пінску адчыніў дзверы радзільны дом, які паўтара года быў на рэканструкцыі.

Усяго на абнаўленне раддома было патрачана 10 млрд рублёў, на 2 млрд закупілі сучаснага медыцынскага абсталявання. З мясцовага бюджэту было выдзелена 600 млн рублёў.

Цяпер «слова» за пінскімі жанчынамі, якіх чакаюць светлыя палаты і ветлівыя медыкі.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Спорт-тайм

Ковеля могуць адхіліць ад футбола

Палата па вырашэнні спрэчак ФІФА прызнала несапраўдным пераход беларускага футбаліста Леаніда Ковеля ў «Сатурн» і яго кантракт з расійскім клубам. Днямі львоўскія «Карпаты» атрымалі рашэнне палаты, у якім указана, што паміж «Карпатамі» і Ковелем існуюць кантрактныя абавязкі да 31 снежня 2011 года. Таксама ў дакуменце ўказана, што скаргу «Карпат» на мінскае «Дынама» разгледзіць Камітэт па статусу гульцоў ФІФА. Прэс-аташэ Расійскага футбольнага саюза Андрэй Маласолаў пракаментаваў магчымы вынік судовых разбораў па справе Ковеля. «Пазбаўляць «Сатурн» ачкоў ніхто не будзе. Хутчэй за ўсё, справа абмяжуецца вялікімі штрафнымі санкцыямі. Падмаскоўны клуб абавяжуць заплаціць «Карпатам», як гэта было ў выпадку, калі ў Дзіка Адваката аказалася два кантракты — з «Зенітам» і Федэрацыяй футбола Аўстраліі», — цытуе Масолава выданне «Спорт дзень за днём». У дачыненні да беларуса могуць быць прыменены больш сур'ёзныя меры. «Сатурн» мае права абскардзіць рашэнне ў Міжнародным арбітражным судзе ў Лазане. Калі падчас разбору высветліцца, што футбаліст уводзіў у зман работадаўцаў, то яго чакае дыскваліфікацыя тэрмінам ад чатырох месяцаў да года. Таксама можа быць пакараны і агент.

«Дынама» прайграла «Металургу» па булітах

Мінскае «Дынама» ўпусціла перамогу ў матчы чэмпіянату Кантынентальнай хакейнай лігі супраць магнітагорскага «Металурга». Каманда саступала 0:1, затым вяла 3:1 і 4:2, але ў выніку прайграла па булітах 4:5. Асноўны час сустрэчы, якая прайшла 29 лістапада ў сталічным Палацы спорту, завяршыўся ўнічыю 4:4. У гаспадароў шайбы закінулі Сяргей Кукушкін, Андрэй Міхалёў, Аляксандр Кулакоў. Аляксандр Кулакоў не рэалізаваў буліт, не здолеўшы перайграць былога варатара беларускай зборнай Андрэя Мезіна, які замяніў маладога Ілью Праскуракова пасля трэцяй прапушчанай шайбы. Васіль Спірыдонаў пракаментаваў паядынак: «Усё прадвызначыў трэці прапушчаны гол у пачатку заключнага перыяду. Каб абгульваць такіх сапернікаў, як «Салават Юлаеў», «Магнітка», патрэбны дастатковы ўзровень майстэрства. Самалёт толькі выйшаў з піке, а мы адразу ж хочам усіх бамбіць». Пасля 30 гульняў «Дынама» з 26 ачкамі займае 22-е месца ў агульнай табліцы КХЛ і апошняе ў дывізіёне Баброва. Наступны матч мінчане правядуць дома 5 снежня супраць рыжскіх дынамаўцаў.

«Юнацтва» закінула 100-ю шайбу

У чарговым туры Адкрытага чэмпіянату Беларусі па хакеі 29 лістапада лідар мінскае «Юнацтва» першым сярод 14 удзельнікаў дасягнуў мяжы ў 100 закінутых шайбаў, атрымаўшы перамогу ў гасцях над латвійскім «Агрэ» — 4:1.

Астатнія вынікі: «Металургс» (Ліепая) — «Хімвалакно» (Магілёў) — 4:2; «Віцебск» — «Металург» (Жлобін) — 2:0; «Хімік-СКА» (Навапалацк) — «Гомель» — 1:6; «Нёман» (Гродна) — «Латгале» (Даўгаўпілс) — 3:0; «Брэст» — «Рыга-2000» — 3:5.

Становішча камандаў: «Юнацтва» — 70 ачкоў (28 матчаў), «Гомель» — 63 (27), «Металург» — 55 (28), «Віцебск» — 49 (28), «Хімвалакно» — 49 (27), «Керамін» — 43 (24), «Хімік-СКА» — 42 (28), «Нёман» — 41 (27), «Металургс» — 41 (25), «Шыннік» — 27 (22), «Рыга-2000» — 26 (27), «Агрэ» — 20 (26), «Брэст» — 16 (26), «Латгале» — 13 (27).

Аляксандр Гранькоў у «Шахцёры»

Першы дзень зімы прынёс першую кадравую навіну з салігорскага «Шахцёра». Падпісаны кантракт з паўабаронцам жодзінскага «Тарпеда» Аляксандрам Гранькоўым, які абараняў колеры салігорскай каманды ў 2004—2005 гадах. Згодна з інтэрнэт-апытаннем жодзінскіх балельшчыкаў, Гранькоў быў прызнаны лепшым гульцом «Тарпеда» ў сезоне-2008. У вышэйшай лізе чэмпіянатаў Беларусі паўабаронца правёў 165 матчаў, у якіх забіў 10 галоў і аддаў 25 выніковых перадач, паведамляе афіцыйны сайт клуба.

Бабруйск алімпійскі

Гэтымі днямі Бабруйск стаў эпіцэнтрам алімпійскага руху нашай краіны: тут прайшоў семінар Нацыянальнага алімпійскага камітэта.

Першы віцэ-прэзідэнт НАКа, памочнік прэзідэнта па пытаннях спорту і фізічнай культуры Генадзь Аляксеенка зазначыў, што цяпер важна скіраваць развіццё спорту, у тым ліку і вялікіх дасягненняў, у раённыя цэнтры і, наогул, у глыбінку. Па-другое, Бабруйшчына заўсёды была кузняй для выхавання беларускіх алімпійцаў, што было пацверджана на летніх XXIX Алімпійскіх гульнях у Пекіне, дзе чэмпіёнамі ў веславанні на байдарках і каноэ сталі браты Багдановічы — Андрэй і Аляксандр.

Мэру Бабруйска Дзмітрыю Бонахаву было што паказаць. Як вялікая адметнасць — 50-метровы басейн з шасцю дарожкамі ў воднаспартыўным комплексе «Лясны», які знаходзіцца ў жывапісным прыродным комплексе. Паводле слоў дырэктара спартыўнай базы Віктара Дашкоўскага, толькі сёлета нацыянальная зборная краіны па плаванні правяла дзясятак паўнавыртасных збораў. Акрамя таго, тут трэніруюцца навучэнцы мясцовых спартыўных школ, вучылішча алімпійскага рэзерву, праяўляюць цікавасць да спартыўнага комплексу і замежныя спартсмены, якія таксама тут праводзілі зборы.

Яшчэ адным аб'ектам павышанай увагі стаў мясцовы стадыён «Спартак». Балельшчыкі са стажам адразу правядуць аналогію гэтай футбольнай Меккі з імем вядомага бабруйскага футбаліста Аляксандра Пракапенкі, які ў складзе мінскага «Дынама»-1982 стаў чэмпіёнам Савецкага Саюза... Дарэчы, побач са стадыёнам знаходзіцца аднайменны фізкультурна-аздараўленчы комплекс прафсаюзаў і помнік архітэктуры пачатку мінулага стагоддзя, дзе напярэдадні рэспубліканскага семінара ветліва расчыніла дзверы прадстаўніцтва Нацыянальнага алімпійскага камітэта — першае ў раённым цэнтры Беларусі, і музей алімпійскай славы.

Прадстаўніцтва НАКа ў Бабруйску ўзводзіць жылы дом, дзе ў хуткім часе навасёламі павінны стаць дзеючыя спартсмены-алімпійцы, трэнеры і спецыялісты. Вялікую цікавасць у прысутных выклікала выступленне міністра спорту і турызму Аляксандра Грыгарава, які зазначыў, што ў беларускіх спартсменаў яшчэ ёсць рэзерв, каб на наступнай Летняй алімпіядзе-2012 у Лондане перакрыць цяперашні вынік у 19 узнагарод. Зразумела, што словы міністра былі сугучнымі з «прапановай» кіраўніка нашай дзяржавы Аляксандра Лукашэнкі заваяваць на XXX Гульнях цэлых 25 алімпійскіх узнагарод. У рамках семінара прайшла акцыя «Алімпізм і моладзь» у выглядзе алімпійскіх урокаў. Дзецям уручылі вучэбныя падручнікі, распрацаваныя і выдадзеныя Беларускай алімпійскай акадэміяй з дапамогай грантаў Міжнароднага алімпійскага камітэта і «Алімпійскай салідарнасці».

Заключным акордам сустрэчы ў Бабруйску стала наведванне Лядовага палаца, разлічанага на 7 тысяч гледачоў. Прысутныя і госці семінара сталі сведкамі не толькі майстар-класа, які паказалі юныя хакеісты, але і адкрыцця Дошкі алімпійскай славы ў выглядзе алімпійскіх медалёў.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, *г. Бабруйск.*

«НЕЗАЧАПЛЯЙКІ»

Пры лоўлі спінінгам у «небяспечных» месцах — карчажніку, сярод камянёў і воднай расліннасці — многія рыбаловы выкарыстоўваюць розныя спосабы аховы кручкоў прынады ад зачэпаў. Але адразу ўзнікае пытанне: а дзе, акрамя такіх «моцных» месцаў, трымаецца і, адпаведна, бярэцца драпежная рыба? Бадай, калі не лічыць акунёў, якія жыруюць, і жэраха, іншых рыбаў спінінгісту даводзіцца шукаць менавіта ў такіх месцах. Кідаць блешню ў «чыстую» ваду часцей за ўсё азначае безвынікова згублены час. «А кідаць блешню з трыма кручкамі ў траву — выкідаць грошы на вецер!» — заўважыць чытач.

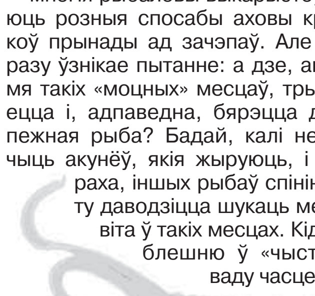

Дзе ж ісціна? Як адзін з асноўных і сапраўды сумных для рыбалова фактаў яна вынікае з усведамлення таго, што спінінгавыя прынады — расходны матэрыял. Прычым найбольш расходны з усяго рыбалоўнага арсеналу. Намаганні змяніць гэтую акалічнасць у спрыяльны для рыбалова бок выклікаюць вялікае сумненне. А чаму б тады не рабіць абсалютна ўсе прынады ў незачапляльных варыянтах? Але не, не робяць. Наадварот, у дадатак да стандартнага трайніка ў задняй частцы блешні, якая хістаецца, усё часцей падвешваюць яшчэ адзін трайнік і спераду, у раёне завадного кольца, а добрыя воблеры з трыма трайнікамі наогул хутка разбіраюцца.

«З дзясятак разоў бралася (стукала), але нічога не злавіў», — усё часцей можна чуць падобныя словы ад спінінгістаў рознага ўзроўню. Часам у якасці доказу паказваюць свінцовую галоўку з глыбокім следам ад клыкоў судака. Гэта ж трэба так абараніць кручок «ад зачэпу», каб потым пры такой магутнай хватцы драпежнік «збег» з прынады?! І як быць з асноўным правілам любога рыбалоўнага «буквара» («кручкі павінны быць ідэальна вострымі!»), калі мы самі спецыяльна закрываем жала кручкоў сіліконам, паралонам і г.д.?

Але самае сумнае і адначасова смешнае ў некаторым вопыце выкарыстоўвання незачапляльных прынад — гэта тое, што і рыбу не злавіў, і прынад гэтых адарваў усё роўна шмат. Таму што, як паказвае практыка, у большасці выпадкаў не кручок з'яўляецца прычынай «мёртвага зачэпу», а сама прынада захрасае паміж камянямі, у развілках карчоў і г.д. У такіх выпадках ні ахова кручкоў, ні самы моцны шнур не дапамогуць. З гэтым трэба проста змірыцца. Або прадаць спінінг.

Практыка

ПАРАДЫ РЫБАЛОВУ-ПАЧАТКОЎЦУ

(Працяг. Пачатак у нумарах за 10 і 17 верасня.)

3-я: «Падлёдная лоўля»

1. Для выхаду на лёд выбірайце ўчасткі, якія не пакрытыя снегам і размешчаныя на водмелях.

2. Па першым лёдзе не падыходзьце да трыснягу, асоту і карчакоў — там лёд заўсёды слабейшы.

3. У моцны мароз рыба, кінутая на лёд, хутка прамярзае і губляе свае смакавыя якасці. Вопытныя рыбаловы злоўленую рыбу складаюць у скрыню, у палатняную сумку.

4. Новую лунку трэба спачатку праверыць блешняй. Пры адсутнасці захадаў рыбы звычайна пераходзяць на лоўлю мармышкай.

5. Каб пешня ў дарозе не затупілася або, яшчэ горш, каго-небудзь не параніла, надзеньце на яе лязо кавалак тоўстага гумавага шланга.

6. У пачатку зімы рыба (плотка, акунь, шчупак) пазбягае цячэння, яе трэба шукаць на глыбокіх месцах. А вось у другой палове зімы, бліжэй да вясны, становішча на вадаёмах змяняецца. У гэты час рыбу ўжо варта шукаць у тых месцах, дзе ёсць цячэнне, хай нават слабае. У праточнай частцы больш кіслароду, а для рыбы гэта важна.

7. У выпадку слабай актыўнасці рыбы ўпартае сядзенне каля адной лункі поспеху звычайна не прыносіць. Дасведчаныя зімнікі калі рыба слаба бярэцца (звычайна гэта бывае ў глухую зімовую пару) лічаць, што колькасць злоўленай рыбы будзе залежаць ад колькасці прасвідраваных лунак.

8. Зімой, у глухую пару, калі актыўнасць рыбы слабее, найлепшы спосаб яе павялічыць — зменшыць памер мармышак.

9. Зімой мэтазгодна выкарыстоўваць блешні і мармышкі, у якіх кручкі са спілаванай бародкай, што дазваляе хутчэй зняць рыбу з кручка, не беручы яе ў рукі.

10. У яркі сонечны дзень лепш садзіцца каля лункі так, каб яе затуляў ваш цень. Калі ёсць магчымасць, лунку карысна прыцерушыць снегам.

11. У моцны мароз на лёсцы ўтворыцца наледзь. Яе варта чысціць, працягваючы паміж пальцамі. Наледзь робіць лёску тоўстай і яна прыглушвае захады рыбы.

12. Працоўныя ўласцівасці лёдабура залежаць ад вастрыні нажоў. Каб яны не тупіліся дачасна, карыстацца імі трэба асцярожна: не дапускаць удараў аб лёд, пры транспарціроўцы зачыняць адмыслова выраблены футлярам.

Коратка

«ГІТАРА» ДЛЯ КАРАСЁЎ

Гэтая снасць у нас вядомая як падхватнік для карасёў, падлёдная або сібірская «гітара». Яна чымсьці падобная на дзіцячы падхватнік для лоўлі матылёў, але памерам значна большая. Форма кольца нагадвае гітару, на якую мацуюць конусападобную сетку з конскага воласа.

Своеасаблівы падхватнік прыладжваюць да канца доўгага шаста. На яго насаджваюць вараток у выглядзе прапелера, які раскручваюць, каб стварыць у лунцы вір. Ён і ўцягвае рыбу ў падхватнік.

Лунак варта зрабіць дзясятка паўтара, каб намацаць месца, дзе збіраюцца карасі. А для гэтага патрабуецца вострая пешня.

ЗІМОВЫ САДОК

Звычайна рыбакі зімой кідаюць рыбу на лёд, і яна не проста замярзае, але і прамярзае. А значыцца, губляе свае смакавыя якасці. Каб захаваць рыбу, можна зрабіць так. Вазьміце звычайны поліэтыленавы мяшок, напоўніце яго вадой і пастаўце на снег. На дне і на сценках утворыцца тонкі пласт лёду, мяшок зможа стаяць, і рыба ў такім садку доўга захоўваецца жывой.

Рыбацкі гаджэт

КУБАК СА ШЧУПАКА

Доўгімі зімовымі вечарамі ды пад піва з рыбкай, гледзячы на свае летнія трафеі, раптам захацелася нешта стварыць... Не доўга думаючы ўзяў салёную, сушаную галаву шчупака, апрануў яе на падшклянак, развёў клей ПВА з прамакаткай, забіў пустэчы паміж

галавой і падшклянкам і на наступны дзень ужо піў піва, занюхваючы шчупаковай галавой. Вось зірніце, што атрымалася. Шклянка ўстаўляецца ў пашчу, заліваецца жаданай вадкасцю, пасля ўжывання яе ўнутр, вымаецца, мыецца і прыбіраецца ў сервант.

Дзед Шчукар.

Прадукты для радасці

Інфарм-укол

Вядома, што салодкае і асабліва шакалад, стымулююць выпрацоўку эндарфінаў, так званых гармонаў шчасця. Апошнія павышаюць настрой, але не з'яўляюцца самымі карыснымі.

Пры стрэсе неабходна аднавіць дэфіцыт біялагічна актыўных рэчываў: вітамінаў і мікраэлементаў. У першую чаргу дапамогуць прадукты, якія ўтрымліваюць вітаміны групы B: мяса, малако, рыба, яйкі, грэчка, аўсянка, буры рыс, фасоля. Вітамін A і караціноіды таксама здольныя падняць тонус. Яны ёсць у пячонцы, жоўтых фруктах і гародніне. Палепшыць настрой і вітамін C, на які багаты салодкі перац, капуста, таматы, авакада, папая, ківі, цытрусавыя, зяленіва, чорная парэчка, шыпшына. Падчас стрэсу неабходны і селен — піўныя дрожджы, брокалі, часнок, морапрадукты. А вось ад харчовых стымулятараў, такіх, як кава і алкаголь, варта адмовіцца.

Святлана БАРЫСЕНКА.

СКАНВОРД + ЛАБІРЫНТ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

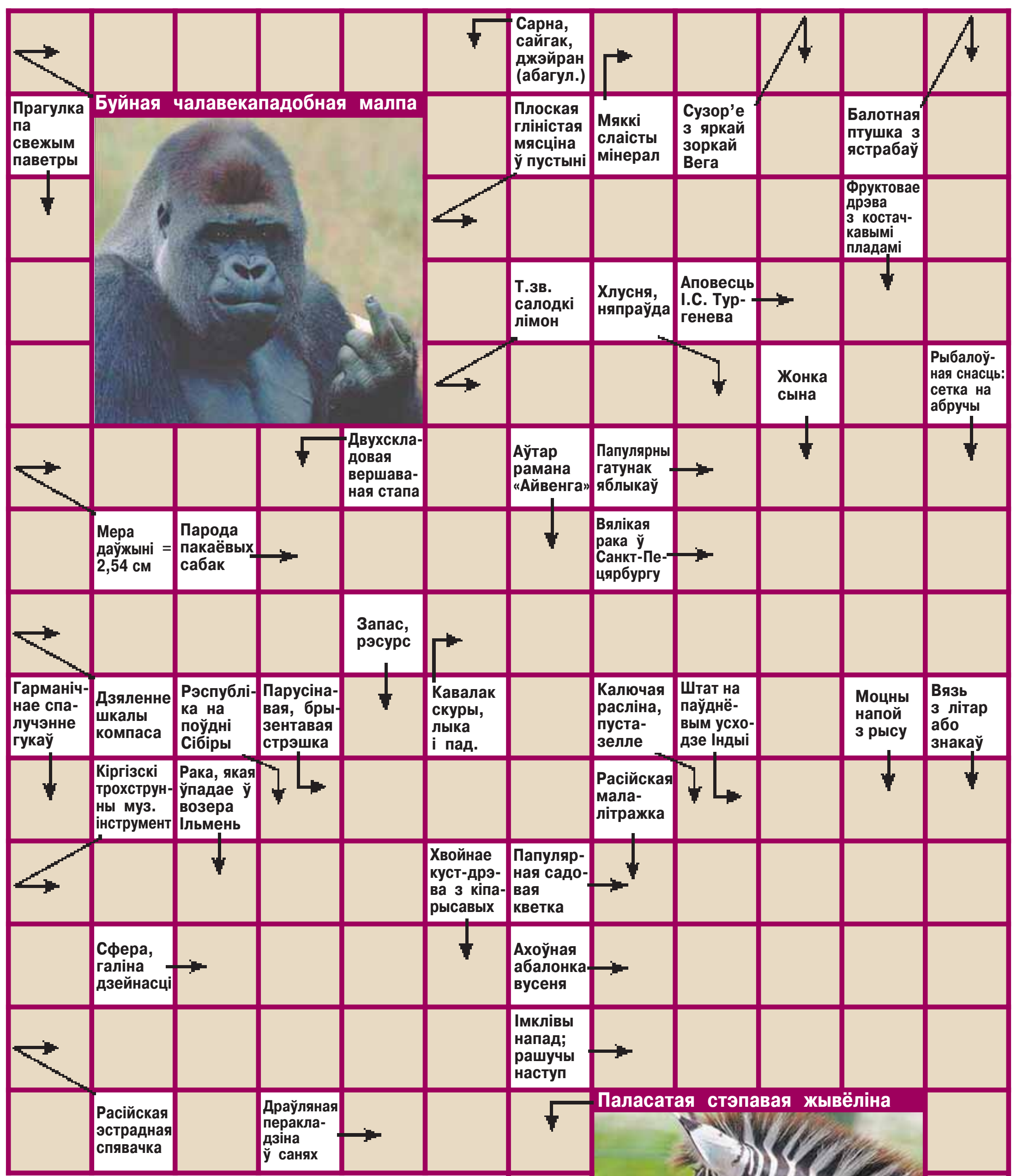

Б	А	Г	Р	Э	Й	У	П	Б	У	Р
Л	К	Л	Д	Я	П	С	Т	А	К	А
А	Н	О	К	Р	Ф	Ш	Ч	З	Е	Г
Ж	А	В	А	У	Г	У	А	Р	Л	А
Ш	Ц	Е	С	Т	П	А	М	Е	Л	Р
Ы	П	Ш	Ц	Я	Н	І	Я	Р	Х	О
Т	Н	Ы	Б	А	В	К	А	А	Р	Х
Р	А	А	Н	Ў	О	Ц	Е	Н	Ы	З
Ы	Ц	І	Н	Е	З	У	Д	К	Н	А
Л	А	К	А	В	А	Б	Н	А	Т	Э
Е	С	А	Д	І	Н	А	У	Т	А	М

ЛАБІРЫНТ. На гэты раз у лабірынце пашукайце словы з расліннага свету (флоры). У дужках пазначана колькасць літар у загаданых словах. Літары сплятаюцца ў словы па гарызанталях (злева направа і справа налева) і па вертыкалях (зверху ўніз і знізу ўверх), але не па дыяганалях. Гэта традыцыйныя правілы. Адно слова ў якасці ўзору пазначана.

1. Паўднёвая аднагадовая расліна з паслёнавых з пладамі сінімі або фіялетавымі [8]. **2.** Цытрусавы плод — буйны апельсін [9]. **3.** Хваёвы куст ці дрэва сямейства кіпарысавых [7]. **4.** Цяжкапраходны ўчастак лесу [6]. **5.** Дзікарослая расліна, якая засмечвае пасевы с/г культур [10]. **6.** Дзікая кустовая ружа [7]. **7.** Тое, што і бігарадыя; т.зв. горкі апельсін [9]. **8.** Агародны караняплод сямейства лебядовых [5]. **9.** Папулярная с/г расліна сямейства бабовых [5]. **10.** Гібрыд пшаніцы і жыта [9]. **11.** Тканіна з паўднёвай расліны, якая апранае амаль увесь свет [7]. **12.** Дэкаратыўная асенняя кветкавая расліна [10]. **13.** Невялікая дзікарослая блакітная кветачка [9]. **14.** Плады яблыкаў, ігруш, сліў і г. д. [8]. **15.** Лясная ягадка з костачкай унутры [9]. **16.** Т.зв. барановы гарох [3].

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (22 лістапада). Па гарызанталі: Кікбоксінг. Сфінкс. Тол. Самба. Ікона. Ніт. Дзюдо. Камяк. Шыба. Апока. Твар. Дом. Купа. Засада. Лак. Крэм. Кале. Рант. Ост. Сполах. Сатрап. Кюрэ. Імжа. Ружа. Карак. Краб. Ліса. Покер. Жарт. Эра. Палатно. **Па вертыкалі:** Артыкул. Сумо. Пакт. Буда. Акр. Сак. Уса. Матрац. Інд. Руб. Краж. Ложа. Кантон. Тона. Паніка. Конік. Серп. Слата. Азбест. Карта. Мара. Ляп. Сарока. Кода. Алюр. Код. Нара. Гама. Тхэквандо.

Тэлесеткі

Барыс Маісееў не прадставіць Беларусь на «Еўрабачанні-2009»!

Проста таму, што ён не ўдзельнічае ў нацыянальным адборы на гэты конкурс. «Паколькі гэты спявак — не грамадзянін Беларусі, па ўмовах адбору ён не мае права падаць заяўку», — расказаў «Звяздзе» кіраўнік тэлевізійнага праекта «ЕўраФэст» Аляксандр ЦІХАНОВІЧ.

Зрэшты, прыём заявак усё адно ўжо скончаны. У Белтэлерадыёкампанію іх паступіла 118. Пасля папярэдняга праслухоўвання 90 кампазіцый ужо рэкамендаваныя да прадстаўлення журы — на наступным тыдні ў Маладзёжным тэатры эстрады прэтэндэнты «жыўцом» выканаюць свае кампазіцыі, з якіх журы адбярэ толькі 15 для ўдзелу ў паўфінале. Праўда, гэта праслухоўванне будзе закрытым.

«З дасланых песень, на мой погляд, 22 смела могуць удзельнічаць у «Еўрабачанні», бо адпавядаюць крытэрыям (не люблю слова «фармат») гэтага конкурсу», — адзначыў кіраўнік праекта «ЕўраФэст». Што да крытэрыяў сёлетняга адбору, то, нягледзячы на змены ў складзе прафесійнага журы, яны засталіся прыкладна тымі ж — высокая якасць песні і прафесіяналізм самога выканаўцы.

За 52 гады правядзення конкурсу «Еўрабачанне» 22 разы ў ім перамагала песня на англійскай мове, астатні час — на мовах краін-удзельніц. Таму не трэба абавязкова зацыкліваацца на англамоўнай кампазіцыі — «лепш спяваць на той мове, якую артыст ведае і разумее». З дасланых на сёлетні адбор песень большасць усё ж англамоўная, але ёсць таксама руска- і беларускамоўныя. Апошнюю, напрыклад, даслала ў заяўцы... спявачка Дакота (Маргарыта Герасімовіч) — беларуская выпускніца леташняга тэлепраекта «Фабрыка зорак».

Сярод кандыдатаў стала больш прафесійных артыстаў, што радуе аргкамітэт. Нарэшце, падключыўся да конкурсу Пётр Елфімаў, прадставілі цікавыя работы дзяржансамбль «Песняры», творчае аб'яднанне спявачкі Ніны Багданавай і гурта «Топлес», тандэм Вольгі Плотнікавай і Дзмітрыя Врангеля і многія іншыя. Ёсць і пастаянныя ўдзельнікі — гурт «Litesound» і Гюнеш Абасава (яна, дарэчы, прайшла папярэдні адбор у Азербайджане, куды таксама падала заяўку). «Ёсць яшчэ два зусім новыя гурты, якія мяне вельмі здзівілі — мяркую, яны складуць моцную канкурэнцыю нават вопытным прафесіяналам», — дадаў Аляксандр Ціхановіч.

Паводле новых правілаў, у першым праслухоўванні і паўфінале вырашальнае слова мае прафесійнае журы. А вось у фінале, які пройдзе ў студзені наступнага года з удзелам максімум 5 выканаўцаў, — права голасу і канчатковы выбар цалкам за тэлегледачамі. Сістэма галасавання зменіцца і на самім «Еўрабачанні-2009», дзе будуць улічвацца галасаванне і гледачоў, і журы.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Віншуем з юбілеем любую Наталлю Фёдараўну ЗУБАРАВУ. Жадаем моцнага здароўя і шчасця, любові і ласкі. Хай беражэ цябе Бог.
Мама, тата.

Паважанага Анатоля Уладзіміравіча ДАБРАНСКАГА з в. Шарэйкі віншуем з днём нараджэння.
Бачыць твар твой з усмешкай вясёлай
Мы б хацелі заўжды.
Хай жа Божухна дае табе сілы
І не шле аніякай бяды.
Сябры.

POSTfactum

Супраць плыні

Карнэльскі ўніверсітэт (Аўстралія) апублікаваў вынікі даследавання, якое паказала, што апакаліпсічныя прагнозы аб тэмпах глабальнага пацяплення могуць быць перабольшанымі.

Глеба ўтрымлівае вуглярод у многіх формах. Патрабуецца некалькі гадоў для таго, каб арганічны вуглярод (напрыклад, той, што ўтрымліваецца ў апалым лісці) пераўтварыўся ў вуглякіслы газ, які лічыцца адным з галоўных вінаўнікаў так званага «парніковага эфекту». Звычайнаму вугляроду для таго, каб адбылася такая метамарфоза, спатрэбіцца намат больш часу — да 2 тысяч гадоў. Лічыцца, што ў працэсе глабальнага пацяплення глеба павінна выкідваць у атмасферу больш вуглякіслага газу. Гэта значыць, чым больш награваецца планета, тым больш глеба выкідвае вуглекіслаты, што ў сваю чаргу, спрыяе яшчэ большаму награву. Глеба «вырабляе» ў 10 разоў больш вуглякіслага газу, чым усё чалавецтва разам узятае. Усе мадэлі змянення клімату ўлічваюць гэты фактар.

Біяхімікі ўніверсітэта замералі колькасць вугляроду ў глебах Аўстраліі, каб установіць, якімі тэмпамі вуглярод пераўтвараецца ў вуглекіслату. Вынікі аказаліся дастаткова нечаканымі: за апошнія 100 гадоў тэмпы выкіду вуглякіслага газу не толькі не павялічыліся, але і, наадварот, зменшыліся на 20 працэнтаў. Гэта выключна важнае адкрыццё, якое сведчыць, што мадэлі змянення клімату, якія так папулярныя сёння ў вучоных, не зусім дакладныя, а значыць, у бліжэйшым часе нам не трэба чакаць гібелі нашай цывілізацыі ад перагрэву.

Нешчаслівы тэлеглядач

Сацыёлагі з Універсітэта Мэрыленда апублікавалі вынікі цікавага даследавання: згодна з яго высновамі, нешчаслівыя людзі ў вольны час аддаюць перавагу праглядам тэлебачання, а шчаслівыя — схільныя да чытання і сустрэч з блізкімі і знаёмымі.

Гэты вердыкт быў вынесены ў выніку вывучэння 30-гадовай статыстыкі аб звычках амаль 30 тысяч дарослых амерыканцаў і праведзенага некалькіх сацыялагічных апытанняў. Тыя амерыканцы, якія лічаць сябе шчаслівымі людзьмі, больш сацыяльна актыўныя — яны, напрыклад, часцей наведваюць рэлігійныя службы, часцей сустракаюцца з сябрамі, часцей удзельнічаюць у выбарах, чытаюць больш кніг і перыёдыкі. На ТБ у іх застаецца намнога менш часу, чым у людзей, якія зацыклены на сваіх праблемах і праводзяць час, бавячы яго ў адзіноце перад тэлеэкранам. У цэлым нешчаслівыя людзі глядзяць тэлевізар на 20 працэнтаў больш, чым шчаслівыя. І гэта не залежыць ад іх узросту, узроўню адукацыі, даходу, сямейнага становішча і іншага.

Аўтары даследавання ўказваюць, што прагляд тэлепраграм — больш пасіўны від адпачынку — дазваляе людзям часова, уяўна, схавацца ад праблемаў. Напрыклад, памеры тэлеаўдыторыі ў перыяды эканамічных крызісаў істотна павялічваюцца, у гэты час людзі нашмат больш часу праводзяць на праглядзе тэлепраграм. Гэта дазваляе ім хоць крыху забыцца на праблемы.

Ад грудзей праблемаў не бывае?..

Нямецкі суд адмовіў у праве на аперацыю па памяншэнні грудзей адной мясцовай жыхарцы, якая заявіла, што занадта вялікі бюст пагражае яе здароўю. Як пастанавіў суддзя, аб'ёмныя грудзі нармальнай формы не з'яўляюцца захворваннем. Таму страхавая кампанія мае права не аплачваць работу хірургаў. Такім чынам, суд горада Дармштадта адхіліў скаргу 37-гадовай жанчыны, якая хацела зрабіць сабе аперацыю па памяншэнні грудзей за кошт медыцынскай страхоўкі, паведамляе агенцтва AFP.

Як растлумачыла суду ісціца, з-за велізарнага бюста яна мала таго, што не можа мець «нармальныя» стасункі з навакольнымі, але яшчэ і пакутуе ад моцных боляў у спіне. Паводле яе слоў, урачы рэкамендавалі ёй тэрмінова зрабіць пластыку грудзей, паменшыўшы іх на некалькі памераў. Але страхавая кампанія адмовілася аплачваць аперацыю. Пасля гэтага жанчына і падала на страхавальнікаў у суд.

Тым не менш суд на бок заяўніцы не ўстаў. Па той прычыне, што медыцынская страхоўка не павінна пакрываць выдаткі на павелічэнне або памяншэнне грудзей, таму што «нормы памеру грудзей не існуе». Акрамя таго, як устанавілі суддзі, хворая пакутуе атлусценнем: пры росце 178 сантыметраў яе вага складае 116 кілаграм. Таму вялізныя ў яе не толькі грудзі, і спіна можа балець ад чаго заўгодна. Пасля гэтага засмучанай ісціцы параілі звярнуцца да псіхолага.

Комплекс Напалеона? Не бяда!

Прэзідэнт Францыі Нікаля Сарказі носіць спецыяльныя чаравікі, якія павялічваюць яго рост на дзевяць сантыметраў. Гэты сакрэт кіраўніка французскай дзяржавы нядаўна стаў вядомы італьянскім журналістам. Зрэшты, па звестках прэсы, самым нізкарослым кіраўніком у свеце на сёння з'яўляецца зусім не Сарказі.

Паводле артыкула, які быў апублікаваны на старонках брытанскай газеты The Guardian, месца самага невысокага лідара дзяржавы цяпер дзеляць паміж сабой кіраўнік КНДР Кім Чэн Ір і прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Дзмітрый Мядзведзеў. Рост таго і другога складае 162 сантыметры. Рост жа месье Сарказі, які размясціўся на трэцім месцы рэйтынгу, — 168 сантыметраў.

Зрэшты, прадукцыя іспанскай абутковай фірмы Masaltos, як высветлілася, дазваляе Сарказі павялічыць гэты паказчык аж да 177 сантыметраў. Мабыць, сусветная грамадскасць павінна шчыра ганарыцца, што французскі прэзідэнт вырашыў праблему невысокага росту значна прасцейшым спосабам, чым яго знакаміты суайчыннік Напалеон Банапарт. Нагадаем, некаторыя эксперты лічаць, што менавіта рост у 155 сантыметраў прымусіў Напалеона надзвычай актыўна дамагацца сусветнага панавання. У выніку нават феномен высокай агрэсіўнасці нізкарослых мужчын быў у далейшым названы псіхолагамі ў яго гонар (хоць апошнія даследаванні паказваюць, што рост Напалеона мог дасягаць 167 сантыметраў, што зусім нямала для таго часу).

Кліентамі фірмы Masaltos, якая прадае чаравікі любых фасонаў, якія павялічваюць рост, з'яўляюцца 50 тысяч чалавек. Сярод іх ёсць вядомыя спевакі і акцёры, напрыклад Том Круз.

Дарэчы, сусветны рэкорд у намінацыі «самы невысокі кіраўнік» належыць Беніта Хуарэсу, які быў прэзідэнтам Мексікі ў 1861—1872 гадах. Яго рост складаў 135 сантыметраў.

Пішуце лісты... Будзеце шчаслівымі!

Псіхолагі з Універсітэта Кента знайшлі новы (а дакладней, вельмі стары) спосаб адчуць сябе шчаслівым. Для гэтага дастаткова напісаць добры ліст.

Гэтая выснова была зроблена пасля серыі эксперыментаў, праведзеных з дапамогай студэнтаў. На працягу шасці тыдняў яны пісалі падрабязныя папяровыя лісты знаёмым і малазнаёмым людзям. Паводле ўмоў вопыту, змест лістоў вызначаўся самімі аўтарамі, аднак усе пасланні павінны былі ўтрымліваць у сабе пазітыўны настрой, быць нетрывіяльнымі, утрымліваць думкі, эмоцыі і інфармацыю аб асабістым жыцці аўтара. Пасля адпраўкі кожнага ліста студэнты запаўнялі спецыяльныя анкеты, у якіх ацэньвалі свой настрой, узровень задаволенасці жыццём і іншае.

Як высветлілася, студэнты адчувалі сябе больш шчаслівымі пасля кожнага адпраўленага ліста. Чым больш яны пісалі, тым больш высокім быў іх узровень шчасця і задаволенасцю жыццём. Паводле вынікаў даследавання, 75 працэнтаў удзельнікаў эксперыменту заявілі, што маюць намер пісаць такія пісьмы і ў будучым. Паводле іх меркавання, sms-пасланні і электронныя пісьмы такой якасцю не валодаюць.

Зоркі смяюцца

ШТО СТРАЛЬЦУ — СМЕХ, ТОЕ РЫБАМ — СЛЁЗЫ

Здольнасць смяяцца — адметная якасць homo sapiens, якая вылучыла яго з багатага жывёльнага царства. Менавіта смех зрабіў чалавека — чалавекам, лічыць астролаг Уладзімір ВАСЮК: «Смех бывае слушным і недарэчным, нязлосным і саркастычным, скіраваным на сябе, ці на навакольных. Нехта сам стварае камічную сітуацыю, нехта толькі рэагуе на яе. Розныя знакі Задыяка жартуюць па-рознаму. Што бачыцца вясёлым для аднаго, можа выклікаць абурэнне і гнеў у другога. Веданне гэтых нюансаў дапаможа вам лепш зразумець сваіх блізкіх, сяброў, калег і — саміх сябе».

Вогненныя знакі здольныя самі стварыць сітуацыю абсурду, іх гумар — гэта гумар праз дзеянне, прызванае шакіраваць навакольных. Усе анекдоты пра паручыка Ржэўскага (яскравага тыпажа вогненных знакаў) — можна лічыць класічным прыкладам стварэння камічнай сітуацыі.

Самыя прамалінейныя жарты ў прадстаўнікоў знака **Авен.** Для іх гумар — гэта несвоечасовае дзеянне, эпатажная акцыя (каб развесяліць **Авена,** трэба павесці сябе нестандартна, нязграбна ў стандартнай сітуацыі). Яны не цэняць тонкі англійскі гумар і аддаюць перавагу грубым, простым жартам з нецэнзурнай лексікай. Вельмі небяспечна жартаваць над сямейнымі праблемамі **Авена** (для іх шлюб і сям'я — аснова асноў).

Ільвы любяць уласнымі жартамі дэманстраваць сваю перавагу над навакольнымі, засяроджваць увагу на сваіх ільвіных станоўчых якасцях. Прыкладам можна лічыць гумар барона Мюнхгаўзена, які мог пераадолець сітуацыі, непераадольныя для іншых, і пры гэтым захаваць пачуццё гумару. **Ільвы** рэдка ўяўляюць сябе ўдзельнікамі камічных сітуацый. Для жартаў **Львам** патрэбна аўдыторыя, якая зможа ацаніць усе іх намаганні.

Стральцы — гумарысты-філосафы, якія любяць жартаваць «з сэнсам», часта прыхаваным, патаемным. Для іх жарт — лад жыцця. Звычайна **Стральцы** жартуюць даволі цяжкаважна, груваста. Гэта з-за таго, што **Стральцы** яскрава бачаць усе недапрацоўкі, недахопы, праблемы і перакосы ў жыцці і характары навакольных і робяць гэта аб'ектам сваіх жартаў. Жарт **Стральцоў** нагадвае грымоту сярод яснага неба. Яны рызыкуюць пакрыўдзіць чалавека, бо б'юць па жывому і заўсёды — у яблычак. Па гэтай прычыне іх жарты часта ўспрымаюцца як бестактоўнасць.

Знакі стыхіі Зямлі цяжкаватыя на пад'ём. Яны ўвогуле не жартаўнікі па жыцці і жарты ўспрымаюць не ўсе і не адразу. Калі вогненныя знакі ловяць жарт «на ляту», то зямным знакам трэба ўсё разжаваць і некалькі разоў растлумачыць. Жартуюць яны рэдка, няяўна, вельмі проста і даходліва.

Для **Цяльцоў** уласцівы просты бытавы гумар. Яны любяць сямейныя анекдоты тыпу «вяртаецца мужык з камандзіроўкі, а ў шафе — палюбоўнік жонкі», анекдоты пра студэнтаў і ежу (12 відэльцаў і адна сасіска) і г.д. Рэплікі ўезнага доктара з фільма «Формула кахання» — яскравы ўзор гумару **Цяльца.**

Гумар **Дзевы** больш падобны на сарказм. Яна любіць крытыкаваць, указваць усім на іх недахопы і недапрацоўкі. **Дзеваў** нездарма лічаць занудамі. Аднак пры гэтым Дзевам уласцівы тонкі, незразумелы неразвітым асобам гумар. Яны звычайна доўга і няспешна падводзяць да камічнай сітуацыі. Увогуле, доўгія анекдоты — гэта анекдоты **Дзеваў.** Смяюцца **Дзевы** звычайна выключна над навакольнымі, чым выклікаюць у апошніх справядлівы гнеў і пратэст.

Казярогам, як прадстаўнікам стыхіі Зямлі, вельмі важна зразумець, навошта ім патрэбна жартаваць. Яны імкнуцца ў любы анекдот ці жартоўную гісторыю ўкласці падтэкст, сур'ёзны сэнс. Калі над вамі жартуе **Казярог,** варта задумацца: што ўсё ж ён мае на ўвазе? Што хоча вам сказаць? Трэба быць асабліва насцярожаным, калі над вамі жартуе кіраўнік-Казярог. Яны любяць з гумарам вырашаць усе кадравыя праблемы.

Водныя знакі адносяцца да пасіўных, таму ў большай ступені ўспрымаюць жарты навакольных і рэдка жартуюць самі. Яны саромеюцца жартаваць над іншымі, бо самі вельмі абвострана ўспрымаюць гумар, які закранае іх самалюбства. З гэтай прычыны пачуццё гумару водных знакаў не заўсёды бывае заўважана навакольнымі.

Жартаўніка-**Рака** ў калектыве знайсці вельмі складана, бо яны лічаць, што праз гумар могуць раптоўна раскрыць сваю сапраўдную існасць, якую яны старанна засцерагаюць ад навакольных. Увогуле, пачуццё гумару Ракаў спакойнае, мяккае. Іх любімыя тэмы — здароўе і медыцына. А вось балючая тэма — кар'ера (жартаваць над кар'ернымі няўдачамі Рака не рэкамендуецца).

Жарты **Скарпіёнаў** навакольныя перажываюць цяжка. Гэта заўсёды гумар, які не проста «высвечвае» недахопы чалавека, а падаўляе, прыгнячае яго як асобу. **Скарпіёны** могуць літаральна знішчыць сваю ахвяру крытыкай. І не грэбуюць выкарыстоўваць гэта для вырашэння жыццёвых і кар'ерных праблем (для ўстаранення канкурэнта). Скарпіёны любяць анекдоты на замагільную і крымінальную тэмы. Вялікую цікавасць у іх выклікаюць байкі пра сэкс з элементамі «чарнухі».

Вельмі «дробныя» жартаўнікі — **Рыбы.** Яны імкнуцца дабіцца таго, каб за іх жартамі не было відаць іх асобы, іх прысутнасці. Жартуюць тонка, па-англійску, будуюць свае жарты на нюансах. Іх гумар спалучаецца з меладраматызмам, з перажываннямі і пры гэтым застаецца мяккім, лёгкім.

Паветраныя знакі вельмі камунікабельныя, кантактныя, рухомыя, таму іх гумар таксама вельмі мабільны, лёгкі для ўспрымання. Яны цудоўныя апавядальнікі, умеюць хутка схапіць сутнасць сітуацыі і перадаць яе іншым, любяць кароткія анекдоты. Спаборніцтвы за званне лепшага гумарыста калектыву звычайна праходзіць паміж вогненнымі і паветранымі знакамі. І амаль заўсёды апошнія атрымліваюць верх.

Гумар **Блізнятаў** лёгкі, непасрэдны, просты. Яго галоўная задача — наладзіць кантакт з суразмоўцам. Калі Блізняты пачынаюць над некім жартаваць, значыць гэты чалавек нечым зацікавіў іх. Таму жартаў Блізнятаў не трэба баяцца.

Шалі разглядаюць гумар як спосаб вылучыць сябе, прадэманстраваць сябе з лепшага боку. **Шалі** звычайна жартуюць над неадпаведнасцю ўнутранага жыцця чалавека знешнім абставінам. Лепшыя іх жарты — гэта жарты «па ходу». А вось калі закранута іх самалюбства, **Шалі** пачынаюць жартаваць вельмі жорстка. Такім спосабам яны імкнуцца вярнуць сабе аўтарытэт, свае пазіцыі.

Вадалей. Ён пачынае жартаваць, калі хоча прыцягнуць да сябе ўвагу. Аднак яго гумар у большасці выпадкаў застаецца за межамі разумення навакольных. **Вадалей** бачыць абсурднасць сусветнага, планетарнага маштабу, што даецца далёка не ўсім. Гумар **Вадалея** — гэта гумар Льюіса Кэрала, Барыса Ельцына, Уладзіміра Высоцкага.

Запісала Інга МІНДАЛЁВА.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	8.06	15.51	7.45
Віцебск —	8.03	15.34	7.31
Магілёў —	7.57	15.41	7.44
Гомель —	7.46	16.46	9.00
Брэст —	8.13	16.16	8.03
Гродна —	8.20	16.08	7.48

Месяц

Маладзік.
Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны

Пр. *Адрыяна, Аўдзея.*
К. *Бальбіны, Біанкі, Паўліны.*

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

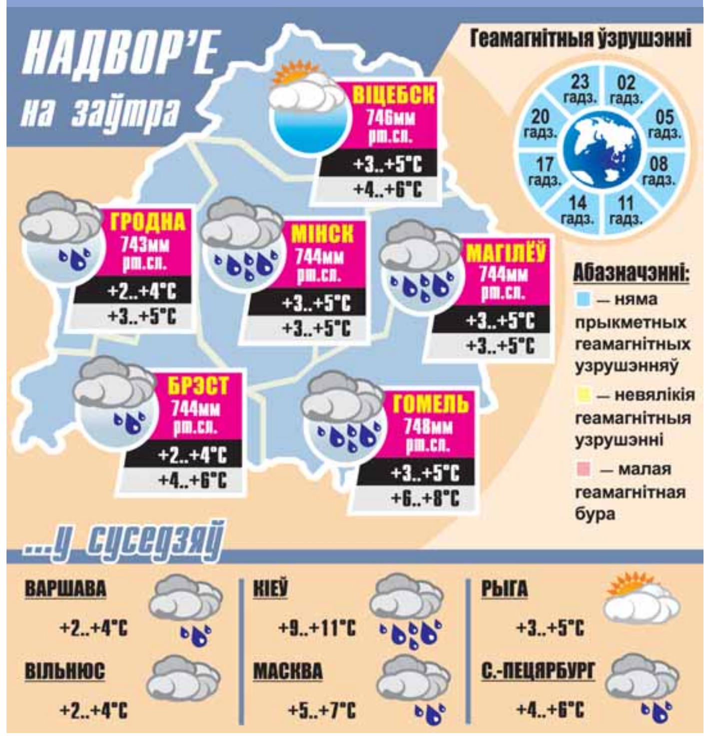

Дзве даты

2 снежня

1921 год — у Мінску створана Беларуская рэспубліканская кантора Дзяржбанка РСФСР (з 1991 года — Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь).

1927 год — пачаў работу XV з'езд ВКП (б), які прыняў курс на суцэльную калектывізацыю сельскай гаспадаркі.

Цытата дня:

«Без многага можа абыходзіцца чалавек, але толькі не без чалавека».

Людвіг Бёрнэ (1786—1837), нямецкі публіцыст.

ІКОНА

Ікона — жывапісная, радзей — разбярная выява Ісуса Хрыста, Дзевы Марыі, хрысціянскіх святых ці біблейскіх падзей. Ікона стала сімвалам прысутнасці Боскага пачатку побач з чалавекам. Асабліва ўшанаванне ікон існуе ў праваслаўных і каталіцкіх вернікаў, якія перакананы ў тым, што ікона дазваляе верніку падрыхтавацца да размовы з вышэйшымі сіламі.

- Іканапіс стаў асобным відам творчасці. Ікона ствараецца ў пэўным душэўным стане, часцей за ўсё пасля шматдзённага посту.
- У культуры ўсходніх славян ікона ў шэрагу такіх сакральных рэчаў, як святая вада, свечка, шырока выкарыстоўвалася ў ахоўных і ачышчальных рытуальных дзеяннях. Лічылася, што ікона здольная «асвячаць» сваёй прысутнасцю прастору хаты ці храма. Таму яе ў ліку іншых сакральных рэчаў першай неслі ў хату ў час улазінаў. Для яе наладжвалі «святое» месца — чырвоны кут, які часцей за ўсё быў зарыентаваны на ўсход.
- Лічылася, што пасля смерці і да пахавання душа памерлага «сядзіць у хаце за іконамі». Таму іконы ў чырвоным куце ніколі не ставілі шчыльна адну да другой ці да сцяны, каб «душам бацькоў было дзе пасядзець».
- Асаблівым ушанаваннем у народзе карысталіся з'яўленыя іконы. Цудоўнае з'яўленне іконы на дрэве, каля вады, крыніцы, на гары і г.д., заўсёды станавілася знакам, знаменнем для дадзенай мясцовасці: «З'яўленне іконы паказвае прыемныя богу мясціны». Знаходжанне іконы заўсёды суправаджалася будаўніцтвам на тым месцы храма, капліцы, заснавання манастыра. Часам на месцы з'яўлення іконы з'яўлялася крыніца, і там будавалі калодзеж. Вада ў такой крыніцы таксама была лекавай, «святой».
- Калі ікона па якой-небудзь прычыне пакідала храм, гэта заўсёды азначала яго разбурэнне, заняпад абшчыны і г.д.
- У народзе аб іконах, якія прыносілі пазбаўленне ад немачаў і давалі палёгку ў хваробах, існавалі паданні, якія перадавалі з пакалення ў пакаленне. Такія іконы зваліся цудадзейнымі. Сярод усіх цудадзейных ікон, а іх больш за тысячу, асабліва вядомыя Траеручыца, Уладзімірская, Казанская, Іверская іконы Боскай Маці, ікона святога Мікалая і святога Георгія Перамаганосца. Да цудадзейных ікон прыносілі і звычайныя рэчы, і каштоўныя падарункі, а таксама выявы з золата, серабра.
- У дачыненні да іконы таксама выконвалі пэўныя рытуальныя дзеянні, абумоўленыя высокай ступенню сакральнасці. Перад іконай запальвалі свечкі, чыталі малітвы і давалі клятвы. Іконай благаслаўлялі маладых перад вяселлем. Ікону (невялікі абразок) клалі памерламу ў магілу. З іконай сустракалі ў варотах набытую жывёлу, першы раз выганялі яе вясной у поле.
- Пры іконе забаранялася сварыцца і ўступаць у інтымныя зносіны (ікону неабходна было завесіць).
- Ікону ніколі не змяшчалі ў «нячыстых» месцах: у лазні, ёўні, на гарышчы.
- Старыя іконы забаранялася спальваць ці проста выкідаць. Такія іконы закопвалі на могілках ці пускалі па вадзе.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнёмся!

Раней я карыстаўся шарыкавым дэзадарантам. Цяпер карыстаюся толькі сваім — Шарык балюча кусаецца.

☺

— Што рабіць, калі гузік на грудзях стаў расшпільвацца?
— Ганарыцца!

☺

Рэжысёр — акцёру:
— Адлюструй у вачах затоеную радасць!
...!
— Не тое! Уяві сабе, што ў суседа карова здохла!
........!!!
— Ну, гэта перабор! Тут у цябе на цэлыя тры каровы або нават цешчу цягне!

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.333 Індэкс 63850. Зак. № 6650. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12